

A map of Espoo, Finland, is shown with a semi-transparent winter scene overlay. The scene depicts a snowy landscape with a path leading towards a small village with snow-covered roofs and trees under a blue sky. The map itself is partially covered by this scene, with some areas showing a colorful, abstract pattern of overlapping semi-transparent shapes in shades of blue, green, yellow, and pink.

Espeen pohjois- ja keskiosien yleiskaava

**Pääkohdat yleiskaavaehdotuksesta saaduista lausunnoista sekä vastineet niihin
18.5.2021**

ESPOON POHJOIS- JA KESKIOSIEN YLEISKAVAEHDOTUS

Lisälehti

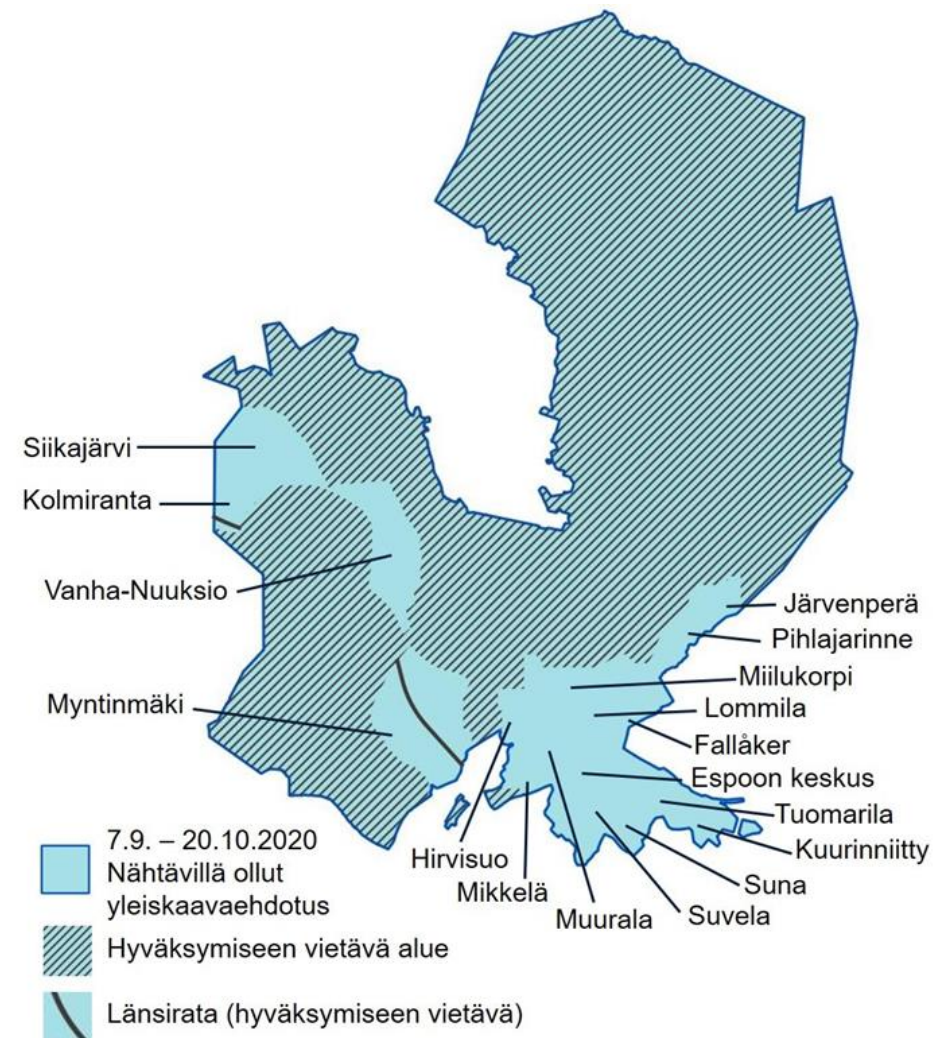
Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan päätöksentekovaiheessa kaupunkisuunnittelulautakunta teki kokouksessaan 14.4.2021 lausuntojen ja muistutusten perusteella kaavaehdotukseen lukuisia muutoksia, joista monet muuttavat kaavaratkaisua olennaisesti ja jotka edellyttäisivät kaavan asettamista uudelleen nähtäville. Kaupunginhallitus on päätöksellään 26.4.2021 asettanut kaavan käsittelylle aikataulun, jonka mukaan kaupunginvaltuusto päättää kaavan hyväksymisestä 7.6.2021. Uuden nähtävilläolon järjestäminen kaupunginhallituksen päättämässä aikataulussa ei ole mahdollista, joten olennaisia muutoksia sisältävät kaavan osat rajataan tämän hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Ratkaisematta jäävät kysymykset käsitellään seuraavalla valtuustokaudella.

Tällä lisälehdellä kuvataan rajauspäätöksen mukainen yleiskaava ja millä tavalla rajauspäätös vaikuttaa yleiskaavaratkaisuun.

Hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle rajattavat alueet perusteluineen, KH 3.5.2021 §154

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti laajojen A2-alueiden muuttamisesta A3-alueiksi Espoon keskuksen ympäristössä (Järvenperän, Pihlajarinteen, Pellaksenmäen, Bellinmäen, Pitkäniityn, Miilukorven, Karhusuon, Tollinmäen, Bembölen, Fallåkerin, Mikkelän, Muuralan ja Hirvisuon alueet). Muutos on luonteeltaan olennainen, koska rakentamisen tehokkuus muuttuu laajalla alueella, mikä vaikuttaa sekä yksityiseen että yleiseen etuun. Kyseessä on kuitenkin kokonaisuus, joka on mahdollista rajata yksiselitteisesti hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava on valmisteltu ennakoiden Uusimaa 2050 -maakuntakaavaa, joka ei kuitenkaan ole vielä saanut lainvoimaa. Näin ollen hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle rajataan myös ne Histan ja Myntinmäen asemanseutujen maankäyttöratkaisut, jotka edellyttävät Uusimaa 2050 -kaavan voimaantumista. Histasta rajataan "ulompi kehä", jolle ulottuu voimassa olevassa maakuntakaavassa ajoitusmääräys. Myntinmäen asemanseutu rajataan kokonaan pois kaava-alueesta, mutta Länsirata osoitetaan kaavassa. Paikallisliikenteen asemapaikka osoitetaan Histaan. Myntinmäestä poistuu myös aseman ohjeellista sijaintia koskeva kaavamerkintä, mikä ei kuitenkaan vaikuta Länsiradan yleissuunnitelman valmisteluun.

Kaavasta viedään kaupunginvaltuuston päätettäväksi itäinen ja läntinen osa lukuun ottamatta Histan ja Myntinmäen maakuntakaavarakaisua odottavia osia. Espoon keskus ympäristöineen rajataan hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle.

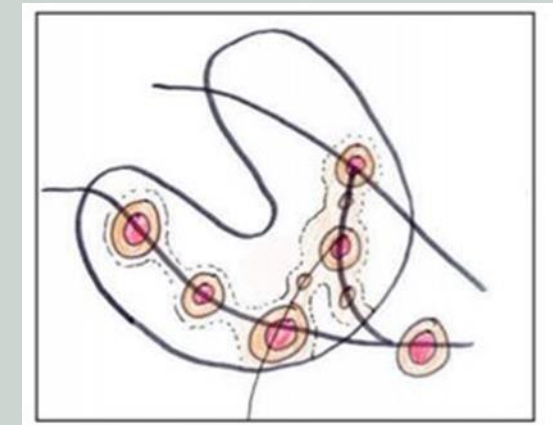
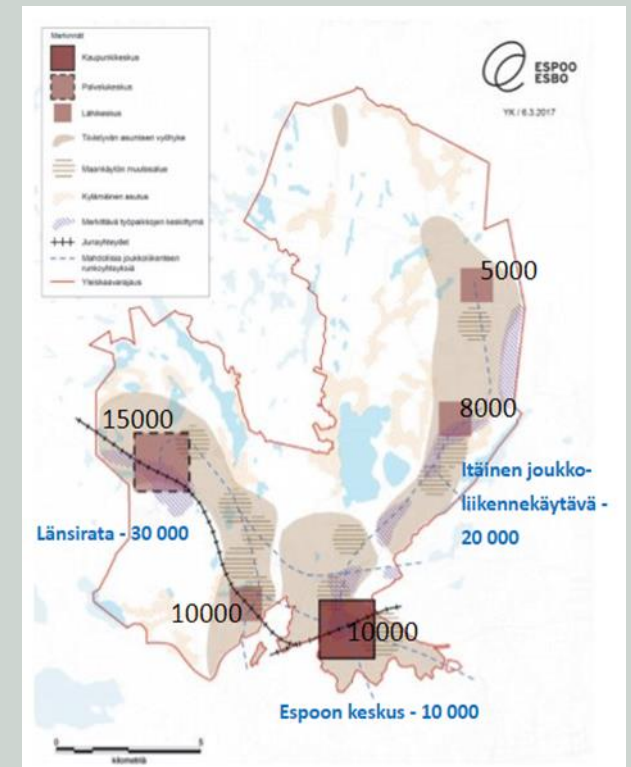
Kaupunkirakenne

Espoon väestönkehitys on ollut jo pitkään voimakkaasti kasvavaa. Yleiskaavan mitoituksen lähtökohtana ovat Espoon kaupungin omat väestönkehitysarviot sekä seudullisessa suunnittelussa käytetyt arviot. Espoossa varaudutaan vähintään 400 000 asukkaan väestömäärään vuonna 2050. Tällä hyväksymiskäsittelyyn rajatulla yleiskaava-alueella mahdollistetaan noin 40 000 uuden asukkaan ja noin 7 000 työpaikan sijoittuminen alueelle. Mitoituksessa on varauduttu asumisväljyyden kasvuun sekä yleiskaavoituksen edellyttämään yleispiirteisyyteen, jota tarkennetaan jatkosuunnittelussa. Koska rakentamispotentiaali ei toteudu kaikilla alueilla, tulee yleiskaavoissa varautua erilaisiin kehittämissuuntiin.

Hyväksymiskäsittelyyn rajatun kaavaratkaisun painopistealueet sijaitsevat Kalajärvelle suuntautuvan joukkoliikennekäytävän ja Länsiradan tulevan raidejoukkoliikenneyhteyden varrella. Kaava mahdollistaa nykyisen Kalajärven keskuksen kehittämisen, uuden keskuksen toteuttamisen Viiskorpeen ja pitkällä aikavälillä raidejoukkoliikenteeseen tukeutuvan uuden asemanseudun toteuttamisen Histaan.

Tulevasta väestön kasvusta huomattava osa sijoittuu keskuksiin ja niiden välittömään ympäristöön. Hyväksymiskäsittelyyn rajatulla yleiskaava-alueella Länsiradan kehityskäytävällä varaudutaan noin 20 000 uuden asukkaan lisäykseen ja itäisellä joukkoliikennevyöhykkeellä noin 20 000 uuteen asukkaaseen. Länsiradan kehityskäytävällä Myntinmäkeen sijoittuva 10 000 uuden asukkaan osuus voidaan hyväksyä yleiskaavaratkaisun osalta vasta uuden maakuntakaavan tultua voimaan. Espoon keskuksessa voimassa oleva yleiskaava mahdollistaa alueen kehittymisen kaupungin väestönkasvun mukaisesti lyhyellä aikavälillä.

Kaava mahdollistaa noin 7 000 uutta työpaikkaa vuoteen 2050 mennessä. Työpaikat sijoittuvat kaavaehdotuksessa pääosin elinkeinoelämän alueille pääliikenneväylien varsille sekä keskustatoimintojen alueille. Uusia elinkeinoelämälle osoitettuja alueita on mm. Histan suunnalla Turunväylän varressa. Työpaikkoja voi sijoittua lisäksi asuinalueille.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan maankäyttömalli (ylhäällä) ja keskustojen verkosto -rakennemalli (alhaalla).

Kaavaratkaisuun tehdyt muutokset

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan hyväksymiskäsittelyyn menevään osaan on tehty kaupunkisuunnittelulautakunnan 14.4.2021 tekemät muutokset, jotka eivät edellytä kaavan asettamista uudelleen nähtäville. Maanomistajien kuulemisen tarve on arvioitu ja heitä on kuultu yhdeksän eri alueen muutokseen liittyen. Näissä tapauksissa muutos on maanomistajan kannalta olennainen, muttei vaikuta yleiseen etuun. Muiden yksittäisten pienien muutosalueiden osalta muutokset on katsottu olevan niin vähäisiä ettei yleiskaavan yleispiirteisyys huomioiden kuulemisen tarpeellisuuden kriteerit ole täyttyneet. Muutoksissa on pääosin otettu huomioon maanomistajien muistutuksissa ehdottamat muutostarpeet. Kaavakartta sekä kaavamerkinnot ja määräykset

Kaavasta on rajattu hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle kaupunginhallituksen päätöksen (KH 3.5.2021 §154) mukaisesti Histan ja Myntinmäen alueet ottaen huomioon voimassa oleva maakuntakaava sekä Espoon keskuksen ympäristön alueet.

Uuden rajauksen myötä kaavamerkinnoista ja -määräyksistä poistuu Keskustatoimintojen alue (C), Palveluiden ja hallinnon alue (PY) sekä voimajohdon yhteystarve. Lisäksi tilaa vaativan erikoistavaran kaupan alueen (km) määräystä tarkennetaan poistamalla Lommilan mitoituksen viittaava osuus ja Raideliikenteeseen tukeutuvan asemanseudun kehittämisperiaatemerkinnot poistetaan määräyksestä ja kehittämissuosituksista osiot, jotka liittyvät Myntinmäen alueeseen.

Kaavakartan liitekartat

Kaikkiin kaavakartan liitekarttoihin on päivitetty rajaus (kh 3.5.2021 ja kh 10.5.2021) sekä pohjakartta.

Liitekartasta 1 Asuminen 2050 poistettiin Espoon keskuksen ja Myntinmäen keskustojen kuvaukset. Asumisen alueiden ja merkinnän ”Uusi laaja asuinrakentamiseen osoitettava alue” rajauksia tarkistettiin vastaamaan päivitettyä kaavaratkaisua.

Liitekartassa 2 Liikenne 2050 osoitetaan Länsirata ja paikallisliikenteen asemapaikka Histassa, mutta Myntinmäen aseman merkintä poistuu. Kartasta poistuvat joukkoliikenteen vaihtopaikka Lommilassa ja Espoon keskuksessa sekä liityntäpysäköinti Espoon keskuksessa. Myös Espoon keskuksen joukkoliikenteen runkoyhteysmerkinnät poistuvat.

Liitekartta 4 Virkistysverkosto 2050 on päivitetty ruutumutokset ja aluerajaus. Lisäksi ruutukohtaisia vyöhykkeisiin on tehty täsmennyksiä.

Liitekartassa 6 Yhdyskuntatekninen huolto ja ympäristöterveys 2050 oikeusvaikutteinen vesihuollon yhteystarve -merkintä muokataan kaksiosaiseksi ja siirretään hieman siten, että merkintä kohdistuu vain päivitetylle kaava-alueelle. Kartasta poistuu nykyisen voimalinjan merkintä Myntinmäessä. Lisäksi muut merkinnät rajataan päivitetyn kaavarajan mukaiseksi.

Liitekartasta 7 Kestävä vesien hallinta 2050 poistuu merkintä Espoonjoen tulvavaara-alue. Muu tulvavaara-alue -merkintä on muutettu muotoon Tulvavaara-alue. Muut merkinnät rajataan päivitetyn kaavarajan mukaiseksi.

Selostus

Selostusta on täydennetty kaupunginhallituksen päätösten mukaisesti ottaen huomioon kaavarajaus sekä kaavakarttaan päätetyt muutokset.

Kaavaselostus pitää sisällään kaavaratkaisua avaavien tekstien lisäksi paljon kuvia ja karttoja. Kartat ja kuvat on pyritty muokkaamaan hyväksymiskäsittelyyn vietävän rajauksen mukaisesti. Joidenkin teemojen kohdalla on nähty tärkeäksi näyttää kartoilla myös hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle jäävien alueiden osalta asioita. Kuviin on merkitty uusi kaavarajaus sekä kaavan ulkopuoliset alueet näytetty himmeänä.

Ilmastovaikutusten arviointi on laadittu nähtävillä olleen yleiskaavaehdotuksen rajauksen ja aineistojen perusteella. Tätä arviointia ei ollut tarkoituksenmukaista muokata hyväksymiskäsittelyyn vietävän rajauksen mukaiseksi, sillä se olisi edellyttänyt suuritöistä Keko-laskennan ja muiden laskennallisten arviointien päivitystä. Arvioinnin loppuun on kuitenkin lisätty kappale, jossa on arvioitu kaavasta poisrajattujen alueiden vaikutuksia kokonaisuuteen.

Yhdyskuntatalouteen liittyvä arviointi on laadittu nähtävillä olleen yleiskaavaehdotuksen rajauksen ja aineistojen perusteella. Tähän arviointiin liittyviä laskelmia ei ole päivitetty kokonaisuudessaan hyväksymiskäsittelyyn vietävän ratkaisun mukaiseksi. Arviointiin on lisätty kappale, jossa kaavasta poisrajattujen alueiden vaikutuksia kokonaisuuteen on pyritty tunnistamaan.

Muistutukset, vastineet ja muistutusraportti

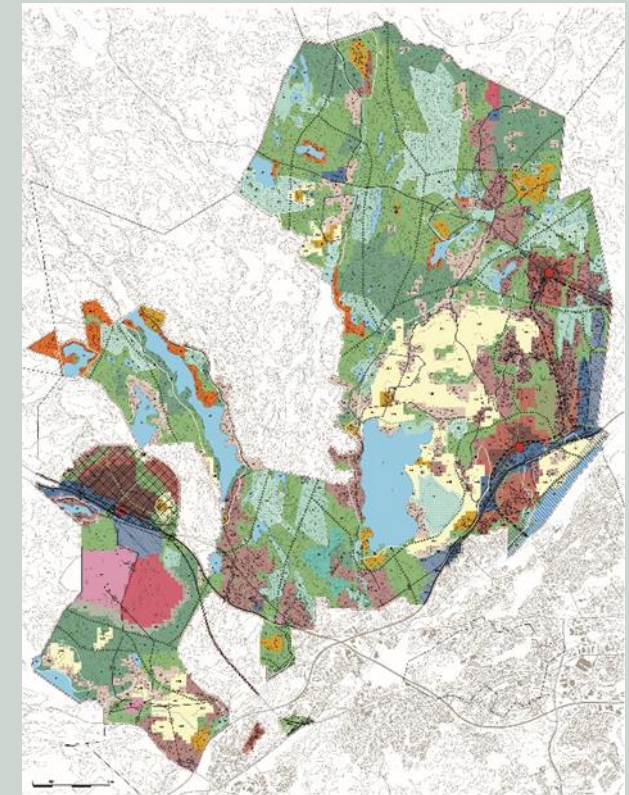
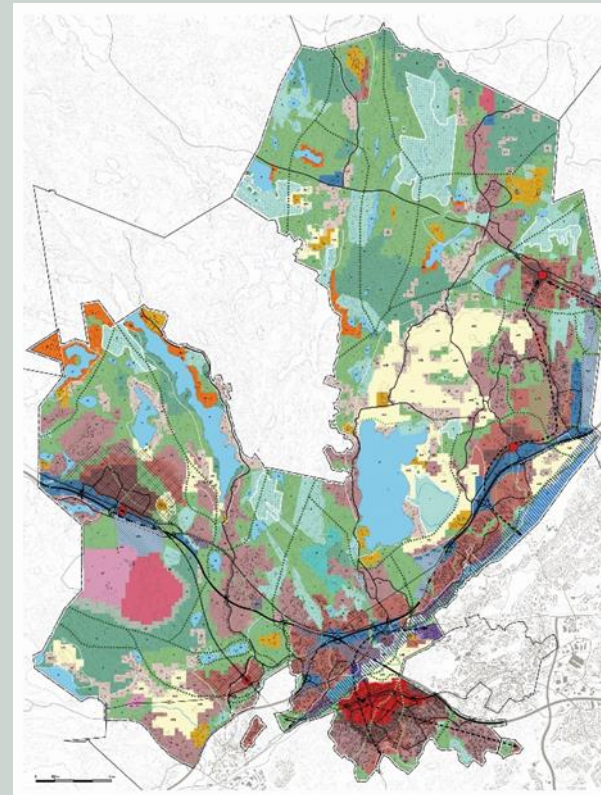
Muistutusten lyhennelmät ja niiden vastineet on koostettu omaan raporttiinsa niiltä osin kuin ne sisältyvät tarkennettuun kaavarajaukseen. Muistutuksiin, jotka kohdistuvat hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle rajattuihin alueisiin, ei anneta tässä vaiheessa vastinetta. Kaikki saadut muistutukset on otettu talteen jatkosuunnittelua varten. Vastineita on täydennetty kaavarajauksen sekä kaupunginhallituksen päättämien ohjeistusten mukaisesti. Tehdyt täydennykset näkyvät raportissa vihreällä.

Lausuntojen vastineet

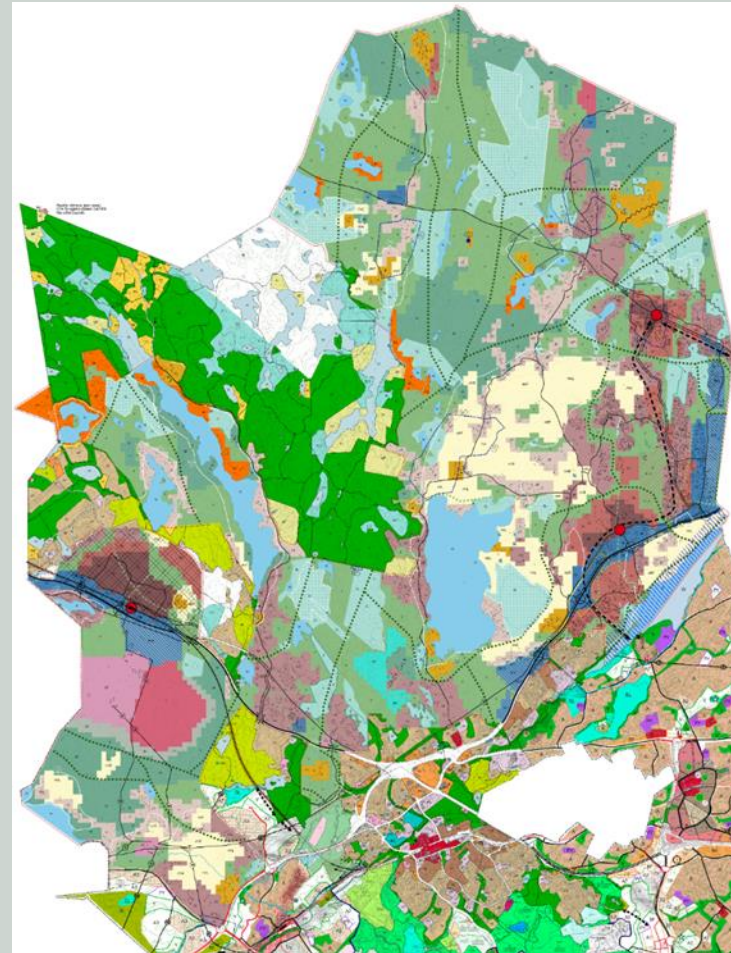
Nähtävillä olleesta Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksesta saatiin 27 lausuntoa. Saaduista lausunnoista ja niihin annetuista vastineista on koottu raportti.

Lausuntoihin ei ole annettu vastinetta niiltä osin, kun ne kohdistuvat alueisiin, jotka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Lausunnot kuitenkin on merkitty tiedoksi jatkovalmistelua varten.

Vasemmanpuoleisessa kuvassa on nähtävillä ollut yleiskaavaehdotus ja oikealla kaupunginhallituksen päätösten (kh 26.4.2021, kh 3.5.2021 ja kh 10.5.2021) mukaisesti valmisteltu yleiskaava hyväksymiskäsittelyyn

Yleiskaavan alueille, joita ei nyt viedä hyväksyttäväksi, jää voimaan Espoon pohjoisosien yleiskaava Osa I (PYK I) tai Espoon eteläosien yleiskaava (EEYK).

*karttasovite voimassa olevista yleiskaavoista sekä
hyväksymiskäsittelyyn keväällä 2021 vietävästä Espoon
pohjois- ja keskiosien yleiskaavasta*

KOOSTE YLEISKAAVAN NÄHTÄVILLÄOLON JÄLKEEN TEHDYISTÄ PÄÄTÖKSISTÄ

Kaupunginhallitus 18.1.2021 §27

1

merkitsee tiedoksi esitykset Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan ehdotusvaiheen hyväksymiskäsittelyn kokonaisuikataulusta sekä toteuttamisohjelmasta, jotka on valmisteltu kaupunginhallituksen 18.5.2020 päätöksen valmistelukehotuksen mukaisesti.

2

kehottaa kaupunkisuunnittelukeskusta ja kaupunkisuunnittelulautakuntaa valmistelemaan hyväksymiskäsittelyn etenemisen esitetyn kokonaisuikataulun mukaisesti. Kaupunginhallituksen tulee olla mahdollista esittää Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa hyväksyttäväksi valtuustolle toukokuussa 2021.

3

päätää, että valtuustolle tehtävän Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava -ehdotuksen valmistelua koskevia poliittisia neuvotteluja hoitaa kaupunginhallituksen neuvottelutoimikunta täydennettynä jäsen Henrik Vuornoksella. Virkamiehistä näihin neuvotteluihin osallistuvat Olli Isotalo ja Essi Leino sekä tarvittaessa muut yleiskaavavalmistelijat.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.4.2021 §66

Esittelijän ehdotus kaupunkisuunnittelulautakunnan kokouksessa tekemillä muutoksilla hyväksyttiin seuraavasti:

Kaupunkisuunnittelulautakunta

1

yhtyy lausuntojen ja muistutusten vastineisiin. Lausunnot ja muistutukset on annettu Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksesta, alue 722300,

2

ehdottaa kaupunginhallitukselle, että valtuusto hyväksyy 29.11.2017 päivätyn ja 6.4.2021 muutetun Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan, oikeusvaikutteisen kaavakartan piirustusnumero 7100 sekä kaavakartan liitekartat piirustusnumerot 7244, 7101,7102,7103,7104,7105 ja 7106. Kaavakartan liitekartalla 3 Luontoarvojen verkosto 2050 (piirustusnumero 7102) ja liitekartalla 6 Yhdyskuntatekninen huolto ja ympäristöterveys 2050 (piirustusnumero 7105) on oikeusvaikutteisia merkintöjä ja määräyksiä, muilta osin liitekartat ovat informatiivisia.

Nevanlinna jättää päätöksestä eriävän mielipiteen.

Karimäki jättää päätöksestä eriävän mielipiteen.

Louhelainen jättää päätöksestä eriävän mielipiteen.

Särkijärvi jättää päätöksestä eriävän mielipiteen.

Eriävät mielipiteet on lisätty päätöksen liitteiksi.

Kaupunginhallitus 26.4.2021 §136

Kaupunginhallitus kehottaa teknistä ja ympäristötoimea valmistelemaan Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa kaupunginhallituksen päätöksentekoon seuraavien linjausten pohjalta:

1

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava valmistellaan vielä nykyisen valtuustokauden aikana kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi ja päätettäväksi mahdollisimman laajana kokonaisuutena.

2

Valmistelussa tarkastellaan kaava-aluetta kolmena vyöhykkeenä seuraavasti:

a.

Läntisen osan osalta huomioidaan valtuuston päätöksen mukainen Turun nopean ratayhteyden ratakäytävän etenemisen mahdollistaminen sekä Kulmakorven alueen osalta kaupungin jo aiemmin tekemät aluetta koskevat päätökset.

b.

Itäisen osan osalta huomioidaan luonto- ja pientalopainotteiset alueiden edellytykset Kalajärven ja Viiskorven suunnalla ja erityisesti Viiskorven joukkoliikenneyhteystarpeet.

c.

Espoon keskuksen ympäristön osalta kaavaratkaisua tarkastellaan erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja saadun palautteen pohjalta. Espoon keskuksen ympäristön osalta kaavaratkaisua tarkastellaan erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja erityisesti saadun palautteen pohjalta.

3

Lisäksi valmistellaan päätettäväksi yksittäisiä ruutumerkintöjä koskevia lautakunnan tekemiä tarkistuksia ja muistutusten vastauksia, jotka ovat mahdollisia jo tehdyn nähtävänäolon pohjalta tai kirjallisen kuulemisen avulla.

Kaupunginhallitus 3.5.2021 §154

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan valmistelua viedään eteenpäin seuraavasti:

1

Kaavasta rajataan hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle seuraavat alueet: Histan ja Myntinmäen alueet ottaen huomioon voimassa oleva maakuntakaava sekä Espoon keskuksen ympäristön alueet liitteen A (Kaavarajaus opaskarttapohjalla) mukaisesti. Edellä olevasta poiketen Korsbackan laaja pientaloalue Oittaaan eteläpuolella otetaan mukaan. Täten vain 400 kv voimalinjan eteläpuolinen alue rajautuu pois. Jotta mukaan otettava A3-alue on vahvistuskelpoinen, niin kaupunkisuunnittelulautakunnan tekemä muutos, jossa pientaloaluetta poistettiin alueen itäosasta, palautetaan nähtävillä olleeseen muotoon.

Tätä aluetta koskeva ohjeeksi, joka kirjataan muistutusten vastineisiin ja muualle tarvittaviin kohtiin yleiskaavamateriaalia, kaupunginhallitus päättää seuraavaa: Korsbackan alueen asemakaavoituksessa alueen itäosassa A3-alueille osoitetaan kaupungin maille omatoimiseen rakentamiseen tarkoitettuja pientalotontteja sekä puisto- ja virkistysalueita.

2

Kaavaa valmistellaan kaupunkisuunnittelulautakunnan ehdotuksen pohjalta liitteessä B (Lautakunnan 14.4.2021 päättämät ruutumuutokset valmistelun linjauksissa 30.4.2021) kuvattujen muutosten mukaisesti. Liitteessä C (Valmistelun linjauksia 30.4.2021 yleiskaavaksi kaupunginhallituksen käsittelyvaiheessa) muutoskohteet on kuvattu yksittäin.

Näitä koskeva ohjeeksi, joka kirjataan muistutusten vastineisiin ja muualle tarvittaviin kohtiin yleiskaavamateriaalia, kaupunginhallitus päättää seuraavaa:

Viiskorpi toteutetaan asemakaavoituksessa kaupunkirakenteeltaan ja kaupunkikuvaltaan pientalovaltaisena alueena. Sen keskellä on paikalliskeskus monipuolisine palveluineen, jotka toteutetaan A1-kaavamerkinnän mukaiselle kerrostalovaltaiselle ja TP-kaavamerkinnän mukaiselle työpaikkapainotteiselle alueelle. A2-alueet, esimerkiksi uuden Gobbackantien länsipuolella ja Lambertinniityssä, asemakaavoitetaan kaupunkipientaloalueiksi, joiden toteuttamisessa korostetaan korkeatasoista arkkitehtuuria, kestävän kehityksen periaatteita ja puun käyttöä rakennusmateriaalina. Tarkemmin asemakaavoitusta ohjataan laadittavalla viitesuunnitelmalla ja muilla suunnitelmilla, joiden kiirehtimisestä KH päätti jo noin vuosi sitten 18.5.2020. Nämä kaupunkipientaloaluetta koskevat periaatteet ohjaavat myös Niipperissa olevaa A2-aluetta, joka siis palautetaan nähtävillä olleeseen muotoon. Nepperin ja Haapaniemen eteläosan A2-alueella asemakaavoituksessa huolehditaan siitä, että Pitkjärven lähialueilla asuntorakentaminen on kevyttä ja ottaa huolellisesti huomioon luonto-olot.

Kaupunginhallitus toteaa, että Viiskorpi sisältyy MAL 2019 -suunnitelman maankäytön ensisijaisiin kehittämisvyöhykkeisiin ja Uusimaa2050 maakuntakaavassa Viiskorpi on taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeellä. Näiden mukainen kehitys edellyttää joukkoliikenteen runkoyhteyden osoittamista myös länteen ja etelään Leppävaaran suuntaan. Yhteys on osoitettava kaavakartalla ja sen sijainti on kaavamääräyksen mukaan ohjeellinen. Yhteyttä ei ole välttämätöntä toteuttaa pikaraitotienä eikä viedä Pitkjärven yli sillalla. Maankäytön ja matkustajavirtojen kehittyminen vaikuttavat joukkoliikenneyhteyden kehittämiseen, linjaukseen ja joukkoliikennevälineeseen, yleiskaavan tulee siksi mahdollistaa joustavat ratkaisut. Kaupunginhallitus ohjeistaa liikennesuunnittelua jatkamaan eri vaihtoehtojen suunnittelua tarkastellen eri vaihtoehtojen hyötyjä, haittoja ja kustannuksia.

3

Poistetaan A3 asuntovaltaisen kaavamerkinnän pääasiallinen korttelitehokkuus kaavamääräyksestä ja täydennetään kehittämissuositusta siten, että A3-alueiden täydennysrakentamisessa otetaan huomioon alueen ominaispiirteet ja olemassa olevan rakentamisen mittakaava. Kaavamääräyksen selkeyttämiseksi muutetaan sen 1. momentti kuulumaan seuraavasti: Asemakaavoituksessa aluetta kehitetään pientalovaltaisena asuinalueena. Aluetta kehitetään asumisen sekä sitä palvelevien toimintojen ja lähipalvelujen sekä ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien elinkeinotoimintojen alueena.

4

Valmistelu kuulee niitä, maanomistajia ja asukkaita nähtävillä olleeseen yleiskaavaehdotukseen tehdyistä olennaisista muutoksista, joiden etua muutos koskee.

5

Kaupunginhallitus ohjeistaa täsmentämään muistutusten vastineita siten, että kaupunkisuunnittelun työohjelmaan sisältyvien pientalokaavakohteiden alueilla olevien muistutusten vastauksissa todetaan kaupunkisuunnittelulautakunnan tammikuussa 2021 hyväksymän päätöksen mukaisesti, että alueen asemakaavoitus on käynnissä tai käynnistymässä työohjelmapäätöksen mukaisesti. Nämä kohteet ovat Pohjois-Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan alueella pitkään yleiskaavan valmistumista odottaneet alueet Nepperi, Antinmäki, Niipperinniitty, Metsämaa, Odilampi, Ketunkorpi ja Velskola. Näitä koskevissa vastineissa on syytä todeta, että muistutuksessa esitetty ratkaistaan tarkemmin vasta osana asemakaavoitusta.

Lisäksi kaupunginhallitus ohjeistaa korostamaan muistutusten vastineissa, kun kyseessä ovat tätä koskevat tapaukset, viittaamaan seuraavaan kaavamääräysten yleismääräyksiin sisältyvään tekstiin: "Mikäli yleiskaavan voimaantullessa kiinteistöllä on asuin- tai lomarakennus, se säilyttää rakennusoikeutensa ja voidaan korvata uudella." Tällä tarkoitetaan esimerkiksi viheralueella olevia kiinteistöjä, joihin ei virkistysyhteyden tai ekologisen yhteyden vuoksi ja kiinteistön rakennusten vähäisyyden vuoksi ole voitu osoittaa AT- tai A3-merkintää.

Kaupunginhallitus 10.5.2021 §171

Päätösehdotus:

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan valmistelua viedään eteenpäin seuraavasti:

Kaupunginhallitus hyväksyy 3.5.2021 päätöksen mukaisesti valmistellun kaavarajauksen (liite A) sekä tehdyt tarkistukset kaavamääräyksiin ja kehittämissuositukseen (liite B)

Käsittely:

AT-alueet Kaavamääräyksiin päätettiin lisätä kolmanneksi momentiksi seuraava: Tavoite on, että alueet pääsääntöisesti asemakaavoitetaan. 2. Kehittämissuositukseen lisätään: AT:n alueiden asemakaavoitus on tarkoituksenmukaista etenkin silloin, kun AT-alue muodostaa kylämäisen kokonaisuuden tai kun AT-alue kytkeytyy asemakaavoitettavaan A3-alueeseen.

Kokouksessa tehtiin myös muita muutosehdotuksia, joista äänestettiin, mutta niiden kohdalla esittelijän päätösehdotus jäi voimaan.

Päätös:

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin liitteeseen B tehdyin muutoksin.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavasta saadut lausunnot

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan (POKE) ehdotus oli nähtävillä 7.9.-20.10.2020 ja lausunnot (27 kpl) saatiin marraskuun loppuun mennessä. Viranomaisneuvottelu pidettiin 29.1.2021.

Kiitämme lämpimästi lausunnonantajia huolellisesta paneutumisesta runsaaseen kaava-aineistoon.

Lausunnoissa, viranomaisneuvottelussa ja sen jälkeen käydyissä keskusteluissa esiin tulleet näkökohdat on otettu huomioon kaavaehdotuksen valmistelussa.

Lausunnot on koottu lausunnon antajien mukaan. Vasemmassa sarakkeessa on tiivistelmä lausunnosta ja oikealla Espoon kaupungin vastine jatkotoimenpiteineen.

Saaduista muistutuksista (n. 750 kpl) ja vastineista niihin on koottu oma raporttinsa.

Lausuntojen keskeiset sisällöt koskivat kaavan väestötavoitteita suhteessa koko kaupungin kasvuun ja uusien alueiden liittymistä nykyiseen rakenteeseen.

Lausunnoissa nousi esiin myös kaupan ohjaus, Histan ja Myntinmäen asemanseutujen joukkoliikenneyhteydet ja niiden ajoitus sekä luonnonsuojelualueet ja ekologiset yhteydet.

Myös virkistystä ja kulttuuriympäristöä sekä teknistä huoltoa koskeviin merkintöihin ja määräyksiin esitettiin erinäisiä tarkistustarpeita, jotka on kuvattu jäljempänä tässä raportissa.

Kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle Espoon keskuksen ympäristöineen, Myntinmäen sekä osan Histan alueista. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunnot on merkitty tiedoksi jatkovalmistelua varten.

Saadut lausunnot

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
2. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
3. Uudenmaan liitto
4. Väylävirasto
5. HSY, Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä
6. HSL, Helsingin seudun liikenne kuntayhtymä
7. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
8. Caruna oy
9. Metsäkeskus
10. Metsähallitus
11. Pääesikunta/Logistiikkaosasto
12. Helsingin kaupunki
13. Vantaan kaupunki
14. Kauniaisten kaupunki
15. Lohjan kaupunki
16. Kirkkonummen kunta
17. Vihdin kunta
18. Fingrid oyj
19. Finavia

Espoon kaupunki

20. Sivistystoimi
21. Sosiaali- ja terveyslautakunta
22. Ympäristölautakunta
23. Espoon seudun ympäristöterveys
24. Kaupunkitekniikan keskus
25. Tonttiyksikkö
26. Kaupunginmuseo
27. Gasgrid

Johdanto

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava (POKE) on strateginen suunnitelma, mikä tarkoittaa, että se pohjautuu vahvasti Espoon kaupunkistrategiaan eli Espoo-tarinaan (Kuntalaki 37§7). Kaava edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) toteutumista ja noudattaa yleiskaavan sisältövaatimuksia (MRL 24§, 39§). Kaava noudattaa voimassa olevan maakuntakaavan tavoitteita, mutta varautuu myös vireillä olevan Uusimaa 2050 -kaavan ratkaisuihin.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa on löydetty riittävä tasapaino eri näkökulmien välille: kaava tukee verkostomaisen aluerakenteen muodostumista ja ohjaa väestönkasvua nykyisten ja uusien joukkoliikenneyhteyksien varrelle. Kaava edistää täydennysrakentamista ja kaupunkirakenteen eheyttämistä maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimusten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edellyttämällä tavalla. Lisäksi yleiskaava mahdollistaa yhdyskuntarakenteen, joukkoliikenteen ja palveluiden tasapainoisen kehittymisen eri kaupunginosissa, Espoo-tarinan mukaisesti.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa on laadittu ennakoiden Uusimaa 2050 -kaavaa ja yhteistyössä maakunnan liiton asiantuntijoiden kanssa. Yleiskaavaratkaisun voidaan katsoa olevan myös voimassa olevan maakuntakaavan tahtotilan mukainen. Maakuntakaavojen ja yleiskaavan yhteinen tavoite on kasvavan pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen ja asuntotuotannon kysymysten yhteen sovittaminen siten, että on voitu yhdistää valtakunnalliset liikennetavoitteet ja kestävä paikallinen liikkuminen ja siihen liittyvä maankäyttö. Yleiskaavoituksessa näitä kysymyksiä ratkotaan paikallisesti, jolloin valtakunnallisten ja maakunnallisten tavoitteiden rinnalle tulee otettavaksi huomioon kaupungin strategia ja osallisten näkemykset.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan mittakaava ja esitystapa on yleispiirteinen. Selostus avaa kaavaratkaisua onnistuneen vuorovaikutuksen edellyttämällä tavalla (MRA 17§). Kaavaselostuksen tarkoitus on myös palvella asemakaavoitusta yleiskaavan toteuttamisessa pitkällä aikavälillä.

Strategisen yleiskaavan ollessa kyseessä tarkoituksenmukainen kaavaselostus suuntaa huomion tärkeisiin asioihin, mutta on riittävän tiivis ollakseen helposti lähestyttävä ja pitkään käyttökelpoinen. Runsaan aineiston jäsentämiseksi osa asioista on kerrottu selostuksen liitteissä. Kaavaratkaisua avaavaa tietoa on myös kaavan paikkatietoaineistoissa, joita asemakaavoitus pystyy hyödyntämään.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa osoitetuille kaupunkirakenteen ratkaisuille on todellinen tarve ja edellytykset. Espoon väestönkasvu on ollut dramaattisen voimakasta viimeiset 60 vuotta. Vuodesta 1960 lähtien Espoo on kasvanut lähes lineaarisesti noin 4000 asukkaalla vuodessa ja koronapandemiasta huolimatta ei ole nähtävissä syitä, miksi pitkään jatkunut kaupungistuminen hiipuisi tulevina vuosikymmeninä.

Kasvu on painottunut Espoon eteläosiin, jossa yleiskaava on käytännössä toteutunut kymmenisen vuotta etuajassa. Nämä alueet eivät pysty tulevina vuosikymmeninä yksin ottamaan vastaan ennustettua kasvua. Kaupunki tarvitsee yleiskaavallista varantoa, jotta asemakaavoitus voidaan ohjelmoida tarkoituksenmukaisesti vahvoihin joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuviin sijainteihin. Asemakaavoituksessa tulee olla tarjolla useita kestäviä kasvun suuntia, koska pitkän aikavälin suunnitelmat eivät aina toteudu arvioiden mukaan. Täydennysrakentaminen on ensisijaista, mutta etenee hitaasti johtuen olevan kaupunkirakenteen asettamista monista reunaehdoista ja intressiristiriidoista. Uusia kaupunkirakenteen kehityssuuntia avataan vain harkitusti, ottaen huomioon myös kaupungin talouden tasapaino ja investointiohjelmat.

Espoon kasvun painopiste on tulevaisuudessakin eteläisissä kaupunginosissa: metrokäytävän ja kaupunkiradan varrella sekä kaupunkikeskuksissa. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava ottaa vastaan noin kolmanneksen Espoon kokonaiskasvusta; ja myös käsillä olevan yleiskaavan sisällä kasvu painottuu

länsiradan intensiivisen joukkoliikenteen vyöhykkeelle sekä Viiskorven – Kalajärven itäiselle joukkoliikennekäytävälle. Histan asemanseutu avataan vasta sitten, kun sitä voidaan kehittää raidejoukkoliikenteeseen tukeutuvana asemanseutuna, eli Länsiradan toteutuessa.

Yleiskaavoituksessa sovitetaan yhteen ylemmän tason tavoitteita ja suunnitelmia kunnan omiin tavoitteisiin ja paikallisten olosuhteiden asettamiin reunaehtoihin. Monelta osin tavoitteet voivat olla keskenään ristiriitaisia. Jopa kaikkia VAT:ta ei ole mahdollista toteuttaa samalla kertaa, esimerkiksi yhdessä kaavamääräyksessä.

Tyypillinen tällainen ristiriita on nähtävissä POKEn ilmastotavoitteissa: yhtäältä Länsiradan uusi asemanseutu luo lähijunaliikenteeseen tukeutuvaa yhdyskuntarakennetta, joka mahdollistaa autottoman elämän, toisaalta uusien asemanseutujen toteuttaminen vähentää hiilinieluja, kun metsää joudutaan kaatamaan rakentamisen tieltä. Länsirata on kuitenkin valtakunnallinen liikennehanke, ja olisi kestäväntöntä jättää sen tuoma kestävä liikkuksen kehittämispotentiaali hyödyntämättä. Tahtotila molemmista asemanseuduista sisältyy myös voimassa olevaan maakuntakaavaan.

Aiemmissa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa oli vaatimus nopean raideyhteyden varmistamisesta Helsingin ja Turun välille alueiden käytön suunnittelussa. Tavoite on siirtynyt Uudenmaan maakuntakaavaan, ja nopea raideyhteys on varmistettu. Voimassa olevan 2. vaihemaakuntakaavan tavoitevuosi on 2035, ja radan rakentaminen ajoittunee myös aikaisintaan 2030-luvun alkupuolelle.

Raideyhteys muodostaa nykyisiä luontoalueita halkaisevan käytävän. Pääkaupunkiseudulla on pulaa hyvästä rakennusmaasta, jossa on mahdollisuus toteuttaa intensiiviseen joukkoliikenteeseen tukeutuvaa kaupunkirakennetta. Myös mahdollisuus lähiliikenteeseen on otettu huomioon radan suunnittelussa alusta asti. Vastaavaa kasvukäytävää ei Espoossa ole. Jollei Histan asemanseutu toteudu, sinne mitoitettu kasvu – jopa noin 15 000 asukasta – suuntautuisi pieninä paloina muualle, ja olisi hyvin vaikea hallita kasvun kestävyyttä sen sijaan että keskitetään raidejoukkoliikenteen yhteyksien varrelle.

Kaupungin tavoitteena on Espoo-tarinan hengessä tarjota kestäviä asumisen vaihtoehtoja eri elämäntyyliin. Monipuolinen asuntotarjonta on myös VAT:n ja MRL 39§:n yleiskaavoille asettamien sisältötavoitteiden mukaista. Pääkaupunkiseudulla on kysyntää pientaloasumiselle, ja sen tarjonnasta tulee huolehtia myös kaupunkirakenteen tiivistyessä. Tällöin myös pientaloalueet sijaitsevat lähellä kaupunkiseudun isoja työpaikkakeskittymiä. Espoo pystyy alueellaan tarjoamaan myös laadukkaat lähipalvelut ja hyvät joukkoliikenneyhteydet, kaavan tavoitteiden mukaisesti.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa vähittäiskaupan ensisijainen sijoittumispaikka ovat keskukset. Vähittäiskaupan suuryksiköitä ei keskuksiin nykyisellä maakuntakaavatilanteella sallita, vaan kauppa palvelee alueen asukkaita. Tilaa vaativa kauppa ja sen suuryksiköt on osoitettu maakuntakaavassa oleviin seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden sijainteihin (MRL 71§). Koostaan huolimatta vähittäiskaupan suuryksiköt palvelevat lähinnä alueen omia asukkaita. Alueen väestön mukana myös ostovoima kasvaa ja kaavalla mahdollistetaan palvelujen kehittyminen siten, että riittävän kattavat palvelut olisivat lähellä alueen asukkaita.

Yleiskaavan toteutuminen hyvien tavoitteiden mukaisesti paikallisissa suunnitteluratkaisuissa edellyttää pitkäjänteistä yhteistyötä viranomaisten, eri kaavatasojen suunnittelijoiden, liikennesuunnittelijoiden ja päättäjien kanssa. Yleispiirteisiin suunnitelmiin jää aina tulkinnan mahdollisuus, mikä tuo niihin joustavuutta ja ajallista kestävyyttä. Jatkuvassa vuoropuhelussa eri osapuolten kanssa löytyy yhteinen tietoisuus siitä, miten askel askeleelta konkretisoituvat suunnittelu- ja rakentamisratkaisut vievät kaupungin kehitystä oikeaan suuntaan.

Espoossa on valmisteilla strategisia indikaattoreita kaupunkirakenteen kehityksen seurannalle valtuustokausittain. Uusi valtuusto tarkistaa Espoo-tarinan, jossa yhdyskuntarakenne ja verkostokaupunki on ollut erittäin vahva teema jo vuodesta 2013 lähtien. Yleiskaavojen toteutuksen strateginen seuranta ja arviointi vahvistaa tulevana vuosina yhteyttä kuntalain 37§ edellyttämän kuntastrategian ja kestävä alueidenkäytön valtakunnallisten ja maakunnallisten tavoitteiden välillä.

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 1/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine 1/2
<p>Kaava-aluetta koskee valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja yleiskaavan suhde niihin on kuvattu kaavaselostuksen liitteessä 18. Ottaen huomioon maankäyttö- ja rakennusasetuksen vaatimukset kaavaselostukselle, on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja kaavan suhde niihin tarpeen esittää kaavaselostuksessa.</p>	<p>Täydennetään selostusta: Kaikki valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa. Kaava tukee verkostomaisen aluerakenteen muodostumista. Kaupunkirata, Länsirata ja bussiliikenteen runkolinjat (raitiotielinjat) luovat pohjan verkostomaiselle aluerakenteelle. Kasvu ohjataan nykyisten ja uusien runkolinjojen vaikutusalueelle ja erityisesti keskuksiin kestävästä liikkumisesta edistämään. Maankäyttöratkaisu mahdollistaa olemassa olevien keskusten ja rakennetun ympäristön täydentämisen ja tiivistämisen.</p> <p>Yleiskaavassa esitetyt liikenneratkaisut sekä maankäytön kehitys kytkeytyy pääasiassa olemassa olevaan liikennejärjestelmään ESA-radan uutta maastokäytävää ja Kalajärveltä Viiskorven kautta etelään suuntautuvaa joukkoliikenteen runkoyhteyttä lukuun ottamatta. Uusille alueille toteutetaan kaavan myötä myös uutta, alueiden sisäistä, liikenneverkkoa. Suunnittelualueen ennustettu liikenteen kasvu on maltillinen, eikä liikenteen kasvussa tapahdu merkittävää loikkausta nykytilanteesta. Maankäytön kehittyminen ja etenkin sen tiivistyminen lisää lähisaavutettavuutta, jolloin matkoja tehdään lähellä sijaitseville palveluille. Tiivistyvä kaupunkirakenne parantaa kestävästä liikkumisesta kulkumuoto- osuutta. Lähipalvelut ovat hyvin saavutettavissa myös joukkoliikenteellä sekä pyöräillen kylämaisilta alueilta. Maankäytön kasvaessa kuitenkin myös henkilöautoilla tehtävien matkojen lukumäärä kasvaa ja ajosuorite lisääntyy.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine 2/2
<p>Kaava-aluetta koskee valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja yleiskaavan suhde niihin on kuvattu kaavaselostuksen liitteessä 18. Ottaen huomioon maankäyttö- ja rakennusasetuksen vaatimukset kaavaselostukselle, on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja kaavan suhde niihin tarpeen esittää kaavaselostuksessa.</p>	<p>Täydennetään selostusta: Uudet kasvukäytävät, niiden keskukset ja voimistuvat liikennekäytävät rakenteineen muuttavat lähtökohtaisesti Pohjois- ja Keski-Espoon maiseman dynamiikkaa ja koko alueen identiteettiä kaupunkimaisempaan suuntaan. Uudet kasvukäytävät ylittävät maisemarakenteen suurmuotoja ja laajempia maisema-alueita, sekä paikallisen luonnon- tai kulttuurimaiseman muutoksen ohella muuttavat näkymiä paikoin kaukomaisemassa. Maiseman ja kaupunkikuvan muutokset ovat väistämätön seuraus voimakkaasta kaupunkirakenteen kasvusta. Kaavan osoittamissa kasvusuunnissa on otettu huomioon kulttuurimaiseman arvojen säilyminen sekä maakunnallisten kulttuuriympäristöjen säilyminen.</p> <p>Yleiskaavalla on mahdollistettu Ämmässuon ja Kulmakorven alueen kehittyminen merkittävän teknisen huollon alueen lisäksi teollisen kiertotalouden alueeksi, johon voi syntyä useita resurssitehokkuuden edistämiseen perustuvia yrityksiä. Kaavamääräyksen mukaan jatkosuunnittelussa tulee edistää uusiutuviin energialähteisiin perustuvia energiaratkaisuja. Fortumin suunnitelmien mukaan Espoon kaukolämpö on hiilineutraalia vuoteen 2030 mennessä.</p>
<p>Myös kaavan suhdetta voimassa oleviin ja hyväksytyyn maakuntakaavaan on tarpeen kuvata kaavaselostukseen tarkemmin.</p>	<p>Täydennetään selostusta, seuraava dia.</p>

Myös kaavan suhdetta voimassa oleviin ja hyväksytyyn maakuntakaavaan on tarpeen kuvata kaavaselostukseen tarkemmin.

Vastine 1/2

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava ja Uudenmaan voimassa oleva maakuntakaava

Muutamat poikkeamat suhteessa Uudenmaan voimassa olevaan maakuntakaavaan selittyvät sillä, että Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaa (POKE) on laadittu yhtä aikaa uuden maakuntakaavan (Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan eli Uusimaakaavan 2050) kanssa. Yleiskaavan laatimisen aikana ei ole ollut varmuutta siitä, kumpi maakuntakaava on voimassa yleiskaavan hyväksymisen aikana. Yleiskaavaa on laadittu siinä tarkoituksessa, että se perustuu riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin, joita on tehty sekä Uusimaa-kaavan että yleiskaavan yhteydessä. Kunta voi laatia yleiskaavaa samanaikaisesti maakuntakaavan kanssa.

Sekä voimassa olevassa maakuntakaavassa että Uusimaa 2050 –kaavassa on tavoitteena hyödyntää Länsiradan joukkoliikennepotentiaali toteuttamalla Espooseen kaksi paikallisliikenteen pysäkkiä asemanseutuineen: Hista ja Myntinmäki. Maakuntakaavojen ero on asemanseutujen toteutuksen ajoituksessa ja alueiden laajuudessa. POKE on valmisteltu ennakoiden Uusimaa 2050 -kaavaa, mutta yleiskaavaehdotuksen ratkaisun voidaan katsoa olevan myös voimassa olevan maakuntakaavan tahtotilan mukainen, kun on kyse yleispiirteisen kaavan paikallisesta tulkinnasta.

Voimassa olevan maakuntakaavan mukaan sekä Histan että Myntinmäen asemanseutujen toteutus on sidottu Länsiradan sitovaan toteuttamispäätökseen. Vireillä olevassa Uusimaa2050-kaavassa puolestaan vain Histan asemanseudun toteuttaminen tulee kytkeä sitovaan päätökseen raideliikenteestä ja asemasta.

Kalajärven ja Viiskorven keskuksen merkintöjä ei ole voimassa olevassa maakuntakaavassa. Kalajärven osoitetulla maakuntakaavan merkinnällä kuitenkin osoitetaan tiivistettävät taajama- ja keskustatoimintojen alueet, jotka tukeutuvat kestävään liikennejärjestelmään. Viiskorpeen on voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden reservialue, jonka suunnittelumääräyksessä todetaan, että ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa toteuttaminen on ajoitettava pääsääntöisesti maakuntakaavan suunnittelukauden loppupuolelle. Kunta määrittelee alueen toteuttamisen tarkoituksenmukaisen ajoituksen suhteessa kyseisen taajaman tai kunnan osa-alueen muihin käytettävissä oleviin taajamatoimintojen alueisiin ja työpaikkojen osalta suhteessa kunnan muihin käytettävissä oleviin työpaikkatoimintojen alueisiin”. Viiskorpi sisältyy MAL 2019 –suunnitelman maankäytön ensisijaisiin kehittämisvyöhykkeisiin.

Seudulliset vähittäiskaupan suuryksiköt keskustojen ulkopuolella sijoittuvat voimassa olevan maakuntakaavan mukaisesti Kulloonsillan alueelle. Niiden sijainti ja mitoitus esitetään kaavakartalla ja kaupan ohjauksen periaatteet esitetään selostuksessa.

Ämmässuon alue on voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitettu jätteenkäsittelyalueena/energiahuollon alueena/erityisalueena/ kiviainesvarojen alueena. Yleiskaavassa alue on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon alueena, joka on tarkoitettu ensisijaisesti jätteenkäsittelyyn, kiertotalouden ja energiatuotannon alueeksi. Kulmakorven erityisalue on tarkoitettu maa-ainestoiminnalle, yhdyskuntatekniselle huollolle, moottori- ja muille urheilutoiminnoille sekä virkistykselle.

Myös kaavan suhdetta voimassa oleviin ja hyväksytyyn maakuntakaavaan on tarpeen kuvata kaavaselostukseen tarkemmin.

Vastine 2/2

Molemmissa maakuntakaavoissa on tavoitteena hyödyntää Länsiradan joukkoliikennepotentiaali toteuttamalla Espooseen kaksi paikallisliikenteen pysäkkiä asemanseutuineen: Hista ja Myntinmäki. Maakuntakaavojen ero on asemanseutujen toteutuksen ajoituksessa ja alueiden laajuudessa. POKE on valmisteltu ennakoiden Uusimaa 2050 -kaavaa, mutta yleiskaavaehdotuksen ratkaisun voidaan katsoa olevan myös voimassa olevan maakuntakaavan tahtotilan mukainen, kun on kyse yleispiirteisen kaavan paikallisesta tulkinnasta.

Maakuntakaavan merkinnät ovat yleispiirteisiä. Yleispiirteisyys koskee kaavan sisällön ja esitystavan lisäksi sen tulkintaa (Uusimaa 2050 –kaava, yleiset suunnittelumääräykset).

Vireillä olevassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa Länsiradan asemanseudut Hista ja Myntinmäki on osoitettu uusina raideliikenteeseen tukeutuvina taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeinä, joilla maankäyttö sekä uuden tai olevan raideliikenneyhteyden ja uuden aseman suunnittelu tulee kytkeä toisiinsa. Histan alueen toteuttaminen tulee kytkeä uuden raideliikenneyhteyden ja aseman sitovaan toteuttamispäätökseen. Molemmat asemanseudut sisältyvät myös voimassa olevan maakuntakaavan tavoitetilaan (ks. S. 8).

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa Hista on kehittämisperiaatemerkinällä osoitettu raideliikenteeseen tukeutuva asemanseutu jota kaavamääräyksen mukaan voidaan lähteä toteuttamaan sen jälkeen, kun raideliikenneyhteydestä ja asemasta on tehty sitova toteuttamispäätös. Yleiskaavaratkaisu on voimassa olevan maakuntakaavan mukainen.

Vireillä oleva Helsingin seudun vaihemaakuntakaava osoittaa vain merkittävimmän maakunnallisen viherverkoston, ja jättää muun viherverkoston osalta vastuuta aikaisempaa enemmän kuntatasolle.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava-alueen laajoilla virkistys- ja ulkoilualueilla kuten Nuukio, Vaakkoi, Luukkaa, Pirttimäki, Oittaa on valtakunnallista/seudullista merkitystä, joten ne ja niiden väliset yhteydet on maakuntakaavaehdotuksessakin osoitettu.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaratkaisu on valmisteltu voimassa olevaan maakuntakaavaan perustuen, joka on virkistykseen osalta vireillä olevaa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaa yksityiskohtaisempi.

Yleiskaavaratkaisu tarkentaa ja täydentää vireillä olevan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan viherverkkoa ja sen määräykset pyrkivät lisäksi turvaamaan taajamien sisäisten viheralueiden ja viheryhteyksien säilymistä ja kehittämistä virkistyksellisesti ja ekologisesti toimivina.

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 3/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>ELY-keskus tuo esiin, että Uusimaa-kaavassa 2050 on osoitettu pääkaupunkiseudun ydinvyöhykettä rantaradan, Länsimetron ja Kehä II:n ympäristöön. Yleiskaavan vaikutusten arvioinnista ei käy ilmi, kuinka paljon tälle vyöhykkeelle on tarkoitus koko kaupungin kasvusta jatkossa ohjata ja miten se suhteutuu pohjois- ja keskiosien yleiskaavaan.</p>	<p>Täydennetään selostusta.</p> <p>Espoon pohjois- ja keskiosan yleiskaava-alueen on arvioitu ottavan Espoon vuoteen 2050 arvioidusta kasvusta vajaan kolmanneksen. Pitkän aikavälin suunnittelussa kaikki suunnitelmat eivät toteudu alustavien arvioiden mukaan. Yleiskaavallinen mitoitus mahdollistaa kokonaisuuden, vaikka jokin suunta tai alue siirtyisi ajassa eteenpäin, vähenisi tai poistuisi esimerkiksi erityisarvojen tai tarkempien selvitysten perusteella.</p> <p>Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan kasvun painopiste on Kalajärvelle suuntautuvan joukkoliikennekäytävän ja Länsiradan tulevan raidejoukkoliikennetyhteyden varrella.. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavalla edistetään myös rantaradan kehityskäytävän pitkän aikavälin kehitystä.</p> <p>Pääosa Espoon pitkän aikavälin (2050) kasvusta toteutuu muualla kuin Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan alueella eli nykyistä rakennetta täydennysrakentamalla sekä länsimetron, kaupunkiradan ja Raide-Jokerin sekä keskustojen vyöhykkeillä. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava mahdollistaa monipuolisen asuntotuotannon ja kaupunginosien tasapainoisen kehittymisen pitkällä aikavälillä.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 4/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Yleiskaavaehdotuksen mahdollistamista 60 000 uudesta asukkaasta on laskettu Histaan 15 000, Myntinmäkeen 10 000, Espoon keskukseen 10 000, Viiskorpeen 8000 ja Kalajärvelle 5000. Kaava-aineiston perusteella jää epäselväksi, mihin loput 12 000 uutta asukasta on ajateltu sijoittuvan. Määrä on 20% uusien asukkaiden kokonaismäärästä. ELY-keskus pitää tätä osuutta suurena.</p>	<p>Täydennetään kaavaselistusta.</p> <p>Länsiradan kehityskäytävälle on arvioitu sijoittuvan noin 30 000 -35 000 uutta asukasta eli vähintään puolet kaava-alueen väestönkasvusta (Hista 15 000, Myntinmäki 10 000 ja Espoon keskus 10 000). Selostuksessa on arvioitu Kalajärveltä Leppävaaraan suuntautuvalla yleiskaavassa mukana olevalle joukkoliikennevyöhykkeen osalle sijoittuvan noin 20 000 uutta asukasta vuoteen 2050 mennessä. Vyöhykkeen alue tiivistyy ja rakentuu vaiheittain siten, että maankäytön muutos mahdollistaa myöhemmässä vaiheessa bussiyhteyden korvaavan pikaraitiotieyhteyden rakentamisen.</p> <p>Näiden joukkoliikenteeseen perustuvien kehityskäytävien lisäksi noin 5000- 10 000 uutta asukasta voi kaavan jatkosuunnittelussa tai tarkemmassa tarkastelussa myös sijoittua em. vyöhykkeille tai niitä täydentäen. Nämä alueet ovat pääasiassa Espoon keskuksen alue, muut keskukset, asuntovaltaisia alueita A1 tai A2 sekä joukkoliikennevyöhykkeisiin kiinnittyviä asuntovaltaisia alueita A3. Nykyisen trendin mukaan kyse on kahden tai kolmen vuoden kasvusta.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 5/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavaselostuksen mukaan uusista asukkaista arvioidaan yli 75 % asuvan kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen tukeutuvalla alueella. ELY-keskus tuo esiin, että tämä on ristiriidassa suhteessa MAL-sopimukseen. Sen mukaan vähintään 90% uusista asunnoista sijoitetaan ensisijaisesti kehitettäville vyöhykkeille ja väestöstä 85% kestävän liikkumisen vyöhykkeille.</p>	<p>Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan tavoitevuosi on 2050 ja MAL2019-suunnitelman tavoitevuosi on 2030. MAL-työskentelyssä ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet tulevat laajenemaan kehittyvien joukkoliikenneyhteyksien myötä. Pitkällä aikavälillä myös prosenttiosuudet tarkentuvat.</p> <p>MAL-sopimuksen asukkaiden sijoittumisen tavoitteita tulee tarkastella koko Espoon tasolla, jolloin tavoite hyvin todennäköisesti toteutuu. Pohjois-Espoo on luonteeltaan hyvin erilaista kuin eteläiset kaupunginosat. Mm. Länsimetron vyöhykkeelle on tavoitteena sijoittaa tulevana vuosikymmeninä noin 100 000 uutta asukasta – lähes kaksinkertainen määrä ihmisiä POKEn kokonaismitoitukseen verrattuna.</p> <p>Yleiskaavan väestön painopiste on kuitenkin nyt ja tulevaisuudessa Länsiradan, rantaradan ja tulevan kaupunkiradan sekä Viiskorven ensisijaisesti kehitettävällä vyöhykkeellä, jonka saavutettavuus joukkoliikenteellä on hyvä.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 6/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine 1/2
<p>ELY-keskus katsoo kuitenkin, että Viiskorven alueella väestötavoitteet sekä asuinalueiden tavoiteltu tehokkuus eivät turvaa kestävään liikkumiseen tukeutuvan yhdyskuntarakenteen muodostumista siten kuin valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava ja yleiskaavan sisältövaatimukset edellyttävät. Erityisen ongelmallisia ovat Viiskorven pohjoisosien läntisimmät A3-alueet, jotka sijoittuvat kauas joukkoliikenteen runkoyhteydestä.</p>	<p>Kaavoituksessa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten lisäksi tulee ottaa huomioon kuntalaki. Kuntalain 37 § mukaisesti kunnassa tulee olla kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Espoossa on Espoo-tarina, josta valtuusto on päättänyt 11.9.2017.</p> <p>Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen. Espoo-tarinassa todetaan, että kaikista kaupunkikeskuksista muodostuu viihtyisiä ja turvallisia asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa. Rakennamme uusia asuinalueita ja tiivistämme vanhoja alueita. Riittävästä kerros- ja pientalorakentamisesta sekä kaavoituksen nopeudesta ja tonttitarjonnasta pidetään huolta.</p> <p>Kaupunkikeskuksia kehitetään niiden omien vahvuuksien mukaisesti. Tiiviit pientalovaltaiset ja kylämäiset alueet tukeutuvat läheisiin kaupunki- ja paikalliskeskuksiin. Viiskorven pohjoisosien läntisimmät A3-alueet täydentävät olemassa olevaa kaupunkirakennetta ja ovat voimassa olevassa yleiskaavassa pientaloalueita (kuvat s.22).</p> <p>Jatkuu seuraavalla sivulla.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 7/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine 2/2
<p>ELY-keskus katsoo kuitenkin, että Viiskorven alueella väestötavoitteet sekä asuinalueiden tavoiteltu tehokkuus eivät turvaa kestäväään liikkumiseen tukeutuvan yhdyskuntarakenteen muodostumista siten kuin valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava ja yleiskaavan sisältövaatimukset edellyttävät. Erityisen ongelmallisia ovat Viiskorven pohjoisosien läntisimmät A3-alueet, jotka sijoittuvat kauas joukkoliikenteen runkoyhteydestä.</p>	<p>Viiskorven keskusta kuuluu MAL2019-suunnitelman maankäytön ensisijaisiin kehittämisvyöhykkeisiin. Yleiskaavalla tuetaan näiden alueiden tiivistymistä. Pientaloasumisen alueet monipuolistavat asumisen vaihtoehtoja (Espoo-tarina, VAT:n ja MRL 39§)</p> <p>Joukkoliikenteen runkoyhteyksien käytävään pyritään osoittamaan tiiviimpää maankäyttöä kuin A3. On varsin luonnollista ja kaavan tavoitteiden mukaista osoittaa pientalovaltaisia alueita, ei parhaimmalle joukkoliikennevyöhykkeelle, vaan sen liepeille.</p> <p>Kaavalla on useita tavoitteita ja Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavalle on hyväksytty esimerkiksi pientalopainotteisia tavoitteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaupunkirakenteen toiminnallista eheyttä vahvistetaan täydennysrakentamisella ja palvelut keskitetään sitä tukeviksi. Tuetaan pientalorakentamisen kehittymistä. - Alueiden identiteettiä vahvistetaan korostamalla niiden ominaispiirteitä ja mahdollistamalla erilaiset asumisen muodot. Kehitetään monipuolista asuntokantaa sekä edistetään alueiden houkuttelevuutta ja viihtyisyyttä. - Kyläkokonaisuuksia ja maaseutumaisia kulttuurimiljöitä kehitetään niiden perinteisiä arvoja kunnioittaen. - Espoonkartanon kyläalueet tunnistetaan ja niiden elinkelpoisuutta vahvistetaan korostaen maisemallisesti ehjien kyläkokonaisuuksien ja maaseutumaisen kulttuurimiljöiden merkitystä. Tavoitteena on Espoonkartanon alueen toimintojen sekä niiden edellyttämien yhteyksien säilyttäminen ja kehittäminen. <p>Nämä tavoitteet on sovitettu yhteen kaavan muiden tavoitteiden kanssa. Kaava-alue käsittää lähes puolet Espoosta, minkä vuoksi on luonnollista, että myös kaavan tavoitteissa heijastuvat alueen eri osien erilaiset luonteet ja maankäytön tavoitteet.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 8/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Lisäksi joukkoliikenteen runkoyhteyden kaavamääräyksessäkin on tunnistettu, että Viiskorven alueen täysimääräinen toteuttaminen edellyttää joukkoliikenteen runkoyhteyttä.</p> <p>Määräys ei kuitenkaan sisällä sellaista ajoitusmääräystä alueiden toteuttamiselle, joka turvaisi kestävän liikkumisen edellytykset.</p>	<p>Joukkoliikenteen liikennöinti ja palvelutasot suunnitellaan yleiskaavavaiheen sijaan vasta asemakaavoituksen jälkeen. Bussitarjontaa lisätään asukasmäärän kasvaessa osana tavanomaisia käytäntöjä. Täydennetään selostusta siten, että joukkoliikennettä kehitetään mahdollisuuksien mukaan etupainotteisesti, mikä houkuttelee ja ohjaa käyttämään joukkoliikennettä sekä parantaa alueen vetovoimaisuutta.</p>
<p>ELY-keskus katsoo, että yleiskaavaehdotuksessa Kalajärven keskustan ympärille osoitetut A1- ja A2-alueet toteuttavat maakuntakaavan tavoitteita. Sen sijaan keskustan ulkopuolelle sijoitetut A3-alueet eivät ole Uusimaakaavan 2050 mukaisia (Uusimaa-kaavan 2050 selostus, kuva 17: Kasvun kestävä ohjaaminen ja saavutettavuus), eivätkä toteuta yleiskaavan sisältövaatimuksia.</p>	<p>Kalajärven ympäristön A3 alueet ovat monin paikoin jo lähteneet toteutumaan voimassa olevan Espoon pohjoisosien yleiskaavan pohjalta ja alueelle on muodostunut pientalomaista rakennetta. A3-alueet täydentävät olemassa olevaa kaupunkirakennetta (kuvat s.22). Yleiskaavalla tuetaan näiden alueiden tiivistymistä. Yleiskaavan väestön painopiste on hyvien joukkoliikennedyhteyksien varrella. Pientaloasumisen alueet monipuolistavat asumisen vaihtoehtoja (Espoo-tarina, VAT:n ja MRL 39§)</p> <p>Asumisen A3 alueet ovat osittain voimassaolevan maakuntakaavan taajamatoimintojen aluetta ja kokonaisuudessaan vireillä olevassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa valkoista aluetta.</p> <p>Maakuntavaltuusto on todennut käsittelyssään 25.8.2020 , että maakuntakaavan valkoisilla alueilla on mahdollisuus joka tapauksessa paikallisesti merkittävään yhdyskuntarakentamiseen ja asemakaavoitukseen. Kunnilla on lisäksi valkoisilla alueilla mahdollisuus taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeseen tai olemassa olevaan taajamarakenteeseen tukeutuvaan asemakaavoitukseen.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 9/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine 1/2
<p>Yleiskaavaehdotuksen selostuksessa ei käy ilmi, onko alue- ja yhdyskuntarakenteen laajentamiselle uusille alueille (Hista ja Myntinmäki) todellinen tarve ja edellytykset. Kaavaselostuksessa ei ole peilattu uuden kehittämissuunnan tarvetta suhteessa koko kaupungin arvioituun väestönkehitykseen, vaan todettu mahdollisuus hyödyntää uusi ratalinjaus ja minimoida sen haittoja. Lisäksi Myntinmäen asemanseudun tehokkuutta on laskettu luonnosvaiheesta ja epäselväksi jää riittääkö nyt esitetty tehokkuus (A2-alue) turvaamaan toimivan asemanseudun.</p>	<p>Alue- ja yhdyskuntarakenteen uudelle avaukselle Histassa on sekä Espoon voimakkaasta kasvusta johtuva todellinen tarve että maakuntakaavoituksesta tulevat edellytykset.</p> <p>Yleiskaavan vaikutusten arvioinnin mukaan suunniteltu kehitys on tasapainoista ja täyttää kestävän ympäristön kriteerit ja vastaa ohjaavien VAT:n ja maakuntakaavan tavoitteisiin.</p> <p>Kaavan vaikutusten arvioinnin raportissa on todettu, että ”Seudullisen raideliikennejärjestelmän kehittäminen ja laajentaminen uusille alueille tukeutuu kehittyvään verkostomaiseen aluerakenteeseen”.</p> <p>”Länsirata sijoittuu uuteen maastokäytävään, ja sen myötä rakentamista sijoittuu myös uusille alueille Histan ja Mynttilän asemanseuduilla. Länsirata avaa kaupungille mahdollisuuden hyödyntää radan tuomat hyödyt vastapainona radan tuomille haitoille (mm. radan viemä tila ja sen aiheuttama estevaikutus).</p> <p>Länsirata avaa uuden kasvusuunnan ja mahdollistaa merkittävästi uutta kasvua kilpailukykyisen joukkoliikenteen varressa.”</p> <p>Täydennetään selostusta.</p> <p>Jatkuu seuraavalla sivulla.</p>

Yleiskaavaehdotuksen selostuksessa ei käy ilmi, onko alue- ja yhdyskuntarakenteen laajentamiselle uusille alueille (Hista ja Myntinmäki) todellinen tarve ja edellytykset.

Vastine 2/2

Alue- ja yhdyskuntarakenteen uudelle avaukselle Histassa ja Myntinmäessä on sekä Espoon voimakkaasta kasvusta johtuva todellinen tarve että maakuntakaavoituksesta tulevat edellytykset ja perustelut.

Espoon väestö on kasvanut lähes lineaarisesti vuodesta 1960 vuoteen 2019. Asukasluku oli 35 800 vuoden 1955 alussa ja 289 700 vuoden 2020 alussa. Väestö on kasvanut keskimäärin 3 900 henkeä vuodessa viimeisen 66 vuoden aikana eikä minkään vuosikymmenen keskimääräinen kasvu ole poikennut merkittävästi tästä tasosta. Luonnollisen kasvun hiipuminen on kompensoitunut sekä nettomaassamuuton että nettomaahanmuuton kasvulla. Espoon muuttovoitto on ollut 3 000 asukkaan tasolla vuosina 2016-2019.

Espoon eteläosien yleiskaavan tavoitevuosi on 2030 ja yleiskaava perustui silloiseen kokonaisväestöarvioon 300 000 asukasta. Tämä 300 000 asukkaan raja saavutetaan vuonna 2021 tai 2022 eli kasvu on ollut vielä arvioitua voimakkaampaa. Koronapandemiasta huolimatta ei ole nähtävissä syitä, miksi pitkään jatkunut kaupungistuminen hiipuisi tulevana vuosikymmeninä. Riittävä yleiskaavallinen kaavavaranto mahdollistaa tarkoituksenmukaisen asemakaavoituksen ohjelmoinnin ja antaa kaupungille neuvotteluvaraa ohjata kasvua kestäviin, vahvoihin joukkoliikenneyhteyksiin tukeutuviin sijainteihin. Asemakaavoituksen painopiste onkin tällä hetkellä keskustojen kehittämisessä ja täydennysrakentamisessa länsimetron, metron jatkeen, kaupunkiradan ja Raide-Jokerin ympäristössä. Näiden alueiden volyyymi on noin 4,5 miljoonaa uutta asuinkerrosalaa, siten kuin sekä voimassa oleva maakuntakaava että Uusimaa2050 –kaava edellyttävät.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat luomaan edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Väestönkasvuun varautumisen on arvioitu tarvitsevan noin 11,4M k-m² asuntorakentamisen kerrosalaa vuoteen 2050 koko Espoossa. Luvussa on huomioitu asumisväljyyden kasvu ja asuntojen poistuma. Lukuun sisältyy Länsiradan toteutuminen ja sen vyöhykkeen rakentaminen suurelta osin vuoteen 2050 mennessä eli noin 375 000 k-m² vuodessa.

Espoon eteläosat ovat pitkälti asemakaavoitetut ja aluetta rakennetaan täydennysrakentamalla muutamin poikkeuksin. Täydennysrakentaminen on ensisijaista, mutta se etenee toivottua hitaammin, koska jo toteutuneilla alueilla on huomattavan paljon reunaehtoja ja ristiriitaisia intressejä – siksi muitakin alueita on tarpeen kehittää samanaikaisesti. Espoon eteläosissakaan kaikki alueet eivät ole otettavissa rakentamiskäyttöön: Nykyisen rakenteen sisään ja lomaan sijoittuvat viher- ja virkistysalueet sekä Keskuspuisto ovat ominaispiirteitä, joita halutaan vaalia. Kaupungistuminen, luonto- ja kulttuurimatkailun kasvu, ihmisten vapaa-ajan lisääntyminen sekä luontoliikunnan ja luonnossa elpymisen tärkeä merkitys kansanterveydelle lisäävät virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden tarvetta. Tämän vuoksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta ja kytkeytyneisyydestä.

Tulevaan väestönkasvuun varautuminen edellyttää potentiaalia ja mahdollisuuksia voimassa olevan Espoon eteläosien yleiskaavan, muiden osayleiskaavojen ja asemakaavojen lisäksi. Länsiradan mahdollistamalla eli Helsinki–Turku ratakäytävän Espoo-Lohja-Salo -ratahankkeella turvataan kansainvälisesti ja valtakunnallisesti merkittävän liikenneyhteyden jatkuvuus ja kehittämismahdollisuudet valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Samalla ratakäytävällä hyödynnetään sen mahdollistamaa joukkoliikenteeseen tukeutuvaa maankäyttöä alustavan yleissuunnitelman mukaisesti. Mikäli tätä rataa tukeutuvaa maankäyttöä ei saada toteutettua, Espoon on vaikea vastata tavoitteeseen saada kaupunkitasoisesti riittävä osuus asuntorakentamisesta hyvien joukkoliikenneyhteyksien piiriin. Espoon pohjois- ja keskiosan yleiskaava-alueen on arvioitu ottavan Espoon vuoteen 2050 arvioidusta kasvusta vajaan kolmanneksen. Pitkän aikavälin suunnittelussa kaikki suunnitelmat eivät toteudu alustavien arvioiden mukaan. Yleiskaavallinen mitoitus mahdollistaa kokonaisuuden, vaikka jokin suunta tai alue siirtyisi ajassa eteenpäin, vähenisi tai poistuisi esimerkiksi erityisarvojen tai tarkempien selvitysten perusteella.

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 10/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine 1/2
<p>ELY-keskus katsoo lausuntopyyntöaineiston perusteella, että yleiskaavaehdotus ei Histan osalta vastaa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämisestä ja yhdyskuntarakenteen eheyden vahvistamisesta ja merkittävien uusien asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen sijoittamisesta siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa. Histan ratkaisu ei myöskään perustu riittävästi hyväksytyyn maakuntakaavaan, eikä täytä kaikilta osin yleiskaavan sisältövaatimuksia.</p>	<p>Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteiden taustana todetaan, että "Aluerakenteen ja yhdyskuntien toimivuuden perusedellytys on, että alueidenkäytössä vastataan väestö- ja työpaikkakehityksen edellyttämiin tarpeisiin ja mahdollistetaan eri väestöryhmien tarpeita vastaava asuntotarjonta sekä elinkeinojen uusiutuminen ja kehittyminen. Erityisesti kaupunkiseuduilla kohtuuhintaisten asuntojen riittävä tarjonta on tärkeää työvoiman saatavuuden ja sitä kautta koko maan elinkeinoelämän kilpailukyvyn kannalta". Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti Histassa luodaan edellytykset elinkeino- ja yritystoiminnan kehittämiseksi sekä väestökehityksen edellyttämälle riittävälle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.</p> <p>Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Hista on raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen alue, jota koskee suunnittelumääräys, jonka mukaan: "Uuden raideliikenneyhteyden ja aseman suunnittelu sekä alueen maankäyttö tulee kytkeä toisiinsa. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueen toteuttaminen tulee kytkeä uuden raideliikenneyhteyden ja aseman sitovaan toteuttamispäätökseen."</p> <p>Yleiskaavassa Histaa koskee Raideliikenteeseen tukeutuvan asemaseudun merkintä, jonka mukaan Histan aluetta voidaan lähteä toteuttamaan sen jälkeen, kun raideliikenneyhteydestä ja asemasta on tehty sitova toteuttamispäätös.</p> <p>Kaavoituksessa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten lisäksi tulee ottaa huomioon kuntalaki. Kuntalain 37 § mukaisesti kunnassa tulee olla kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Espoossa on Espoo-tarina, josta valtuusto on päättänyt 11.9.2017.</p> <p>Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen. Espoo-tarinassa todetaan, että kaikista kaupunkikeskuksista muodostuu viihtyisiä ja turvallisia asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa. Rakennamme uusia asuinalueita ja tiivistämme vanhoja alueita. Riittävästä kerros- ja pientalorakentamisesta sekä kaavoituksen nopeudesta ja tonttitarjonnasta pidetään huolta.</p> <p>Kaupunkikeskuksia kehitetään niiden omien vahvuksiensa mukaisesti. Tiiviit pientalovaltaiset ja kylämäiset alueet tukeutuvat läheisiin kaupunki- ja paikalliskeskuksiin.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 11/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine 2/2
<p>ELY-keskus katsoo lausuntopyyntöaineiston perusteella, että yleiskaavaehdotus ei Histan osalta vastaa valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämisestä ja yhdyskuntarakenteen eheyden vahvistamisesta ja merkittävien uusien asuin-, työpaikka- ja palvelutoimintojen sijoittamisesta siten, että ne ovat joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kannalta hyvin saavutettavissa. Histan ratkaisu ei myöskään perustu riittävästi hyväksytyyn maakuntakaavaan, eikä täytä kaikilta osin yleiskaavan sisältövaatimuksia.</p>	<p>Hista ja maakuntakaavat Voimassa oleva maakuntakaava ja vireillä oleva Helsingin seudun vaihemaakuntakaava eli Uusimaakaava 2050. Molemmissa maakuntakaavoissa on tavoitteena hyödyntää Länsiradan joukkoliikennepotentiaali toteuttamalla Espooseen kaksi paikallisliikenteen pysäkkiä asemanseutuineen: Hista ja Myntinmäki. Maakuntakaavojen ero on asemanseutujen toteutuksen ajoituksessa ja alueiden laajuudessa. POKE on valmisteltu ennakoiden Uusimaa 2050 -kaavaa, mutta yleiskaavaehdotuksen ratkaisun voidaan katsoa olevan myös voimassa olevan maakuntakaavan tahtotilan mukainen, kun on kyse yleispiirteisen kaavan paikallisesta tulkinnasta.</p> <p>Voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa Hista on Raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen alue. Merkinnällä osoitetaan uusiin raideliikenneasemiin tukeutuvat taajamatoimintojen alueet. Aluetta koskee taajamatoimintojen aluetta koskevan suunnittelumääräyksen lisäksi seuraava määräys: Kuntakaavoituksessa alueen maankäyttö on suunniteltava ja mitoitettava raideliikenteen toimintaedellytyksiä suosivaksi. Uuden aseman tarkempi sijainti määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p> <p>Yleiskaavan vaikutusten arvioinnin raportin mukaan esimerkiksi Histaa koskevassa yleiskaavan A1-alueen määräyksissä todetaan mm., että aluetta kehitetään kaupunkimaisen rakentamisen alueena, joka tukeutuu kävelyn ja pyöräilyyn sekä tehokkaaseen joukkoliikenteeseen.</p> <p>Vireillä olevassa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan merkinnöissä Histan ympärillä on merkintä: ”Uusi raideliikenteeseen tukeutuva taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke”, jota koskee määräys, että toteuttaminen tulee kytkeä uuden raideliikenneyhteyden ja aseman sitovaan toteuttamispäätökseen. Vyöhykkeen toteuttamisen aikana ennen aseman rakentamista on huolehdittava riittävän palvelutason joukkoliikenteen järjestämisestä alueelle. Merkintää tulkitaan siten, että radan ja aseman sitovan toteuttamispäätöksen jälkeen aluetta koskevat samat määräykset kuin merkintää ”Taajamatoimintojen kehittämisvyöhyke”. Histan maankäyttöratkaisu on Uusimaa 2050 -kaavan tavoitteiden ja yleismääräysten mukainen.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 12/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Vaikka Myntinmäki kytkeytyy jossain määrin olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja sille on annettu tarpeellinen ajoitusmääräys, jää se kuitenkin irralliseksi kasvun kestävän ohjaamisen ja saavutettavuuden näkökulmasta. Myntinmäki on myös haasteellinen luontoarvojen vuoksi. Erisuuntaiset tavoitteet ovat johtaneet tehokkuuden laskuun verrattuna luonnosvaiheeseen ja näin ollen edellytykset alueen toteutumisesta raideliikenteen varaan ovat heikentyneet. Myös Myntinmäen osalta jää epäselväksi maakuntakaavassa mainittu todellinen tarve ja edellytykset.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 13/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Sekä Myntinmäen että Histan ympärille, sekä Nupurintien läheisyyteen on osoitettu huomattavat määrät osin ennestään rakentamattomia A3-alueita, jotka eivät sisälly raideliikenteeseen tukeutuvan asemanseudun rasteriin, eikä niihin näin ollen kohdistu myöskään rataan liittyvät ajoitusmääräykset. Nämä alueet sijoittuvat Uusimaa-kaavassa 2050 osoitetun taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle. Maakuntakaavan yleisten määräysten mukaan ympärivuotista asumista tulee ohjata ensisijaisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeille.</p> <p>ELY-keskus katsoo, että mainitut A3-alueet eivät ole Uusimaa-kaavan 2050 mukaisia. Etenkin toteutuessaan ennen uusia asemanseutuja, ne hajauttavat yhdyskuntarakennetta, eivätkä täytä yleiskaavan sisältövaatimuksia yhdyskuntarakenteen toimivuudesta, taloudellisuudesta ja ekologisesta kestävydestä.</p>	<p>Histan ympärillä ja Nupurintien läheisyydessä oleville A3-alueille ei sijoitu Espoon väestökehitys huomioon ottaen merkittävää määrää väestöä. A3-alueet Nupurintien molemmin puolin sekä Vihdintien pohjoispuolella Lahnuksentien ympäristössä perustuvat voimassa olevaan yleiskaavaan ja ovat jo osittain rakentuneet. Kaavaratkaisun asumisen alueet täydentävät ja tiivistävät pääosin voimassa olevien yleiskaavojen ratkaisujen pohjalta toteutunutta kaupunkirakennetta.</p> <p>Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan käsittelyssä on todettu, että asumista voi Uudenmaan maakuntavaltuuston 25.8.2020 päätöksellä ohjata Myntinmäen ja Histan ympärille sekä Nupurintien läheisyyteen. Maakuntavaltuusto toteaa, että maakuntakaavan valkoisilla alueilla on mahdollisuus joka tapauksessa paikallisesti merkittävään yhdyskuntarakentamiseen ja asemakaavoitukseen.</p> <p>Kunnilla on lisäksi valkoisilla alueilla mahdollisuus taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeseen tai olemassa olevaan taajamarakenteeseen tukeutuvaan asemakaavoitukseen. Yleiskaavassa on pyritty säilyttämään toteutuneet asumisen alueet ja tukemaan niiden kehittymistä.</p> <p>Myntinmäen alue on kaupunginhallituksen päätöksellä 3.5.2021 rajattu kaavan hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 14/37

Kaavaratkaisun asumisen alueet täydentävät ja tiivistävät pääosin voimassa olevien yleiskaavojen ratkaisujen pohjalta toteutunutta kaupunkirakennetta. Uudet asumisen alueet sijoittuvat pääasiassa Länsiradan mahdollistamalle asemansseudulle. Myntinmäki on kaupunginhallituksen 3.5.2021 päätöksellä rajattu kaavan hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle.

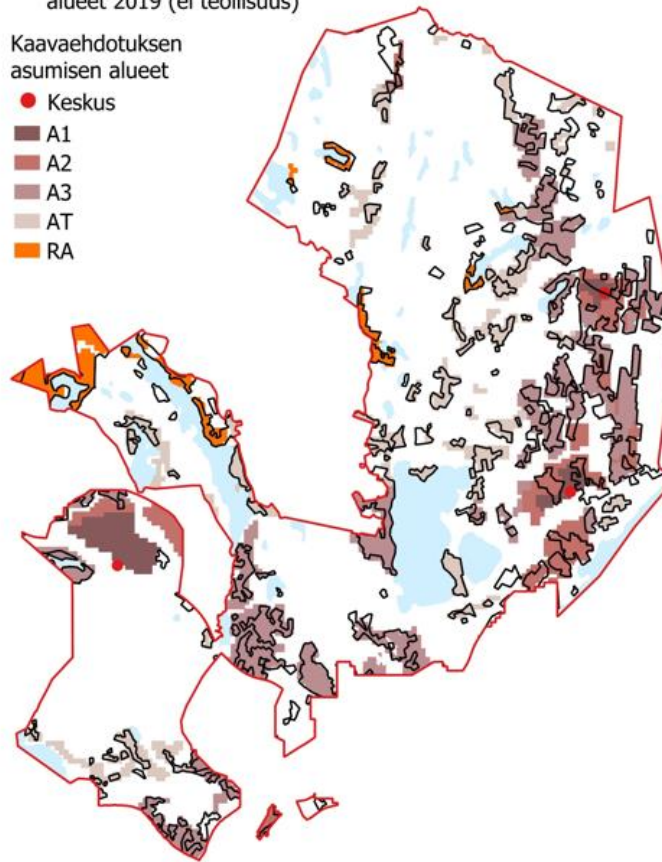
Alueella tulee turvata riittävät ja hyvin saavutettavat lähivirkistysalueet sekä laadukkaat virkistysyhteydet laajemmille viheralueille. Pääkäyttötarkoituksen ohella alueet sisältävät lisäksi, mikäli siitä ei aiheudu haittaa alueen pääasialliselle käyttötarkoitukselle, virkistykseen, liikenteeseen, yhdyskuntatekniseen huoltoon, asumiseen sekä palveluihin liittyviä aluevarauksia.

Yleiskaavan asumisen alueet sisältävät alueiden sisäiset virkistysalueet, ja arviolta vain noin 60% pinta-alasta on varsinaista asumisen kortteli- tai tonttiaata.

□ Seutukartan rakennetut alueet 2019 (ei teollisuus)

Kaavaehdotuksen asumisen alueet

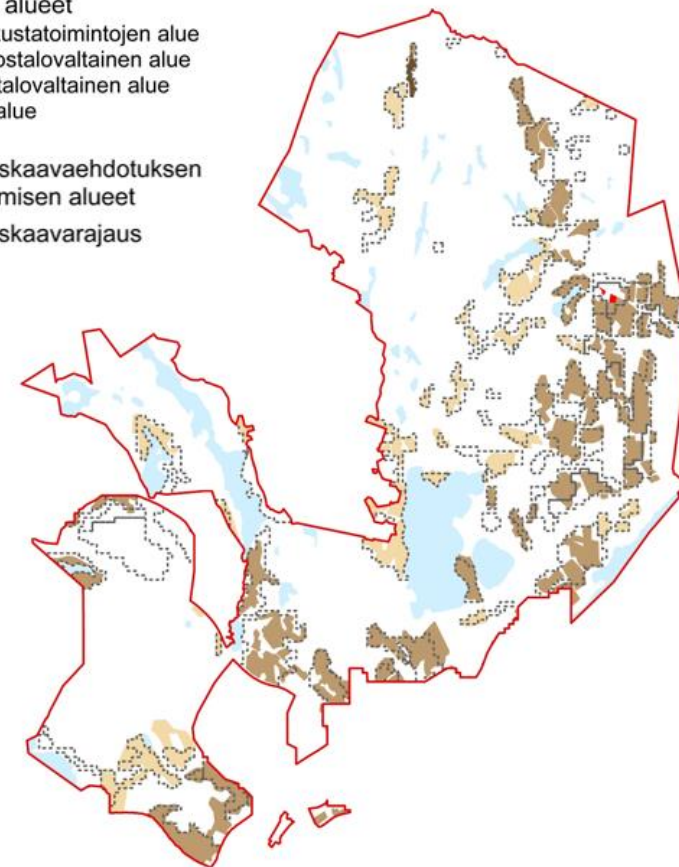
- Keskus
- A1
- A2
- A3
- AT
- RA

Voimassa olevien yleiskaavojen asumisen alueet

- Keskustatoimintojen alue
- Kerrostalovaltainen alue
- Pientalovaltainen alue
- Kyläalue

- Yleiskaavaehdotuksen asumisen alueet
- Yleiskaavarajaus

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 15/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Raideliikenteeseen tukeutuva asemanseutu -merkintään kohdistuu ajoitusmääräys, jonka mukaan ”aluetta voidaan lähteä toteuttamaan sen jälkeen kun raideliikenneyhteydestä ja asemasta on tehty sitova toteuttamispäätös”.</p> <p>Ajoitusmääräystä on syytä terävöittää, koska nykyisessä muodossa jää epäselväksi tarkoitetaanko määräyksellä mahdollisuutta aloittaa alueen asemakaavoitus vai rakentaminen. Tulee myös varmistaa, että alue tukeutuu joukkoliikenteeseen. Kaavaselostukseen ja esimerkiksi kehittämissuositukseen tulee avata määräyksen tavoitteita tarkemmin, ja vaikutusten arviointiin täsmentää kestävän joukkoliikenteen turvaavaa palvelutasoa. Nyt jää mm. epäselväksi onko Länsiradalle mahdollista osoittaa riittävän palvelutason mahdollistava lähiliikenne (ks. kaavaselostus s. 47).</p>	<p>Tarkennetaan raideliikenteeseen tukeutuvan asemanseutu -merkinnän kaavamääräystä: ” Ennen alueiden toteuttamista asemanseutujen jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota asuntorakentamisen monimuotoisuuden, asemien toimivien liityntäyhteyksien, jalankulkijoiden esteettömien kulkuyhteyksien sekä riittävän liityntä- ja saattopysäköinnin suunnitteluun. ”</p> <p>Tarkennetaan raideliikenteeseen tukeutuvan asemanseutu -merkinnän kehittämissuositusta: ”Raideliikenneyhteyden ja aseman sitova toteuttamispäätös on edellytys alueen toteuttamisen käynnistämiseksi. Alueen toteuttamisen käynnistymiseen, toteuttamisjärjestykseen ja ajoitukseen vaikuttavat kuitenkin myös muut näkökulmat joilla varmistetaan että alueiden yhdyskuntarakenteen uusi kehittämisen painopiste toteutuu kestäväällä tavalla rataan tukeutuen ja sen vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen, talouteen ja ympäristöön ovat positiiviset.”</p> <p>Uutta vaihemaakuntakaavaa mukaillen tehdään lisäys kehittämissuosituksen kohtaan raideliikenteeseen tukeutuva asemanseutu: ”Vyöhykkeen toteuttamisen aikana ennen aseman rakentamista on huolehdittava riittävän palvelutason joukkoliikenteen järjestämisestä alueelle.” Vastaavat lisäykset tehdään kaavaselostukseen.</p> <p>Korvataan kaavaselostuksen vanhentunut kohta, jossa kuvataan yleiskaavaratkaisun joukkoliikennettä ratojen osalta: Väyläviraston 2020 laatimassa raportissa ”Helsinki-Turku-käytävän junaliikenteen matkustusennusteet ja liikennöintimallien vertailu” on johtopäätöksissä esitetty, että Helsinki-Hista-Lohja -välillä liikennöi alkuvaiheessa kaksi lähijunavuoroa tunnissa suuntaansa. Maankäytön kasvaessa Helsinki-Hista -välin liikennöintiä täydennetään ruuhka-aikana ainakin kahdella lähijunavuorolla tunnissa suuntaansa.</p> <p>Kaavaselostuksen kohdassa yleiskaavan vaikutukset on kirjaus: ”Joukkoliikenteen kehittäminen on otettava huomioon maankäytön toteutuksen aikaisessa vaiheessa, jotta se olisi alusta alkaen kilpailukykyinen vaihtoehto.”</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 16/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>ELY-keskus katsoo, että kaavaehdotus ei nyt esitettyssä muodossa täytä A3-alueiden osalta valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, Uusimaakaavan 2050 tavoitteita eikä yleiskaavan sisältövaatimuksia. Ratkaisu ei myöskään vastaa MAL-sopimuksen tavoitteita uusien asukkaiden sijoittamisesta kestävästä liikkumisesta vyöhykkeille.</p>	<p>MRL ja VAT: Yleiskaavan sisältövaatimukset edellyttävät muiden tavoitteiden ohella asumisen tarpeista ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoisesta elinympäristöstä huolehtimista (MRL 39§). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteiden tavoitteena on kestävä aluerakenne ja alueidenkäyttö, joka koostuu eri kokoisista, toimivista ja elinympäristöltään laadukkaista yhdyskunnista, tehokkaista ja toimintavarmista liikenneyhteyksistä ja energiahuollosta sekä elinvoimaisesta luonto- ja kulttuuriympäristöstä. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava toteuttaa näitä tavoitteita; erityisesti A3-alueiden osalta monipuolista asuntotuotantoa, joka on sekä kaupungin strategian että VAT:n mukainen päämäärä.</p> <p>Uusimaa 2050 –kaava: Kaavan päätavoitteet ovat 1) kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino, 2) ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä luonnon ja luonnonvarojen kestävä käyttö, 3) hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen, 4) kestävä kilpailukyky. Kuten aina suunnittelussa, keskenään ristiriitaisia tavoitteita sovitetaan yhteen mahdollisimman kestävällä tavalla. POKEn A3-alueet vastaavat maakuntakaavan päätavoitteista erityisesti tavoitteisiin 1 ja 3. Tavoitteet konkretisoituvat Uusimaa-kaavan yleismääräyksissä. POKEn A3-alueet ovat olemassa olevien taajamien täydentämistä ohjaavan yleismääräyksen mukaisia.</p> <p>MAL-sopimus: Yleiskaava tavoitevuosi on 2050 ja MAL2019-suunnitelman 2030. MAL-työskentelyssä ensisijaiset kehittämissuunnitelmat laajenevat kehittyvien joukkoliikenneyhteyksien myötä. Pitkällä aikavälillä myös prosenttiosuudet tarkentuvat. Espoon väestönkasvun painopiste on kuitenkin Espoon keskuksessa eikä A3-alueiden painoarvo Espoon kokonaiskehityksessä ole merkittävä.</p> <p>Kuntalaki: Kaavoituksessa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakuntakaavan ja yleiskaavan sisältövaatimusten lisäksi tulee ottaa huomioon kuntalaki. Kuntalain 37 § mukaisesti kunnassa tulee olla kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon muun muassa kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen. Espoossa on Espoo-tarina, josta valtuusto on päättänyt 11.9.2017. Espoo-tarinassa todetaan, että kaikista kaupunkikeskuksista muodostuu viihtyisiä ja turvallisia asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa. Rakennamme uusia asuinalueita ja tiivistämme vanhoja alueita. Riittävästä kerros- ja pientalorakentamisesta sekä kaavoituksen nopeudesta ja tonttitarjonnasta pidetään huolta. Kaupunkikeskuksia kehitetään niiden omien vahvuksiensa mukaisesti. Tiiviit pientalovaltaiset ja kylämäiset alueet tukeutuvat läheisiin kaupunki- ja paikalliskeskuksiin. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava toteuttaa kaikkia edellä mainittuja ylemmän tason tavoitteita ja suunnitelmia.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 17/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavaselostukseen tulee täydentää, kuinka paljon uusia asukkaita kyliin kohdistuu. Ottaen huomioon voimassa olevan maakuntakaavan ja Uusimaa-kaavan 2050 ratkaisut, ELY-keskus katsoo, että kylien osalta kehittämisen tulee kohdistua nykyisellään kylän tunnuspiirteet täyttäviin alueisiin. Tulee varmistaa, ettei kaavaratkaisulla hajauteta yhdyskuntarakennetta entisestään. Nyt esitetyssä muodossa kaavaehdotus ei täytä yleiskaavan sisältövaatimuksia kylien osalta.</p>	<p>Täydennetään kaavaselostusta.</p> <p>Kaavaratkaisun kyläalueet voivat täydentyä vähäisesti asemakaavoituksella tai tapauskohtaisella ja kysyntälähtöisellä suunnittelutarveharkinnalla, joka ei voi johtaa määrältään tai vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen. Osa kyläalueista on luonteeltaan nykyrakenteen toteavia, eikä niille ole esimerkiksi syrjäisestä sijainnista tai muista rakennusluvan myöntämisen reunaehdoista johtuen mahdollista saada juurikaan uusia rakennuspaikkoja.</p> <p>Kaavaratkaisun kyläalueiden kehittymismahdollisuuksia ja niihin liittyviä erilaisia reunaehtoja on kuvattu ehdotusvaiheen selvityksessä "Näkökulmia kylien ja maaseudun kehittymiseen". Selvitys on myös tukimateriaalia jatkosuunnitteluun, ja sitä on täydennetty päätöskäsittelyssä lisättyjen kyläalueiden osalta. Useat kaavaratkaisun kyläalueista vastaavat voimassa olevaa yleiskaavaa sekä jo kylämaisesti rakentuneita alueita.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 18/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>ELY-keskus toteaa, että yleiskaavaa ei käytetä rakennuslupien myöntämisen perusteena, vaan rakentamismahdollisuudet tutkitaan suunnittelutarveratkaisumenettelyssä ja rannoilla poikkeamispäätösmenettelyssä. ELY-keskus tuo esiin, että oikeuskäytännön mukaan maanomistajien tasapuolinen kohtelu tutkitaan lähtökohtana vuonna 1959 olleiden emätilojen kiinteistömuodostus ja rakentamistilanne. Mikäli ajankohdaksi valitaan joku muu, on kunnan osoitettava, että rakennustoiminta tätä ajankohtaa ennen on ollut niin vähäistä, ettei sillä ole merkitystä yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta. Osallisten kannalta on tärkeää, ettei yleiskaavamääräyksillä luoda harhakäsityksiä kiinteistöjen koon perusteella syntyvästä rakennusoikeudesta.</p>	<p>Maanomistajien tasapuolinen kohtelu selvitetään tutkimalla kiinteistömuodostus tietyinä poikkileikkausajankohtana. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan alueella on vakiintuneesti käytetty seuraavia poikkileikkausajankohtia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rannoilla 1.7.1959 emätiloista rantaviivanormin mukaisesti (RakL voimaan) ▪ EELY:n alueella 1.1.1972 (Espoo kaupungiksi) ▪ PYK I-alueella 19.1.1994 ja PYK II alueella 17.6.1996 (kaava hyväksytty) <p>Yleiskaavan alueella kiinteistömuodostumisen poikkileikkausajankohtana pidetään pääsääntöisesti 1.1.1994. Ranta-alueilla sekä tapauskohtaisesti riippuen alueen rakentumisajankohdasta voidaan käyttää ajankohtaa 1.7.1959.</p> <p>Kaavaselostukseen lisätään täydentävät perustelut rakentamisen periaatteista ja vaikutuksista asemakaavoittamattomien alueiden asuntorakentamisen lisäämisen mahdollisuuksiin, vaikka poikkileikkausajankohtana ranta-alueiden ulkopuolella käytettäisiin poikkileikkausajankohtana vuotta 1994.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 19/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavakartasta ja -määräyksistä puuttuu Lommilan ja Kulloonsillan seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan kohdemerkinnät.</p> <p>Maakuntakaavan vähittäiskaupan kohdemerkinnän (Lommila ja Kulloonsilta) enimmäismitoitus on esitettävä kaavamääräyksissä. Kaavamääräyksiin on myös välityttävä maakuntakaavan määräys, ettei merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa saa toteuttaa ennen ympäröivien taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden toteuttamista.</p>	<p>Lommilan alue on rajattu kaavan hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle (KH 3.5.2021)</p> <p>Kaavakarttaan lisätään tilaa vaativan erikoistarakaupan alueen merkintä ja alueen laajuus km Kulloonsiltaan. Kaavamääräykseen lisätään alueen vähittäiskaupan kaupan enimmäismitoitus maakuntakaavan mukaisesti.</p> <p>Kehittämissuositukseen kirjataan lisäys, ettei merkitykseltään seudullista vähittäiskauppaa saa toteuttaa ennen ympäröivien taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden toteuttamista.</p>
<p>Maakuntakaavan mukaan kohdemerkinnällä osoitetun vähittäiskaupan suuryksikön sijainti ja laajuus on määriteltävä yksityiskohtaisessa kaavoituksessa siten, että se muodostaa riittävän laajan toiminnallisen kokonaisuuden.</p> <p>Uudenmaan ELY-keskus katsoo, etteivät edellä mainitulla tavalla maanteiden varteen osoitetut varaukset muodosta toiminnallista kokonaisuutta. Näitä vyöhykkeitä kaupunki ei ole myöskään kaavatyössä perustellut.</p>	<p>Kaavakarttaan lisätään tilaa vaativan erikoistavarakaupan alueen merkintä ja esitetään alueen laajuus. Kaavamääräykseen lisätään kuvaus tilaa vaativan kaupan luonteesta. Lisätään selostukseen liitekartta Kulloonsillan tilaa vaativan erikoistavarakaupan alueesta.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 20/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Määräystä: "Maankäytön jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota toimiviin liikenneyhteyksiin sekä saavutettavuuteen joukkoliikenteellä sekä kävellen ja pyöräillen." tulee tarkentaa muotoon, josta käy ilmi, että jatkosuunnittelussa varmistetaan saavutettavuus joukkoliikenteellä, kävellen ja pyöräillen.</p> <p>Edellä mainittu määräys tulee esiintyä myös TP/A alueen määräyksessä. ELY-keskus muistuttaa, että maankäyttö- ja rakennuslain 71 c § mukaan kaupan ensisijainen sijaintipaikka on keskusta.</p>	<p>Terävöitetään yleismääräystä ja lisätään liityntäpysäköinti => "Maankäytön jatkosuunnittelussa varmistetaan toimivat liikenneyhteydet ja liityntäpysäköintimahdollisuudet sekä saavutettavuus joukkoliikenteellä, kävellen ja pyöräillen".</p>
<p>Kaavaselostuksessa on kuvailtava, mitä tarkoitetaan tilaa vaativalla kaupalla. Tilaa vaativa kauppa (TIVA) on erikoiskauppaa, joissa mm. myytävien tuoteryhmien tarvitsemat tilantarpeet ovat suuria, kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppa. Tilaa vaativa kauppa sijoittuu keskusten ulkopuolelle ja keskittyy kaupan alueille.</p>	<p>Täydennetään selostusta.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 21/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Raskaan liikenteen taukopaikkoihin ja raideliikenteen varikoihin liittyvät ratkaisut eivät kuitenkaan ole vielä riittäviä. Sekä taukopaikkojen että varikoiden sijaintipaikkojen ratkaisua kuntakaavoituksessa on käsitelty myös Helsingin seudun MAL sopimusneuvotteluissa, josta on saatu neuvottelutulos kesäkuun 2020 alussa ja lokakuussa 2020 allekirjoitetussa MAL – sopimuksessa.</p>	<p>Lähijunavarikon sijainti ratkaistaan Espoon ja Kirkkonummen kesken. Kuten Väyläviraston lausunnossa todetaan, Espoo-Salo-oikoradan yleissuunnitelmassa ei ole varauduttu Ämmäsuon tapauksessa kolmioraiteeseen. Lähijunavarikon ajallinen tarve on lähempänä Kaupunkiradan toteutusta. Siten loogisin sijainti varikolle on nykyisen ratakäytävän varressa.</p> <p>Kaavamääräyksen kehittämissuositukseen lisätään lause "Varikon mahdollinen sijoittuminen kaava-alueelle edellyttää yleiskaavatasoista suunnittelua/tarkastelua". Lause lisätään myös kaavaselostukseen.</p>
<p>Raskaan liikenteen taukopaikat. Taukopaikkojen liittyminen Espoon ja koko seudun liikennejärjestelmään tulisi käsitellä myös kaavaselostuksessa ja kaavakartalle tulisi osoittaa Kulmakorven alueelle raskaanliikenteen taukopaikka Uusimaa 2050 selostuksen liitekartan mukaisesti.</p>	<p>Lisätään tavaraliikenteestä oma osio selostuksen kohtaan 3.5 ennen osiota erikoiskuljetuksista:</p> <p>Raskaan liikenteen taukopaikkojen kahta Helsingin seudulle tarvittavaa sijaintia selvitetään osana MAL-työskentelyä MAL-sopimuksen mukaisesti. Lupaavilta vaikuttavat Hämeenlinnanväylä Klaukkalan ohikulkutien kohdalla Vantaalla sekä Lahdenväylä Tuusulan ja Järvenpään rajalla. Espoossa Turunväylän käytävässä riittävät tilat raskaan liikenteen pysäköinnille tulevat osoitetuksi Kulmakorpi I -asemakaavan LP-alueella, josta on jo laadittu kuorma-autojen pysäköinnin mahdollistava katusuunnitelma. Kaavakartan liitekartalla 6 on Kulmakorven alueella merkintä raskaan liikenteen taukopaikalle. MAL-työskentelyyn tarjottiin tutkittavaksi Ämmäsuon nykyisen eritasoliittymän viereistä Turunväylän ja Nupurintien välistä aluetta. Edellä mainittuja merkittävästi suurempia tilavaroja raskaalle liikenteelle ei ole mahdollista osoittaa. Kulmakorvessa on ainoa kaupungin omistama alue, jossa on tulevana vuosina mahdollista toteuttaa teollisuustontteja. Jo laaditun asemakaavan muuttaminen vähentäisi kohtuuttomasti tonttitarjontaa sekä aiheuttaisi merkittävät taloudelliset menetykset.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 22/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavaselostuksen mukaan yleiskaavassa on esitetty tärkeimmät autojen ja pyörien liityntäpysäköintialueet. Kaavamääräyksissä liityntätarpeet on esitetty vain raideliikenteeseen tukeutuvan asemanseudun määräyksessä. Myös muilta osin liityntäpysäköintialueet on tarpeen esittää kaavakartalla ja -määräyksissä (esim. asemat), kuten ne on määritelty Uusimaa-kaava 2050:ssa ja Helsingin seudun liityntäpysäköintistrategiassa.</p>	<p>Liityntäpysäköintialueet on esitetty kaavakartan liitekartalla ja selostuksessa. Kaavaselostuksen tiivistelmää korjataan: "Yleiskaavassa on esitetty tärkeimmät henkilöautojen ja polkupyörien liityntäpysäköintialueet" => "Maankäytön jatkosuunnittelussa varaudutaan liityntäpysäköintiin"</p>
<p>Ekologisten yhteyksien osalta tulee varmistaa, että kaavamääräykset turvaavat riittävästi niiden säilymisen. Ekologisten yhteyksien jatkuminen pääliikenneväylien yli on myös tarpeen varmistaa.</p>	<p>Ekologisen verkoston kannalta tärkeät luontoalueet on osoitettu pääosin suojelu-, virkistys- tai metsätalousalueina. Kaavan vaikutusten arvioinnissa on todettu, että kaavan osoittama maankäyttö supistaa metsäalueita ja että tiivistyvä kaupunkirakenne kaventaa yhteyksiä paikoitellen. Arvioinnin mukaan kaavassa on kuitenkin osoitettu laajalti yhteyksiä, joiden voidaan katsoa turvaavaan ekologinen verkosto kokonaisuutena eikä rakentaminen katkaise keskeisiä ekologisia yhteyksiä. Kaavamääräyksessä on kiinnitetty huomiota ekologisen toimivuuden turvaamiseen ja kehittämissuosituksessa tuodaan esiin tarve alueellisille ekologisen verkoston suunnitelmille. Lisäksi Ekologisen yhteyden kehittämistarve -merkinnällä on nostettu Luontoarvojen verkosto 2050-liitekartalla esiin erityisiä kehittämiskohteita mm. pääliikenneväylien kohdalle.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 23/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>S-merkintää käytettäessä varausperusteiden ja niiden lakien, johon suojelu perustuu, tulee ilmetä kaavaselostuksesta. Kaavamääräystä on tarpeen täydentää suunnittelumääräyksellä: <i>Suojelualueeksi osoitetulle alueelle ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät niitä luontoarvoja, joiden perusteella alueesta on muodostettu suojelualue tai tavoitteena on siitä perustaa sellainen.</i></p>	<p>Kaavaehdotuksen suojelualuemerkintää (S) tarkistetaan erottamalla merkinnällä osoitetut alueet luonnonsuojelualueeksi (SL) tai suojelualueeksi (S). SL-merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavaksi tarkoitetut alueet. S-merkinnällä osoitetaan luontoarvoiltaan huomionarvoisia alueita, jotka ovat luonnonsuojelulain nojalla tai muutoin suojeltavia alueita. Kaavaselostusta täydennetään luonnonsuojelu- ja suojelualuemerkintöjen osalta. Lisäksi luonnonsuojelualueen (SL) kaavamääräystä täydennetään esityksen mukaisesti.</p>
<p>Asumisen (A2) ja virkistysalueen kehittämissuositus tulee siirtää kaavamääräykseen, ottaen huomioon kehittämissuosituksessa esitetyt tavoitteet.</p>	<p>Kehittämissuosituksen tavoitteet siirretään määräykseen.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 24/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Natura-aluetta koskevan kehittämissuosituksen sisältö tulee turvata yleiskaavaratkaisulla tai -määräyksellä. Muilta osin ELY-keskus antaa tehdystä Natura-arvioinnista erillisen lausunnon.</p>	<p>Yleiskaavasta tehdyssä päivitetystä Natura-arviossa on todettu, että kaavamääräyksissä ja kehittämissuosituksissa on huomioitu keskeiset toimenpiteet, joilla voidaan ehkäistä ja lieventää vaikutuksia ja että kehittämissuositukset ohjaavat niin ikään tarkempaa suunnittelua. Natura-alueita koskevia yleismääräyksiä ja Natura-alueen kaavamääräystä kuitenkin täsmennetään siltä osin kuin niillä ohjataan jatkosuunnittelussa tehtävää Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia sekä riittävien lähivirkistysalueiden suunnittelua. Lisäksi Natura-aluetta koskevan kaavamääräyksen ja yleismääräyksen kehittämissuosituksia täsmennetään vielä haitallisten vaikutusten lieventämiskeinojen osalta.</p>
<p>Mynttilän alueella on merkittäviä maakunnallisesti arvokkaita luontoarvokokonaisuuksia, joista iso osa on jäämässä Myntinmäen aseman ja uusien asuinalueiden rakentamisen alle. Tuleekin vielä tarkastella mahdollisuuksia rakentamisen sijoittamiselle luontoarvokokonaisuuksien ulkopuolelle.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 25/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavaratkaisu jättää epäselväksi millä perustein osa alueista on osoitettu virkistykseen, osa maa- ja metsätalouteen ja osa AME-merkinnälle.</p> <p>Esimerkiksi osa M-alueista on hyvin pieniä ja irrallisia.</p>	<p>Täydennetään selostukseen.</p> <p>Kaavaratkaisun virkistysalueverkosto perustuu maakuntakaavaan, olemassa olevaan verkostoon (voimassa olevat kaavat) ja kaavan valmistelun yhteydessä todettuihin verkoston täydennystarpeisiin. Kaavaa valmisteltaessa voimassa olleiden yleiskaavojen laaja virkistysalueiden verkosto on antanut hyvän pohjan kehittää tulevaisuuden verkostoa myös uusille asukkaille toimivaksi ja riittäväksi. Lähivirkistysalueet sisältyvät ratkaisussa, kaavan aiempaa yleispiirteisemmän merkintätavan vuoksi, rakentamisen alueiden merkintöihin ja ne tulee turvata tarkemmassa suunnittelussa. Uusia virkistysalueita on osoitettu erityisesti uusien asuntovaltaisten alueiden ympäristöön, jotta 60 000 uudelle asukkaalle pystytään tarjoamaan riittävästi ulkoilualueita lähellä kotia. Varaamalla riittävän laajoja alueita ulkoiluun ja retkeilyyn sekä virkistysalueita kehittämällä, pystytään myös tasaamaan esimerkiksi Nuuksion kansallispuiston alueelle kohdistuvaa virkistyskäyttöpainetta. Kaavaratkaisussa on maa- ja metsätalousalueina osoitettu sellaisia yksityisiä metsäalueita, jotka eivät virkistyskäytön näkökulmasta sijaitse hyvällä saavutettavuusvyöhykkeellä asuinalueilta eivätkä ole merkittävä osa laajempaa virkistysverkostoa. Osaltaan nämä metsäalueetkin tukevat virkistysverkoston kokonaisuutta. Virkistysaluevarausten sisälle jää myös esimerkiksi viljelyalueita, jotka voivat jatkaa toimintaansa osana laajaa kokonaisuutta, kuten nykyisissäkin kaavoissa. Avoimen maisematilan elinkeinoalue -merkinnällä on osoitettu sellaisia kulttuurihistorialtaan arvokkaita vanhoja viljelymaisemia, joiden säilyminen avoimena jatkossakin katsotaan maisemakuvan säilymisen kannalta erityisen tärkeäksi. AME- alueet ovat arvokkaiden kulttuuriympäristöjen avoimia maisematiloja. Lisäksi AME-alueeksi on merkitty asutuksen läheisiä vanhoja peltoja, jotka nykyisin ovat viljelyssä, mutta saattavat vuoteen 2050 mennessä kehittyä esimerkiksi luonteeltaan avoimiksi virkistysalueiksi.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 26/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>(Kulttuuriympäristöjä koskevassa) Liitekartassa museoviranomaisen roolia olisi hyvä korostaa suositusta enemmän. Esimerkiksi; Museoviranomaiselle tulee varata mahdollisuus tulla kuulluksi kohteiden ja alueiden kehittämisessä.</p>	<p>Pääkartan arvokkaat kulttuuriympäristöt – merkintään liittyy määräys: "Alueita koskevista toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisten kanssa", jota kautta lähes kaikkiin liitekartan arvo alueisiin liittyy jo velvoite yhteistyöstä museoviranomaisten kanssa.</p> <p>Lisätään maininta liitekarttaan. Vaikka liitekartat ovat pääosin oikeusvaikutuksettomia, ne ovat tärkeä osa asemakaavoituksen lähtötietoaineistoa ja siten ohjaavat asemakaavoitusta.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 27/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavaselostuksen mukaan: ”Alueita, joilla aluetehokkuus kasvaa merkittävästi nykyisellä keskitetyn vesihuollon alueella, ovat Espoon keskus-Suvela-Tuomarila ja Kalajärvi-Lahnus. Näillä alueilla vesihuollon kapasiteetin riittävyttä ja investointitarpeita on tarpeen arvioida maankäytön jatkosuunnittelussa kokonaisuutena. Kalajärven alueen runkoverkoston kapasiteetin riittävyys tulee maankäytön jatkosuunnittelun yhteydessä tarkastella suhteessa alueiden vaiheittaiseen väestönkasvuun yhteistyössä HSY:n kanssa. Tarkastelussa tulee kiinnittää huomiota siihen, mitä mahdollisuuksia vesihuollon kapasiteetin vaiheittaiseen toteutukseen on alueen täydentyessä todennäköisesti vähittäin. ”</p> <p>ELY-keskus katsoo, että vesihuoltoratkaisun riittävydestä ja edellytyksistä tulee varmistua yleiskaavoituksen yhteydessä.</p>	<p>Espoon keskuksen ja Tuomarilan alue on rajattu yleiskaavan hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle (KH 3.5.2021).</p> <p>Kalajärven alueella vesihuollon muutostarpeet ovat normaalia infran suunnittelua, eikä niiden varsinaisesta toteutuskelpoisuudesta ole epävarmuutta. Kyseisellä selostuksen kohdalla on haluttu avata sitä, että on tarkoituksenmukaista selvittää, miten alueen vaiheittainen rakentaminen vaikuttaa erilaisiin vesihuollon ratkaisuvaihtoehtoihin. Selostustekstiä muokataan siten, että "mahdollisuuksia vesihuollon kapasiteetin vaiheittaiseen toteutukseen..." muuttuu muotoon " eri ratkaisuvaihtoehtoja vesihuollon kapasiteetin vaiheittaiseen toteutukseen...".</p> <p>Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa rakentamisen sijoittumisesta ja ajoittumisesta ei ole niin tarkkaa tietoa, että konkreettinen verkostosuunnittelu olisi tarkoituksenmukaista.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 28/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että vesihuollon kustannustehokkuuden arvioinnin lisäksi tulee arvioida myös vesihuollon tarkoituksenmukainen toteuttaminen terveydensuojelullisten ja ympäristönsuojelullisten syiden kannalta ja arvioida toiminta-alueiden laajenemistarve vesihuoltolain mukaan. ELY-keskus katsoo, että vesihuollon järjestäminen tulee tarkastella muutenkin kuin teknistaloudellisesti. Vesihuollon tarkoituksenmukaisessa järjestämisessä tulee huomioida myös terveydensuojelulliset ja ympäristönsuojelulliset syyt.</p>	<p>Yleiskaavaatyössä on osaltaan tarkasteltu vesihuollon kehittämistarpeita. Vesihuollon toiminta-alueen laajenemisen tarvetta erityisesti asemakaavoittamattomien alueiden ulkopuolella arvioidaan säännöllisesti Vesihuollon kehittämissuunnitelmassa, joka laaditaan yhteistyössä HSY:n kanssa. Tässä suunnitelmassa otetaan vesihuoltolain mukaisesti huomioon myös terveydensuojelulliset ympäristönsuojelulliset syyt.</p> <p>Kaavaselostukseen lisätään vesihuollon kehittämissuunnitelman roolia avaava teksti. Lisäksi kaavaselostukseen lisätään kartta, jossa esitetään karkea pitkän aikavälin arvio vesihuollon palvelun järjestämistarpeen mahdollisuudesta asemakaavoittamattomien alueiden ulkopuolella.</p> <p>Muokataan selostusta lukuun 3.6.2: Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon nykyisen vesihuoltoverkoston kapasiteetti, terveydensuojelulliset ja ympäristönsuojelulliset tekijät sekä arvioida väestömäärän mahdollisen lisäyksen vaikutus kynnysinvestointien tarpeeseen.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 29/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine (1/2)
<p>Vaikka laadittava yleiskaava on luonteeltaan strateginen, on se ohjeena myös suunnittelutarveprosesseissa. Siksi on tarpeen turvata pohjavedet riittävillä kaavamääräyksillä. Pohjavesialueita koskevaa yleismääräystä tulee täydentää siten, että varmistetaan seuraavien asioiden huomioon ottaminen: viisi erillistä kappaletta lausunnossa</p>	<p>ELYn kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen ELY-keskus on sähköpostilla lähettänyt tarkennetun kannan pohjavesimääräysten osalta:</p> <p>Kaavamääräystä tulee muokata/siihen tulee lisätä seuraavat: Maakuntakaavan pohjavesimääräyksenkin mukaisesti tulee määräyksen ”rakentaminen” muuttaa ”aluetta koskeviksi toimenpiteiksi”: ”Pohjavesialueita koskevat toimenpiteet on suunniteltava ja toteutettava siten, etteivät ne...” Edeltävän perään tai erilleen on tarpeen määrätä, että <i>rakentamisen seurauksena ei saa aiheuttaa haitallista pohjaveden purkautumista.</i> Tarpeen lisätä määräys, että <i>pohjavesialueilla tulee huomioida ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto sekä vesilain säännökset hankkeiden luvanvaraisuudesta.</i> Kehittämissuosituksista tulee siirtää määräykseen: <u>Puhtaat hulevedet tulee imeyttää maaperään.</u> (Ei-puhtaiden imeyttäminen joka tapauksessa kielletty.) Maakuntakaavan pohjavesimääräyksen mukaisesti tulee lisätä määräykseen: <i>Yksityiskohtaisemman suunnittelun tulee perustua suunnittelualueella tehtyihin maaperä- ja pohjavesitutkimuksiin ja siinä tulee huomioida vesilain mukaiset suoja-alueet.</i> Kaavamääräykseen tulee lisätä maalämpökaivokielto pohjavesialueille.</p> <p>Kehittämissuositus: Viittaukset maalämpökaivojen rakentamismahdollisuuksiin tulee poistaa suosituksesta.</p> <p>Jatkuu seuraavassa diassa.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 30/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine 2/2
<p>Vaikka laadittava yleiskaava on luonteeltaan strateginen, on se ohjeena myös suunnittelutarveprosesseissa. Siksi on tarpeen turvata pohjavedet riittävillä kaavamääräyksillä. Pohjavesialueita koskevaa yleismääräystä tulee täydentää siten, että varmistetaan seuraavien asioiden huomioon ottaminen: (asiat luettavissa ELY:n lausunnosta).</p>	<p>Kaavamääräyksiä täydennetään seuraavasti:</p> <p>Merkinnällä on osoitettu luokitellut pohjavesialueet.</p> <p>Pohjavesialueita koskevat toimenpiteet on suunniteltava ja toteutettava siten, etteivät ne heikennä pohjaveden laatua, vähennä pohjaveden antoisuutta tai aiheuta haitallista pohjaveden purkautumista.</p> <p>Pohjaveden muodostumisen turvaamiseksi pohjavesialueita tulee suunnittelussa tarkastella kokonaisuuksina sekä kiinnittää erityistä huomiota rakentamisalueiden sijoitteluun ja läpäisevän maaperän säilyttämiseen. Puhtaat hulevedet tulee imeyttää maaperään pohjavesialueilla. Maalämpökaivon rakentaminen on kiellettyä.</p> <p>Pohjavesialueella yksityiskohtaisemman suunnittelun tulee perustua suunnittelualueella tehtyihin maaperä- ja pohjavesitutkimuksiin.</p> <p>Kehittämissuositukseen:</p> <p>Jatkosuunnittelussa tulee selvittää pohjavesialueiden luokittelun sen hetkinen tilanne. Pohjavesialueilla pohjaveden muodostumisen kannalta tärkeimmät alueet tulee tunnistaa ja säilyttää ensisijaisesti rakentamattomina. Pohjavesialueilla tulee huomioida ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto sekä vesilain säännökset hankkeiden luvanvaraisuudesta. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida vesilain mukaiset suoja-alueet.</p> <p>Maankäytön jatkosuunnittelussa Metsämaan pohjavesialueelle tulee laatia koko pohjavesialueen kattava hulevesien hallintasuunnitelma.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 31/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>On hyvä, että meluntorjunnasta ja ilmanlaadun turvaamisesta on annettu yleismääräys. Määräystä tulee täydentää kehittämissuosituksessa esitetyillä asioilla.</p>	<p>Melua koskevia kehittämissuosituksia ei ole tarkkuudeltaan määritelty siten, että ne soveltuvat määräyksiksi. Kehittämissuosituksessa mainitut asetuksen ohjeavrot ovat joka tapauksessa voimassa olevia ja ne tulee siten ottaa huomioon muutoinkin.</p>
<p>Lentomelua koskevat merkinnät ja määräykset on tarpeen nostaa liitekartalta varsinaiselle kaavakartalle ja kaavamääräyksiin.</p>	<p>Lentomelualue (Lden yli 55 dB) lisätään kaavakartalle. Kaavamääräys: Alueelle ei saa sijoittaa uusia asuinalueita eikä melulle herkkiä toimintoja. Nykyisten asuinalueiden täydennysrakentaminen on sallittu. Asuinrakennuksen ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB.</p> <p>Lainsäädännöllisesti lentomelu otetaan huomioon rakennuslupavaiheessa riippumatta eri kaavatasojen kirjauksista. (Kts. myös vastine Finavian lausuntoon.)</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 32/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Erityisesti yleiskaavan energiaan, liikenteeseen ja LULUCF-sektoriin liittyvistä ilmastovaikutuksista tarvittaisiin syvällisempää epävarmuus- ja herkkyystarkastelua. Arvioinnin tukena olisi ollut syytä hyödyntää enemmän vaihtoehtoisia myönteisiä ja kielteisiä päästökehityskulkuja ja -skenaarioita. Kaavatyön yhteydessä tehdyt tarkastelut analysoivat puutteellisesti yleiskaavan seutasolla aiheuttamia ilmastovaikutuksia.</p> <p>Kaava-aineistosta ei selkeästi tule esiin, miten tehtyjen ilmastovaikutusten arviointien ilmastonäkökohtia huomioivia tuloksia ja suosituksia on yleiskaavan laadinnassa.</p>	<p>Kaavan valmistelun aikana päästöjen laskentamenetelmät ovat kehittyneet. Päästölaskentaa tehtäessä Suomen ympäristökeskuksen, VTT:n ja kuntien yhdessä kehittämä KEKO oli yleisesti käytetty menetelmä. Se ei kuitenkaan mahdollista kovin monipuolisia parametripohjaisia skenaariotarkasteluja eikä sisällä esimerkiksi liikenteen päästöjen vaihtoehtoisten kehityskulkujen huomioon ottamista. Hyvin työläiden lisätarkastelujen ei nähty tuovan sellaista uutta tietoa, joka vaikuttaisi konkreettisesti kaavaratkaisuun tai kaavaratkaisun merkittävien vaikutusten tunnistamiseen. Laadullisesti epävarmuustekijöitä on käsitelty ilmastovaikutusten arviointiraportissa esim. seuraavasti: ”Uusien alueiden avaaminen samanaikaisesti eri suunnilla, ja alueiden mahdollinen vajaa toteutuminen esimerkiksi kasvuvauhdin hidastuessa, heikentäisi merkittävästi alueen ekotehokkuutta ja kasvattaisi ilmastopäästöjä. Rakentamisen aloittamisen ajankohta vaikuttaa myös muodostuviin kokonaispäästöihin teknologian kehittymisen kautta. Vähäpäästöinen teknologia ja rakennusmateriaalit kehittyvät koko ajan. Rakentaminen kannattaa ensisijaisesti aloittaa olemassa olevilta alueilta, joissa hyödynnetään nykyistä rakennetta, verkostoja ja muuta infrastruktuuria.</p> <p>Kaavaselistusta täydennetään avaten sitä, miten kaavaratkaisua on muokattu ilmastonäkökohtien perusteella. Huomattavaa on, että kaavaratkaisun muutosten takana on myös monia muita syitä ja kokonaisuus koostuu eri tavoitteiden yhteensovittamisesta.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 33/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavatyön yhteydessä tehdyt tarkastelut analysoivat puutteellisesti yleiskaavan seututasolla aiheuttamia ilmastovaikutuksia. Yleiskaavan ilmastovaikutusten arvioinnissa ei ole tarkasteltu, miten kaava vaikuttaa liikenteen päästökehitykseen laajemmin pääkaupunkiseudulla.</p> <p>Esimerkiksi on avointa, millaisia liikennemäärien muutoksia ja lisäyksiä Histan kaupan keskittymä synnyttää etenkin läntisellä Uudellamaalla.</p>	<p>Kaavan ilmastovaikutusten arvioinnissa on käsitelty seudullisia liikenteellisiä vaikutuksia erityisesti seudullisen liikennejärjestelmän kehittymisen näkökulmasta. Selostusta täydennetään seudullisten ilmastovaikutusten osalta.</p> <p>Tiivistetysti: Kaavaratkaisun ilmastovaikutusten seudullinen arviointi linkittyy vahvasti pääkaupunkiseudun kasvupaineeseen ja sen ohjaamiseen sekä hyvinvoinnin edistämiseen. Kaavan lähtökohtana on ollut vastata väestönkasvuun seudulla ja Espoossa. Täydentyvien ja uusien alueiden toteutus vähentää jonkin verran hiilivarastoja ja -nieluja. Toisaalta suuri osa kasvusta on ohjattu raideliikenteeseen tai muuhun joukkoliikenteen runko yhteyteen tukeutuen, mikä tukee kestävästä liikkumisesta myös seudullisesti. Kaava-alueen sijainti lähellä pääkaupunkiseudun asutusta, rakentamisalueita, satamaa ja lentoasemaa on edullinen myös monien elinkeinoihin, työpaikkoihin ja tekniseen huoltoon liittyvien toimintojen liikenteellisten päästövaikutusten kannalta. Pientalokysyntään vastaaminen kestävästi on koko seutua koskeva haaste. Tästä näkökulmasta pientalojen sijoittuminen pääkaupunkiseudulle lähelle työpaikkoja ja palveluja on ilmastolta myönteistä. Pääkaupunkiseudulla ilmastotyön haasteet ovat omanlaisensa – hiilinielujen säilyttäminen ja voimakkaaseen kasvupaineeseen vastaaminen yhdessä kestävästä liikkumisesta ja hyvinvoinnin edistämisen kanssa muodostavat monimutkaisen tavoitteiden vyyhdin, jonka aukaisu vaatii eri alueilla erilaisia toimenpiteitä. Pitkällä aikavälillä teknologian kehittyessä on seudullisestikin tärkeää luoda kaikista alueista kestäviä niiden omat lähtökohdat huomioon ottaen.</p> <p>Histassa vähittäiskaupan mitoituksena toimii maakuntakaavan taajatoimintojen kehittämisalueen seudullisuuden rajat, mikä tarkoittaa päivittäistavarakaupan osalta 5000 k-m², muun vähittäiskaupan osalta 10 000 k-m² ja tilaa vaativan kaupan osalta 30 000 k-m². Seudullisuuden rajan ylittäviä suuryksiköjä ei sallita. Näillä ei ole seudullisia vaikutuksia, eli mitoituksena toimii paikallinen kysyntä.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 34/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Yleiskaavassa suunnitellut uudet keskukset hajauttavat aluerakennetta ja lisäävät liikennettä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Hista on tulevan radan asemanseutu, mikä luo hyvät edellytykset joukkoliikenteen käytölle pidemmillä matkoilla. Lisäksi keskukset tarjoavat päivittäispalvelut kävelyetäisyydellä.</p> <p>Viiskorven uusi keskus on osa itäistä joukkoliikennekäytävää ja eheyttää olemassa olevaa rakennetta. Viiskorven kehittäminen keskustana tuo alueelle uusi asukkaita ja luo tällöin mahdollisuuden joukkoliikenteen sekä palveluiden kehittymiselle. Uusi keskus parantamaa merkittävästi jo rakentuneiden alueiden palveluverkkoa ja täten monipuolisempia palveluja tulee saavutettavaksi nykyistä lähemmäksi.</p>
<p>Yleiskaava ei ohjaa pienentämään maankäytön muutoksen nettomääräisiä kasvihuonekaasupäästöihin ja hiilensidontaan liittyviä nettovaikutuksia.</p> <p>Tehdyt arvioinnit eivät osoita, miten paljon metsien ja muiden hiilinielujen ajassa tapahtuva muutos vaikuttaa suunnittelualueen päästöjen ja nielujen taseelle. Maankäytön päästöjen arvioinnissa ei ole huomioitu rakentamisen myötä kaadettavasta puustosta aiheutuvaa hiilivaraston ja tulevan hiilinielun menetystä.</p>	<p>Kaavaratkaisu muodostuu monen eri tavoitteen yhteensovittamisen tuloksena. Yksi tavoitteista on ollut hiilitaseen nettovaikutusten vähentäminen. Taseeseen vaikuttavia tekijöitä on arvioitu myös Keko-laskennan kautta. Ilmastonäkökulman huomioon ottamisen merkitys on kasvanut kaavaprosessin edetessä myös menetelmien kehittyessä. Kaavaehdotuksen valmistelun aikana ei kuitenkaan ollut lähtötietoja hiilitaseen arvioimiseen kvantitatiivisesti.</p> <p>Täydennetään selostusta juuri valmistuneen koko pääkaupunkiseudun kattavan hiilinieluselvityksen pohjalta. Kaavaselostukseen on lisätty arvio hiilitaseesta kaavan toteuduttua kokonaisuudessaan. Laskelma on tehty nähtävillä olleen kaavaehdotuksen pohjalta. Epävarmuuksia liittyy kuitenkin edelleen sekä hiilinielujen metsäkadosta riippumattomaan ajalliseen kehitykseen että laajempiin päästökemityspolkuihin. Siten laskennallisen hiilitaseen perusteella ei voi tehdä varmoja johtopäätöksiä hiilitaseen kehityksestä pitkällä aikavälillä.</p> <p>KEKO-laskenta on sisältänyt karkean arvion maankäytön päästövaikutuksesta suhteessa muihin päästöihin 50 vuoden aikana.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 35/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Yleiskaava vaikuttaa olevan Espoon kaupungin ilmasto-ohjelman ja pääkaupunkiseudun ilmastostrategian tavoitteiden hengen mukainen. Kaavaselostuksen mukaan yleiskaavaehdotus perustuu yhdyskuntarakenteen toimivuuteen ja olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntämiseen. Kaavan yhtenä tavoitteena on nykyisen kaupunkirakenteen eheyttäminen. Ilmastonäkökulmasta vaikuttaa kuitenkin ristiriitaiselta, ettei yleiskaava tukeudu kaikilta osin olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen, vaan hajauttaa kaupunkirakennetta.</p>	<p>Laajassa yleiskaavassa on kyse monien erilaisten tavoitteiden yhteensovittamisesta. Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan tavoitteisiin sisältyy eheyttämisen lisäksi monipuolisen asuntotarjonta ja muun muassa pientalorakentamisen tukeminen kestäväällä tavalla.</p> <p>Kaavan pientalopainotteisia tavoitteita ovat mm.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaupunkirakenteen toiminnallista eheyttä vahvistetaan täydennysrakentamisella ja palvelut keskitetään sitä tukeviksi. Tuetaan pientalorakentamisen kehittymistä kestävästi. - Alueiden identiteettiä vahvistetaan korostamalla niiden ominaispiirteitä ja mahdollistamalla erilaiset asumisen muodot. Kehitetään monipuolista asuntokantaa sekä edistetään alueiden houkuttelevuutta ja viihtyisyyttä. - Kyläkokonaisuuksia ja maaseutumaisia kulttuurimiljöitä kehitetään niiden perinteisiä arvoja kunnioittaen. - Espoonkartanon kyläalueet tunnistetaan ja niiden elinkelpoisuutta vahvistetaan korostaen maisemallisesti ehjien kyläkokonaisuuksien ja maaseutumaisten kulttuurimiljöiden merkitystä. Tavoitteena on Espoonkartanon alueen toimintojen sekä niiden edellyttämien yhteyksien säilyttäminen ja kehittäminen. <p>Nämä tavoitteet on sovitettu yhteen kaavan muiden tavoitteiden kanssa. Kaava-alue käsittää hyvin laajan alueen, minkä vuoksi on luonnollista, että myös kaavan tavoitteissa heijastuvat alueen eri osien erilaiset luonteet ja maankäytön tavoitteet. Yleiskaavassa on pyritty säilyttämään toteutuneet asumisen alueet ja tukemaan niiden kehittymistä A3 alueet ovat monin paikoin jo lähteneet toteutumaan voimassa olevien yleiskaavojen pohjalta ja alueelle on muodostunut pientalomaista rakennetta. Huomattava osa A3-alueistat täydentää olemassa olevaa kaupunkirakennetta (kuvat s.22). Uudet asumisen alueet sijoittuvat pääasiassa Länsiradan mahdollistaman asemanseudun, Histan, ympäristöön. Yhdyskuntarakenteen laajentaminen näille alueille perustuu pääosin muihin tavoitteisiin (ks. Dia 15).</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 36/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>On kuitenkin edelleen tarpeen selkeyttää määräysten, suositusten ja liitekartoilla annettujen ohjeiden roolia. Kaavamääräyksiin on tarpeen nostaa esim. melua, pohjavesiä, pilaantuneita maita ja sulfaattimaita koskevia kehittämissuosituksia ja osin liitekarttojen määräyksiä.</p>	<p>Kehittämissuosituksien konkretisointi määräyksiä ja sisältävät sellaisia suosituksia, jotka eivät täsmällisyydeltään ole määräyksiksi suoraan soveltuvia. Määräyksiin on sisällytetty sellaisia seikkoja, jotka soveltuvat oikeusvaikutteisina huomioon otettaviksi kaikissa tilanteissa. Kehittämissuosituksissa on esitetty ohjeita, jotka konkretisoivat sitä, miten määräys voidaan ottaa huomioon. Eri tilanteissa ja toimintatapojen ja tekniikan kehittyessä voi kuitenkin tulla esiin myös muita tapoja/keinoja määräysten täyttämiseksi. Määräyksiin ei ole myöskään sisällytetty sellaisia toimenpiteitä tai tavoitteita, jotka sisältyvät jo lakeihin, asetuksiin tai muihin oikeusvaikutteisiin asiakirjoihin (esim. kaupungin ympäristönsuojelumääräykset). Vaikka kehittämissuosituksien ei ole oikeusvaikutteisia, ne ohjaavat asemakaavoitusta. Kehittämissuosituksien nousevat esiin lähtötietoja kerätessä ja vaikuttavat suunnitteluratkaisuihin.</p>
<p>Lisäksi on tarpeen harkita kaavamääräyksiin liittyvien suositusten esittämistä kaavakartalla määräysten yhteydessä niin, että suositusten juridinen status käy ilmi. Nyt käytetyllä esitystavalla suositusten rooli jatkosuunnittelussa jää epäselväksi ja on riski, että arvokkaat suunnitteluohjeet välittyvät jatkosuunnitteluun.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

1. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 37/37

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Yleisten määräysten mukaan ”maankäytön jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota toimiviin liikenneyhteyksiin sekä saavutettavuuteen joukkoliikenteellä sekä kävellen ja pyöräillen”.</p> <p>Määräystä tulee tarkentaa siten, että maankäytön jatkosuunnittelussa ”varmistetaan” kestävän liikkumisen edellytykset.</p>	<p>Terävöitetään määräystä muotoon ”Maankäytön jatkosuunnittelussa varmistetaan toimivat liikenneyhteydet ja liityntäpysäköintimahdollisuudet sekä saavutettavuus joukkoliikenteellä, kävellen ja pyöräillen”.</p>
<p>Kaavamääräyksissä suluissa oleva pykäläviittaus (1§) on epäselvä. Määräyksen tarkoittama asemakaavoituksen tarve tulee kirjata tarkoitettujen alueiden määräyksiin.</p>	<p>Lisätään määräyksiin Keskus (kohdemerkintä), A1 (Asuntovaltainen alue A1), A2 (Asuntovaltainen alue A2), A3 (Asuntovaltainen alue A3), A/V (Asumisen (A2) ja virkistysalue), P (Virkistys-, matkailu- ja vapaa-ajan palvelujen alue), PY (Palvelujen ja hallinnon alue), TP (Elinkeinoelämän alue), TP/A (Elinkeinoelämän ja asumisen alue), TP/T elinkeinoelämän ja teollisuuden alue, ET (Yhdyskuntateknisen huollon alue), EH (Hautausmaa-alue) teksti: ”Alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi”.</p> <p>Ja poistetaan erillinen määräys (1 §).</p>

2. Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Patoturvallisuusviranomaisella ei ole muuta kommentoitavaa aiemman lausunnon (29.5.2018) lisäksi.</p> <p>Lausunnossa 29.5.2018: Kaavassa ei ole selkeästi nähtävissä tekijöitä, jotka vaikuttaisivat alueen patojen patoturvallisuuteen. Kaavavalmistelujen edetessä on hyvä ottaa huomioon alueella sijaitsevat padot. Patoturvallisuuslain mukaan luokiteltuja patoja alueella on kaksi: Dämmaninpato, joka on luokiteltu 2-luokan padoksi sekä Mustalammen pato, joka on luokiteltu 3-luokan padoksi. Tämän lisäksi tietojemme mukaan alueella on 9 patoa, joita ei ote luokiteltu patoturvallisuuslain mukaan, (kartta liitteenä)</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Nähtävillä olleen kaavaehdotuksen selostukseen ympäristöterveyskohtaan on lisätty maininta patoturvallisuuden huomioon ottamisesta jatkosuunnittelussa. Kaavaselostuksen kuvassa ”Patoturvallisuus- ja onnettomuusriskikohteet kaava-alueella ja sen lähialueella” on esitetty Mustalammen pato kartalla.</p> <p>Lausunto kohdistuu osin alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin (Dämmanin pato) lausuntoon ei ole annettu vastinetta.</p>

3. Uudenmaan liitto 1/4

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Uudenmaan liitto katsoo, että keskustatoimintojen alueen, keskuksen, asumisvaltaisten alueiden, kyläalueen, asumisen ja virkistyksen alueen, virkistys-, matkailu- ja vapaa-ajan palvelujen alueiden, elinkeinoelämän ja asumisen alueiden sekä elinkeinoelämän alueiden yleiskaavamääräyksiä tulee tarkentaa kaupan osalta siten, että ne ohjaavat selkeästi tarkempaa suunnittelua kaupan määrän ja laadun suhteen.</p>	<p>Lisätään yleismääräys kaupan seudullisuuden rajoista mainituille alueille. Keskusmerkinnän kaavamääräykseen lisätään kaupan seudullisuuden rajat.</p> <p>Kaavakarttaan lisätään tilaa vaativan erikoistavarakaupan alueen merkintä ja esitetään alueen laajuus. Kaavamääräykseen lisätään kuvaus tilaa vaativan kaupan luonteesta. Lisätään selostukseen Kulloonsillan tilaa vaativan erikoistavarakaupan alueesta.</p> <p>Selostusta täydennetään kaupan ohjauksen lauseilla.</p>

3. Uudenmaan liitto 2/4

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Uudenmaan liitto katsoo, että oikeusvaikutteista yleiskaavaa tulee tarkentaa tarpeellisilta osin liityntäpysäköinnin ja joukkoliikenteen vaihtopaikkojen osalta.</p>	<p>Merkittävimmät liityntäpysäköintialueet Histassa, Niipperissä ja Kalajärvellä on esitetty kaavakartan liikenteen liitekartalla ja yleiskaavan selostuksessa.</p> <p>Terävöitetään yleismääräystä ja lisätään liityntäpysäköinti => "Maankäytön jatkosuunnittelussa varmistetaan toimivat liikenneyhteydet ja liityntäpysäköintimahdollisuudet sekä saavutettavuus joukkoliikenteellä, kävellen ja pyöräillen".</p> <p>Kaavakartan liikenteen liitekarttaa ja yleiskaavan selostusta täydennetään joukkoliikenteen vaihtopaikkojen (Hista) osalta.</p> <p>Joukkoliikenteen vaihtopaikkojen määrittely on tarkempaa linjastosuunnittelua, eikä vaihtopaikkoja ole sen takia katsottu tarpeelliseksi esittää strategisen yleiskaavan kaavakartalla.</p>
<p>Uudenmaan liitto toteaa, että yleiskaava kaavakartassa on osoitettu varikon selvitystarpeen merkintä. Kaava-asiakirjoista ei käy selville, mitä merkintä tarkoittaa ja onko merkintä korvaava ehdotus rantaradan varikolle. Uudenmaan liitto toteaa kuitenkin, että tehdyissä selvityksissä tunnistetut varikkopaikat ovat Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava-alueen ulkopuolella, ja että ESA-radan varsi ei sovellu varikkoalueen paikaksi.</p>	<p>Varikon selvitystarve -kaavamerkinnän kaavamääräyksessä selitetään merkinnän tarkoitus: "Selvitetään pääkaupunkiseudun junaliikenteen tarpeisiin rakennettavan varikon vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja sekä Kirkkonummen että Histan suuntiin käyttäen kriteereinä junaliikenteen tarpeita, taloudellisuutta ja toimivuutta, sijaintipaikan luonto- ja kulttuuriarvoja sekä kaupunkirakenteen tarkoituksenmukaisuutta." Lisätään selitys myös yleiskaavan selostukseen.</p> <p>Kaavamääräyksen kehittämissuosituksiin lisätään lause "Varikon mahdollinen sijoittuminen kaava-alueelle edellyttää yleiskaavatasoista suunnittelua/tarkastelua". Lause lisätään myös kaavaselostukseen.</p> <p>Lähijunavarikon sijainti ratkaistaan Espoon ja Kirkkonummen kesken. Kuten Väyläviraston lausunnossa todetaan, Espoo-Salo-oikoradan yleissuunnitelmassa ei ole varauduttu Ämmäsuon tapauksessa kolmioraiteeseen. Lähijunavarikon ajallinen tarve on lähempänä Kaupunkiradan toteutusta. Siten loogisin sijainti varikolle on nykyisen ratakäytävän varressa.</p>

3. Uudenmaan liitto 3/4

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Uudenmaan liitto toteaa, että seudullisesti merkittävät 110 kV:n voimajohdot tulee osoittaa oikeusvaikutteisella yleiskaavakartalla ja yleiskaavaratkaisua tulee tarkistaa näiltä osin.</p>	<p>110kV:n voimajohdot lisätään kaavakartalle.</p>
<p>Uudenmaan liitto toteaa, että oikeusvaikutteisen yleiskaavan tulee ottaa huomioon seudullisesti merkittävän siirtoviemäriin yhteystarpeen linjauksen toteuttamismahdollisuus Vihtiin sekä tarkistaa kaavaa ja sen määräyksiä tältä osin.</p>	<p>Seudullisesti merkittävän siirtoviemäriin yhteystarve merkitään Kaavakartan liitekartalle oikeusvaikutteisena merkintänä.</p>

3. Uudenmaan liitto 4/4

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Pohjois-Espoon itäosien viheryhteystarpeita ei ole perusteltu selostuksessa riittävästi sen osalta, miten kaavaehdotuksessa esitetty ohjaus riittää maakunnallisten yhteyksien turvaamiseen koskien Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa osoitettuja merkintöjä Ketunkorven-Lahnuksen alueella sekä Luukinjärven eteläpuolella.</p> <p>Uudenmaan liitto toteaa, että yleiskaavan selostusta tulee täydentää näiden viheryhteystarpeiden perustelujen osalta.</p>	<p>Täydennetään kaavaselostusta. Yleiskaavaan ei ole merkitty maakunnallisen ekologisen yhteyden merkinnällä erikseen kaikkia niitä maakuntakaavan yhteyksiä, jotka toteutuvat laajan ja yhtenäisen metsävyöhykkeen kautta tai joiden on tarkempien selvityksien perusteella todettu toteutuvan toisaalla. Yleiskaavan maakunnallisten ekologisten yhteyksien rooli korostuu sellaisissa tapauksissa, joissa maakunnallinen yhteys kulkee asuinalueiden välistä tai lävitse ja yhdistää laajan mittakaavan viheraluekokonaisuuksia kuten Kalajärven etelä- tai länsipuolella. Ketunkorven yhteys koilliseen sijoittuu laajaan ja yhtenäiseen metsämantereeseen, johon ei olla esittämässä merkittävää lisärakentamista. Yksittäisen käytävän osoittaminen ei siis ole mielekästä, sillä metsät säilyvät yhtenäisinä Nurmijärven rajalle. Yleiskaavassa myös osoitetaan yhteyksiä Ketunkorven itäpuolelle, joissa korostetaan Nuuksion itäosien kytkeytyvyyttä pohjoisen suuntaan laajassa mittakaavassa. Luukinjärven eteläpuolinen yhteys korvautuu eliöstön näkökulmasta Luukinjärven pohjoispuolitse. Etenkin yleiskaavan kyläalueilla rakentaminen on suhteellisen harvaa eikä se todennäköisesti merkittävästi haittaa lajiston liikkumista.</p>
<p>Uudenmaan liitto toteaa, että liitekartassa osoitettu lentomelualue ja sen määräys tulisi osoittaa oikeusvaikutteisena merkintänä ja määräyksenä.</p> <p>Yleiskaavaa tulee tarkistaa tältä osin.</p>	<p>Lisätään lentomelualue kaavakarttaan. Kaavamääräys: Alueelle ei saa sijoittaa uusia asuinalueita eikä melulle herkkiä toimintoja. Nykyisten asuinalueiden täydennysrakentaminen on sallittu. Asuinrakennuksen ääneneristävyyden ΔL lento- ja tieliikennemelua vastaan tulee olla vähintään 35 dB.</p> <p>Lainsäädännöllisesti lentomelu otetaan huomioon rakennuslupavaiheessa riippumatta eri kaavatasojen kirjauksista. (Kts. myös vastine Finavian lausuntoon.)</p>

4. Väylävirasto

Lausunnon pääkohta

Väylävirasto on selvittänyt yhteistyössä HSL:n kanssa lähijunaliikenteen edellyttämiä uusia varikoita Rantaradalla, Pääradalla sekä Kehäradalla selvityksessä Lähijunaliikennealueen varikkoselvitys (Väyläviraston julkaisuja 25/2020, saatavilla <https://www.doria.fi/handle/10024/177275>).

Selvitystyön aikana tarkasteltiin myös muita kuin edellä mainittuja alueita varikoiden sijainneiksi. Näille alueille tehtiin vain alustavia maankäytöllisiä ja ratateknisiä tarkasteluita, eikä varikoiden raiteistoja ja niiden aluevarauksia tarkemmin suunniteltua tai varikoiden liikenteellisiä tarkasteluita tehty. Yksi tällainen alue oli Ämmässuon alue Espoo - Salo - oikoradan varrella. Selvityksen mukaan varikon sijoittaminen Espoo - Salo -oikoradan varrelle edellyttäisi myös kolmioraiteen toteuttamista Espoo - Salo - oikoradan ja nykyisen Rantaradan liittymiskohtaan, varikon ja Kaukalahden aseman välille. Kolmioraite sijoittuisi Rantaradan ja Espoonjoen rajaamalle alueelle Vanttilan laaksoon ja tulisi mahdollisesti toteuttaa Rantaradan eteläisemmälle raiteelle eritasossa. Parhaillaan valmisteilla olevassa Espoo - Salo -oikoradan yleissuunnitelmassa ei ole varauduttu uuteen varikkoon radan varrella eikä sen edellyttämään uuteen kolmioraiteeseen. Mikäli yleiskaavaehdotuksessa osoitetulla varikkojen selvitystarve - merkinnällä halutaan jatkossa varautua varikon toteuttamiseen Rantaradan sijasta Espoo - Salo -oikoradan varrelle, on jatkossa varikon toteutettavuutta Espoo - Salo - oikoradalle tutkittava liikenteellisillä ja ratateknisillä selvityksillä tarkemmin. **Espoo – Salo - oikoradan varrelle sijoittuvan varikon toteuttamiseen varautuminen edellyttäisi myös myöhemmin yleiskaavan muuttamista ja varikon vaatimien varausten osoittamista siinä.**

Vastine

Kaavamääräyksen kehittämissuositukseen lisätään lause "Varikon mahdollinen sijoittuminen kaava-alueelle edellyttää yleiskaavatasoista suunnittelua/tarkastelua". Lause lisätään myös kaavaselostukseen.

Merkitään tiedoksi.

5. HSY

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavan jatkovalmistelussa tulee tehdä erillinen arvio siitä, miten maankäytön muutos vaikuttaa Espoon hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen.</p>	<p>Kaava-aineisto ja käytävissä olleet laskentamenetelmät eivät mahdollista luotettavaa laskennallista arviota hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisesta. Espoon hiilineutraaliuden tavoitevuoden 2030 hiilitaseeseen Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavalla on hyvin pieni vaikutus kaavaprosessien ja maankäytön muutosten vaikutusten konkretisoituessa melko hitaasti. Pidemmällä tähtäimellä kaupungin kasvu ja yleiskaavalliset ratkaisut ovat kuitenkin merkittäviä tekijöitä hiilitaseen kehittymiselle. Selostukseen lisätään sanallinen kuvaus kaavaratkaisusta suhteessa kaupungin ilmastotavoitteisiin.</p>
<p>Täsmällinen muoto olisi "Liitekartassa 6 (Yhdyskuntatekninen huoltoja ympäristöterveys) on osoitettu alueen halki kulkevat jätevesitunnelinjakukset Suomenojalta Blominmäkeen ja takaisin sekä tunnelin suunnitteilla oleva läntinen haara Kilosta Söderskogiin.</p>	<p>Täsmennetään selostuksessa oleva teksti lausunnossa esitetyn mukaiseksi. Läntistä haaraa koskien lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.</p>
<p>Yleiskaavaan olisi syytä liittää toteuttamisjärjestys uusien alueiden osalta, jotta infrainvestointeja voidaan saada tehokkaammin käyttöön asumisen laajentuessa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Selostusta täydennetään tekstillä ensisijaisista kehittämisvyöhykkeistä.</p>

6. HSL 1/2

Lausunnon pääkohdat	Vastine
HSL pitää tärkeänä, että Rantaradan varikkovaraus mahdollistetaan kaavoituksessa sekä Espoon että Kirkkonummen puolella, kunnes varikon lopullinen sijainti varmistuu.	Merkitään tiedoksi.
Junaliikennöinti ja kapasiteetti: HSL korostaa, että liikennöintiratkaisujen suunnittelua täytyy jatkaa ja tarkentaa huomioiden ratakapasiteetti, kalustokierrot ja joukkoliikenteen toimivaltakysymykset.	Merkitään tiedoksi.
HSL pitää Pitkäjärven ylittävää joukkoliikenneyhteyttä hyvänä ratkaisuna, joka tulisi mahdollistaa myös bussiliikenteelle.	Joukkoliikenteen runkoyhteys voidaan kaavamääräyksen mukaan toteuttaa bussein tai pikaraitiotienä.
Raskaan liikenteen taukopaikkojen osoittaminen on kriittinen kysymys paitsi elinkeinoelämän kuljetusten myös liikennejärjestelmän toimivuuden näkökulmasta. Yksi MAL 2019 -suunnitelmassa jatkotarkasteluun esitetyistä kohteista sijaitsee kaava-alueella Espoossa Turunväylän varrella. Sen toteuttamiseen tulisi varautua myös yleiskaavoituksessa.	Kts. vastine aiheesta ELY:lle

6. HSL 2/2

Lausunnon pääkohdat	Vastine
Toimivan ja esteettömän liityntäliikenteen järjestämiseksi tulisi Espoon keskukseen rakentaa yksi uusi keskitetty liityntäterminaali kahden nykyisen kääntöpaikan korvaamiseksi.	Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.
Lommilaan tulee toteuttaa ajanmukaiset esteettömät vaihtoyhteydet kaukoliikenteen vuoroihin.	Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.

7. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavamateriaalin liitekartassa 6 (Yhdyskuntatekninen huolto ja ympäristöterveys 2050) Histan alueelle sijoitettu uusi paloasema tulisi sijoittaa valtatie (E18) eritasoliittymän välittömässä läheisyydessä.</p>	<p>Sijainti on osoitettu yleispiirteisesti ”Kaavakartan liitekartassa 6 (Yhdyskuntatekninen huolto ja ympäristöterveys 2050) välittömästi Histan kohdalle tulevan uuden liittymän läheisyyteen. Paloaseman sijainti määritellään tarkemmin maankäytön jatkosuunnittelussa.</p>
<p>Liitekartassa 6 (Yhdyskuntatekninen huolto ja ympäristöterveys 2050) toinen uusi paloasema on sijoitettu Koskelon alueelle. LUP:n arvion mukaan kyseinen paloasema tulisi sijoittaa idemmäksi ja pohjoisemmaksi akselille Juvanmalmi-Kalajärvi / Niipperintie.</p>	<p>Nykyisessä kaupunkirakenteessa ei ole tilaa paloaseman sijoittamiselle esitetylle alueelle. Muutetaan paloaseman sijainti idemmäksi tulevan Viiskorven alueella. Paloaseman sijainti määritellään kuitenkin tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa.</p>
<p>Tunnelirakentamisessa pitää huomioida sammutustyössä tarvittava suurempi sammutusvedentarve. Sähköautojen sammuttaminen vaatii huomattavasti suuremman vesitarpeen kuin polttomoottorikäyttöinen ajoneuvo. Tämän vuoksi myös liityntäpysäköintialueilla pitää varautua suurempiin sammutusvesitarpeisiin.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Sammutusveden tarvetta käsitellään tarkemmin asemakaavoituksen yhteydessä tehtävässä kunnallisteknisessä yleissuunnitelmassa.</p>

8. Caruna Oy

Lausunnon pääkohdat	Vastine
Kaava-alueella sijaitsee Kumpyölin sähköasema, jota ei ole merkitty kaavakartan liitekarttaan 6. (Sijainti on lausunnon liitekartalla)	Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.
Kaavaselostuksessa mainitaan lisäksi, että Kolmperään on osoitettu uuden sähköaseman tarve. Tätä Kolmirannan mahdollista uutta sähköasemaa ei kuitenkaan ole merkitty liitekarttaan 6.	Lisätään liitekarttaan Kolmirannan uusi sähköasema energian tuotanto -merkinnällä.
Kaavakartan liitekarttaan 6 on merkitty 110 kV voimajohtomme Espoo-Leppävaara siirtotarve Myntinmäen kohdalla. Korvaavan johtoreitin tulee mahdollistaa johto-osan korvaaminen uudella ilmajohtolla.	Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.

9. Suomen metsäkeskus 1/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
Suomen metsäkeskus lausuu, että Avoimen maisematilan elinkeinoalue kaavamerkintä tulee vaihtaa Maisemallisesti arvokas peltoalue aluevaraukseksi (MA).	Maisemallisesti arvokas peltoalue merkintä ei kuvaa riittävän hyvin AME-merkinnällä osoitettuja alueita, sillä merkinnällä on osoitettu myös sellaisia perinteisesti viljelykäytössä olleita avoimia alueita joiden käyttö on muuttunut viljelykäytöstä muuhun avoimen maisematilan säilymistä tukevaan toimintaan, kuten golfkentiksi. Lisäksi maisemallisten arvojen ja arvokkaan kulttuurimaiseman näkökulmasta alueilla on tunnistettu tarve maisematyölupaan myös puunkaadon osalta joka ei MA-alueella olisi mahdollista.
Suomen metsäkeskus lausuu, että virkistysaluerajaukset tulee tarkistaa ja aktiivisessa maa- ja metsätalouskäytössä olevat alueet varataan maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi.	Virkistysaluerajaukset perustuvat pääosin voimassa oleviin yleiskaavoihin. Uusia virkistysalueita on osoitettu uusien asutuskeskittymien läheisyyteen, hyvälle saavutettavuusvyöhykkeelle, turvaamaan riittävät virkistysalueet uusille ja nykyisille asukkaille. Asukasmäärän lisääntyessä 60 000 asukkaalle ei ole perusteltua vähentää virkistysalueiden määrää, päinvastoin. Kaava-alueelle kohdistuu tulevaisuudessa nykyistä enemmän myös seudullista virkistyskäyttöpainetta. Virkistysalueilla on kaavamääräyksen mukaan erikseen sallittu maa- ja metsätalouden harjoittaminen.

9. Suomen metsäkeskus 2/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>S-aluevaraus merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla tai muutoin suojeltu tai suojeltava alue. Merkintä jättää epäselväksi, mitä ovat nämä muutoin suojellut tai suojeltavat alueet ja kenelle jää korvausvastuu alueita suojeltaessa, mikäli alueita ei suojella luonnonsuojelulain mukaan.</p> <p>Suomen metsäkeskus lausuu, että uusista suojelualuevarauksista luovutaan yleiskaavassa tai suojelualuevarausten tulee perustua riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin sekä vaikutusten arviointeihin.</p>	<p>Suojelualuumerkintää (S) tarkistetaan erottamalla kaavaehdotuksessa merkinnällä osoitetut alueet luonnonsuojelualueeksi (SL) tai suojelualueeksi (S). Kaavaselostusta täydennetään luonnonsuojelu- ja suojelualueiden jaottelun, suojelun toteuttamisen ja varausperusteiden osalta. Itse kaavan suojelumääräyksiin ei liity MRL 101 §:n mukaista lunastus- ja korvausvelvollisuutta vaan suojelumääräysten tulee aina olla kohtuullisia maanomistajille niiden ehdottoman luonteen vuoksi. MRL 101 §:n mukainen lunastus- ja korvausvelvollisuus liittyy kuitenkin yleiskaavan mukaiseen toimenpiderajoitukseen eli tilanteisiin, joissa edellytetään 128 §:n mukaista maisematyölupaa. Jos tällainen rajoitus johtaa tilanteeseen, jossa maanomistaja ei voi käyttää maataan hyväkseen kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla, voidaan suorittaa korvaus MRL 101 §:n mukaisesti. Jos alueelle kuitenkin perustetaan luonnonsuojelulain mukainen suojelualue, mahdolliset korvauksen hoidetaan siten kuin luonnonsuojelulaissa on säädetty.</p> <p>Uusimaa-kaava 2050 velvoittaa maakuntakaavan suojelualueiden osalta, ottamaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvaamaan luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Uusimaa-kaavan mukaan viranomaisen on päätöksissään otettava huomioon, etteivät ne vaaranna tai heikennä niitä luonto- ja ympäristöarvoja, joiden perusteella alueesta on tarkoitus muodostaa suojelualue. Luontoinventoinneissa tunnistetut maakunnallisesti arvokkaat alueet tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa myös suoraan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti (yleiskaavoitusta koskevat sisältövaatimukset MRL 39 §).</p>

9. Suomen metsäkeskus 3/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Suomen metsäkeskus lausuu, että Arvokas kulttuuriympäristö kaavamerkintä (ma) poistetaan ainakin maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden päältä. Kun AME alueet vaihdetaan MA merkintään, voidaan ma –merkintä poistaa yleiskaavasta kokonaan.</p>	<p>Arvokas kulttuuriympäristömerkintä (ma) sisältää peltoalueiden lisäksi myös esimerkiksi arvokkaita rakennushistoriallisia kokonaisuuksia. Monet kulttuurihistoriallisesti arvokkaat alueet koostuvat sekä vanhoista viljelyalueista että niihin liittyvistä rakentamisen alueista, jotka on kaavassa osoitettu esimerkiksi kyläalueina. Ehdotettu uusi MA-merkintä ei turvaisi arvokkaiden rakennuskokonaisuuksien huomioimista tarkemmassa suunnittelussa eikä turvaisi esimerkiksi valtakunnallisesti arvokkaiden kyläalueiden tai virkistysalueilla sijaitsevien maisemallisesti arvokkaiden reunametsien arvojen säilymistä. Arvokas kulttuuriympäristö- merkinnän määräyksessä on huomioitu metsätalousalueiden erityispiirteet maisematyöluvan osalta.</p>
<p>Suomen metsäkeskus lausuu, että yleiskaavan vaikutuksen metsätalouden harjoittamiseen tulee arvioida ennen kaavan hyväksymistä.</p>	<p>Kaavamateriaaliin sisältyy selvitys: ”Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavoituksen vaikutukset maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiin. Maisematyöluvan edellyttämisen vaikutukset sekä ”avoin maisematila” –merkinnän vaikutukset ja velvoitteet maanomistajille ja asukkaille. Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen julkaisu 21/2019.” Julkaisu löytyy kaavan nettisivuilta. Selvityksen perusteella on kaavaratkaisua tarkennettu metsätalouden näkökulmasta.</p>

10. Metsähallitus 1/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Metsähallitus katsoo luonnosvaiheen lausuntonsa mukaisesti, että suoraan luonnonsuojelualueisiin rajautuvilla alueilla ei tule kaavoittaa uutta asutusta tai loma-asutusta ja luonnonsuojelualueiden välittömässä läheisyydessä tulisi edelleen vähentää suunniteltua asumista tai teollisuutta, jotta suojelualueiden luontoarvot voitaisiin turvata ja niihin nähden olisi riittävän leveä puskurivyöhyke. Tällaisia alueita ovat Nuuksiossa etenkin Ketunkorpi, Velskola, Matalajärvi, Brobacka/Nupuri, Hista, Siikajärvi ja Högnäs / Matalajärven ympäristö. Näillä alueilla ja Nuuksion järviylängöllä on myös edelleen hyvä tarkastella suojelualueiden merkintöjä ja niiden lähiympäristöjen olevien alueiden luontoarvoja sekä kaavamerkintöjä.</p>	<p>Useat lausunnossa mainituista alueista ovat luonnonsuojelualueisiin rajautuvia voimassa olevan yleiskaavan mukaisia kyläalueita. Kyläalueiden ja loma-asuntoalueiden mahdollinen pienimuotoinen lisärakentuminen ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa, jossa rakentamisen määrään ja sijoittumiseen vaikuttavat mm. siitä aiheutuvat ympäristövaikutukset.</p> <p>Yleismääräyksien mukaan luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun kannalta arvokkaat alueet tulee ottaa huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa ja turvata arvojen säilyminen. Strategisen yleiskaavan esitystarkkuuden kannalta keskeiset alueet on osoitettu kaavassa suojelumerkinnöin. Lisäksi suojelualan merkintää tarkistetaan erottamalla omalla merkinnällään luonnonsuojelualueet (SL) ja suojelualueet (S).</p>

10. Metsähallitus 2/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Högnäsin osalta Metsähallitus huomauttaa tässä vaiheessa, että alue on ehdotuksessa muutettu kyläalueeksi. Alueella on kuitenkin käynnissä asemakaavoitus, jossa ympärivuotista asutusta suunnitellaan edelleen lisättäväksi. Metsähallitus ehdottaa, että jo yleiskaavan kaavamääräyksissä huomioidaan Natura-vaikutusten arviointi myös mikäli asemakaavoitus ei toteudu.</p>	<p>Högnäsin asemakaavoituksessa huomioidaan alueella vireillä oleva yleiskaava. Asemakaavoituksessa turvataan alueen kulttuurihistorialliset, maisemalliset ja luonnonarvot ja arvioidaan vaikutukset Matalajärven Natura-alueeseen.</p> <p>Yleiskaavan yleismääräysten mukaan luonnon monimuotoisuuden ja luonnonsuojelun kannalta arvokkaat alueet tulee ottaa huomioon maankäytön jatkosuunnittelussa sekä turvata arvojen säilyminen.</p> <p>Natura 2000 -alueet, suojelualueet ja maakunnalliset ekologiset yhteydet tulee ottaa oikeusvaikutteisena huomioon kaavakartalta ja paikalliset ekologiset yhteydet sekä virtavesien ekologiset yhteydet Luontoarvojen verkosto 2050-liitekartalta 3. Lisäksi Natura 2000 -alueen suojelun perusteena olevien luontoarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty erillisellä kaavamääräyksellä. Yleiskaavassa alueelle osoitetun maankäytön vaikutuksia on arvioitu Naturavaikutusten arvioinnissa, jossa on otettu huomioon myös asemakaavoituksen yhteydessä tehty Natura-arviointi.</p>

10. Metsähallitus 3/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Viheryhteyksiin liittyvien ulkoilureitistöjen/pääverkoston yksityiskohtaisempi tarkastelu ja suunnittelu sekä luontoarvojen tarkistus on tarpeen ennen niiden mahdollista toteuttamista. Ekologisten yhteyksien osalta tulee varmistaa että kaavamerkinnot turvaavat yhteydet erilaisten kaavamerkintöjen alueilla ja että yhteydet eivät katkea. Ylituskohdat ja -tarpeet teiden osalta olisi myös hyvä tunnistaa ja osoittaa jo yleiskaavatasolla.</p>	<p>Ulkoilureittien pääverkosto on esitetty kaava-aineistossa informatiivisin merkinnöin. Ulkoilureittien osalta mainittuja asioita tarkastellaan jatkosuunnittelussa ennen reitistöjen mahdollista toteuttamista. Virkistykselliset viheryhteydet ovat ohjeellisia ja niiden tarkempi sijainti määräytyy jatkosuunnittelussa. Kaavaselostusta on tarkennettu tältä osin.</p> <p>Ekologisen verkoston kannalta tärkeät luontoalueet on osoitettu pääosin suojelu-, virkistys- tai metsätalousalueina. Kaavan vaikutusten arvioinnissa on todettu, että kaavan osoittama maankäyttö supistaa metsäalueita ja että tiivistyvä kaupunkirakenne kaventaa yhteyksiä paikoitellen. Arvioinnin mukaan kaavassa on kuitenkin osoitettu laajalti yhteyksiä, joiden voidaan katsoa turvaavaan ekologinen verkosto kokonaisuutena eikä rakentaminen katkaise keskeisiä ekologisia yhteyksiä. Kaavamääräyksessä on kiinnitetty huomiota ekologisen toimivuuden turvaamiseen ja kehittämissuosituksessa tuodaan esiin tarve alueellisille ekologisen verkoston suunnitelmille.</p> <p>Ekologisen yhteyden kehittämistarve -merkinnällä on Luontoarvojen verkosto 2050 – liitekartalla nostettu esiin erityisiä kehittämiskohteita mm. pääliikenneväylien kohdalla.</p>

11. Puolustusvoimat

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Puolustusvoimilla ei ole lisättävää aiempaan lausuntoonsa BO7443 30.4.2018. Koska kuntakaavoilla sekä rakennus- ja toimenpideluvilla voidaan ratkaista yksittäisiä tuulivoimalakohteita, pyydetään tähän yleiskaavaan, alueella laadittaviin kunnallisiin rakennusjärjestyksiin ja tarvittavilta osin muihin kuntakaavoihin lisäämään seuraava yleismääräys:</p> <p>Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista koko kunnan alueella tulee aina pyytää erillinen lausunto puolustusvoimien Pääesikunnalta.</p> <p>Myös alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista pientuulivoimalaoista tulee pyytää Pääesikunnan lausunto, mikäli kiinteistö mille voimala rakennetaan, rajoittuu Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen.</p>	<p>Aiempaan lausuntoon on vastattu seuraavasti: ”Kaava-alue ei selvitysten mukaan ole erityisen otollista tuulivoiman tuotannolle, eikä kaavalla suoraan osoiteta alueelle tuulivoimaloita. Tämä huomioon ottaen kyseiset kohdat olisivat strategisessa yleiskaavassa turhan yksityiskohtaisia määräyksiä. Lausuntojen pyytämistä koskevat kohdat on lisätty selostukseen, jotta ne otetaan huomioon jatkosuunnittelussa. Kaavamääräyksiin ei ole sisällytetty muidenkaan teemojen osalta lausuntojen pyytämistä koskevia kohtia.” Vastineeseen ei ole tässä vaiheessa lisättävää. Asia pyritään huomioimaan rakennusjärjestyksen uudistuksessa.</p> <p>Yksittäisen tuulivoimalan mahdollistava asemakaavamuutos on vireillä Ämmäsuolla. Kaavan yhteydessä pyydetään Pääesikunnalta asiaankuuluvat lausunnot.</p>

12. Helsingin kaupunki

Toteuttamisen aikajänne on jaettu yleiskaavaratkaisun pohjalta karkeasti kolmeen vaiheeseen: Lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin ratkaisuihin. Lyhyen aikavälin maankäytön muutokset voivat alkaa toteutua heti yleiskaavan voimaantulon jälkeen, kun taas pitkän aikavälin muutokset ovat riippuvaisia uusista liikenneselvitelyistä. Espoo toteaaakin kaavalausuntoja koskevissa vastineissa, että joukkoliikenneyhteyksien suunnittelua on jatkettu yleiskaavan ehdotusvaiheen liikenneselvityksessä 2019 ja Vihdintien kehityskäytävselvityksessä 2019 yhteistyössä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELYkeskuksen) sekä Vantaan ja Helsingin kanssa. Tulevaisuudessa tarvittavien kaupunkien rajat ylittävien joukkoliikenneyhteyksien koordinoimista jatketaan yhteistyössä naapurikuntien, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL:n ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

Kaupunginhallitus viittaa yleiskaavaluonnoksesta antamaansa lausuntoon ja pitää hyvänä, että liikenteeseen liittyviä selvityksiä jatketaan ja että yleiskaavaehdotuksen yleismääräyksessä on määrätty, että maankäytön jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota toimiviin liikenneyhteyksiin sekä saavutettavuuteen joukkoliikenteellä, kävellen ja pyöräillen. Uusimaa-kaavan 2050 raskaan raideliikenteen varikkoon tulee varautua maakuntakaavan mukaisesti. Kaavassa on merkintä ja seuraava määräys varikon selvitystarpeesta: Selvitetään pääkaupunkiseudun junaliikenteen tarpeisiin rakennettavan varikon vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja sekä Kirkkonummen että Histan suuntiin käyttäen kriteereinä junaliikenteen tarpeita, taloudellisuutta ja toimivuutta, sijaintipaikan luonto- ja kulttuuri arvoja sekä kaupunkirakenteen tarkoituksenmukaisuutta.

Kaava-alue ei rajaudu Helsinkiin, mutta mitoituksen ja liikenneselvitelyjensä kautta sillä on seudullisia vaikutuksia. Helsingillä on kaava-alueella maanomistusta, joista merkittävimmät sijaitsevat Vihdintien varressa Lakiston, Lahnuksen ja Luukin alueilla. Helsingin maanomistus on otettu kaavaratkaisussa huomioon, ja Helsinki tekee yhteistyötä myös näissä kysymyksissä Espoon maankäytön suunnittelun edustajien kanssa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

13. Vantaan kaupunki 1/2

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Vantaan kaupungin näkemyksen mukaan Vihdintien joukkoliikennekäytävän kehittäminen Rajatorpantien ja Kalajärven välisellä osuudella on mahdollista bussiliikenteeseen tukeutuen vielä yleiskaavojen tavoitevuonna eikä kyseisellä välillä ole pikaraitiotievaraukselle tarvetta. Vantaan nähtävillä olleessa yleiskaavaehdotuksessa Vihdintielle on osoitettu joukkoliikenteen runkoyhteys Helsingin puolelta vain Rajatorpantielle asti ja tällä on varauduttu Helsingin suunnasta tulevan Vihdintien raitiotien jatkumiseen Myyrmäen suuntaan. Vantaan tekeillä olevassa yleiskaavassa joukkoliikenteen runkoyhteydeksi onkin merkitty vain yhteydet, joiden on ajateltu toteutuvan raitiotienä kaavan tavoitevuoteen 2050 mennessä eikä Espoon joukkoliikenteen runkoyhteys -merkinnälle näin ollen ole jatkoa Vantaan puolella.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Kaupungin näkemyksen mukaan baana -merkintä pitäisi poistaa Vihdintieltä Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavasta, koska sillä ei ole jatkuvuutta Vantaan yleiskaavassa.</p>	<p>Espoo pitää tärkeänä pyöräilyn edellytysten parantamista ja on sen takia nähnyt tarpeelliseksi baanaverkon voimakkaamman kehittämisen. Jotta baanat muodostaisivat seudullisesti yhdistävän verkon olisi hyvä jos Vihdintien baana jatkuisi myös Vantaan puolella.</p>

13. Vantaan kaupunki 2/2

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kuitenkin yhden ylittävien korttelitehokkuuksien osoittaminen yhdyskuntarakenteen reuna-alueille, joilla joukkoliikenteen käyttö ei ole todennäköisin liikkumismuoto, ei tue yhdyskuntarakenteen hallintaa. Alueet olisi järkevintä toteuttaa pientalovaltaisina silloin, kun ne sijaitsevat kaukana muusta yhdyskuntarakenteesta ja hyvästä joukkoliikenteen palvelutasosta (A3).</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet on mainittu yleismääräyksessä, mutta niitä ei kuitenkaan ole esitetty kartalla. Alueiden esittäminen kartalla tukisi ekologista verkostoa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Strategisen tason yleiskaavassa on esitetty suojelualueet ja ekologiset yhteydet kaavan tarkkuustasoon sopivalla tavalla. Luontotietoa tulee päivittää ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet tunnistaa ja turvata jatkosuunnittelussa yleismääräyksiä mukaisesti.</p>
<p>Kulttuuriympäristön suojelu on heikentynyt verrattuna luonnokseen, kun valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä ei enää määrätä ottamaan oikeusvaikutteisina huomioon. Kulttuuriympäristöä koskevat määräykset ovat melko monitulkintaisia ja mahdollistavat myös kulttuuriympäristön arvojen heikentämistä.</p>	<p>Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt sisältyvät kaavan pääkartan ”arvokkaat kulttuuriympäristöt” - merkinnän rajauksiin. Rajauksia on kaavatyön yhteydessä tarkennettu selvityksen perusteella ja merkintä on tuotu kaavan pääkarttaan. Lisäksi merkintään on lisätty toimenpiderajoitevelvoite (MRL 128§). Näiden luonnoksen jälkeen tehtyjen ratkaisujen on katsottu heikentämisen sijaan vahvistavan kulttuuriympäristöarvojen huomioon ottamista jatkosuunnittelussa. Uuden ”arvokkaat kulttuuriympäristöt” – merkinnän lisäksi valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat aluerajaukset on jätetty informatiivisina merkintöinä liitekartalle.</p>

14. Kauniaisten kaupunki

Yleiskaavaluonnos on laadittu huolellisesti ja selkeästi, jonka lisäksi on mainittavaa, että materiaalin esitystapa on helppolukuinen. Strateginen kaava jättää suunnitteluvaraa tulevaisuuden muutoksille, jolloin kaava kestää aikaa perinteistä kaavaa paremmin. Lisäksi sen sisältö on helposti liitettävissä pääkaupunkiseudun yhteissuunnitelmiin. Vesistöjen ja luonnonolojen sekä maisemallisten arvojen huomiointi on tehty laadittavassa yleiskaavassa erityismaininnan arvoisesti.

Kaavan yleiset määräykset ja niihin liittyvät kehittämissuositukset ovat konkreettisia ja kaavalle asetettuja tavoitteita tukevia. Lisäksi ne ovat muotoiltu niin selkeästi, että niiden tarkoitus perästä ei jää epäselvyyttä. Kaavan maankäytönkehittämisellä tuetaan kokonaisuudessaan joukkoliikenteen saavutettavuutta sekä kävelyä ja pyöräilyä.

Suorat vaikutukset Kauniaisiin ovat vähäiset, koska ns. kosketuspinoilla on Turunväylä, Karvasmäen/Falläkeriin avoimet alueet sekä Jorvin sairaalan alue. Kauniaisten pohjoispuolisten alueiden asukasmääränkasvulla ei oleteta olevan merkittävää vaikutusta Kauniaisten kautta kulkevaan läpiajoliikenteeseen, koska em. kehittyviltä alueilta on vaihtoehtoisia ja tehokkaampia reittivaihtoehtoja tarjolla. Tulevaisuudessa vaihteittain asemakaavoitettavien ja toteutettavien kohteiden muut vaikutukset Kauniaisille jäänevät niin ikään vähäisiksi ja sulautuvat seudun muuhun kasvuun.

Keskuspuistosta Ullanmäen kautta esitetty ekologinen yhteys jatkuu Kauniaisissa Kasavuoren alueen läpi ja edelleen jäähallinalueelta pohjoiseen takaisin Espoon puolelle. Kauniainen on huomionnut nämä sekä täydentävän ekologisen yhteyden vireillä olevassa jäähallinalueen asemakaavan muutoksessa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

15. Lohjan kaupunki

Lohjan kaupungin vetovoimalautakunta esittää lausuntonaan Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaluonnoksesta seuraavaa:

Yleiskaavaehdotuksessa esitetyt väestönkasvun ja työpaikkamäärien tavoitteet tukevat raideliikenteen toteutumisedellytyksiä, mikä on tärkeää Lohjan ja pääkaupunkiseudun välille suunnitellun taajamajunaliikenteen sekä Turusta Lohjan kautta Helsinkiin suunnitellun kaukojunaliikenteen näkökulmasta. Lohjan kaupungissa on vireillä osayleiskaavoitus Espoo-Salo -oikoradan Lohjan Lempolan aseman ympäristössä.

Yleiskaavaehdotuksessa esitetty varikon selvitystarve –merkintä edistää raidekapasiteetin riittävyyden suunnittelua. Raidekapasiteetin riittävyyteen tulee kiinnittää huomiota tilanteessa, joissa Lohjan suunnasta pääkaupunkiseudulle suuntautuu sekä taajama- että kaukojunaliikennettä.

Yleiskaavaehdotuksessa kehittämisperiaatemarkintää, jolla raideliikenteeseen tukeutuvien asemanseutujen toteuttamisen aloittamisen ajankohta on sidottu raideliikenneyhteydestä ja asemasta tehtävään sitovaan toteuttamispäätökseen, pidetään tärkeänä Turunväylän liikenteen sujuvuuden kannalta. Myös liityntäpysäköintikapasiteetin riittävyyttä pidetään tärkeänä

Vastine

Merkitään tiedoksi.

16. Kirkkonummen kunta 1/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Histan ja Myntinmäen asemanseuduille sijoittuvien kaupunkimaisten palvelukeskusten toteuttamisen ollessa pitkän aikavälin tavoite, aloitetaan kaavaehdotuksen selostuksen mukaan kehityskäytävää rakentamaan vyöhykkeellä, joka ei ole sidoksissa tulevien lähijunaliikenteen asemien kanssa (s. 37). Kuitenkaan ehdotuksen kaavaselostuksessa ei ole esitetty yksiselitteistä arviota asukas- eikä työpaikkojen määristä, jotka voitaisiin toteuttaa kehityskäytävälle ennen päätöstä ESA-radan ja siihen liittyvän lähijunaliikenteen radan (Länsirata) rakentamisesta.</p>	<p>Kaikkiaan Länsiradan joukkoliikennekäytävälle on arvioitu noin 30 000 uuden asukkaan lisäys. Selostuksessa todetaan, että Histan alueelle sijoittuu tulevaisuudessa uusi noin 15 000 asukkaan kaupunkimaisesti rakennettu asemaseutu ja keskus. Selostuksen mukaan valtaosa asukkaista sijoittuu noin 1 kilometrin säteelle tulevasta asemasta. Ratkaisu ottaa huomioon aluetta ympäröivän nykyisen pientaloasutuksen sekä Histan kartanon kulttuurimaiseman.</p> <p>Kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 Myntinmäen alueen yleiskaavan hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle.</p> <p>Varsinaisten asemanseutujen ympärillä olevia rakentamismahdollisuuksia toteutetaan esimerkiksi Nupurintien varren asemakaavoituskohteissa. Asukasmäärät jäävät muutamiin tuhansiin.</p>
<p>Kirkkonummen kunta esittää, että Espoon kaupunki ryhtyy selvittämään mahdollisuuksia varikon sijoittamiseksi alueelleen. Kirkkonummen kunta esittää, että Espoon kaupunki tutkii varikon sijoittamista ESA-radan varrelle Ämmäsuon lähialueelle. Mikäli lähijunaliikenteen varikko on sijoitettavissa Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan alueelle, on sitä koskeva aluevaraus osoitettava kaavassa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

16. Kirkkonummen kunta 2/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Länsiradan vyöhyke on yhdyskuntarakenteellisesti pääosin uusi avaus. Näin ollen tulee sen junaliikenne järjestää siten, ettei se vaikuta haitallisesti olemassa olevan Rantarataan tukeutuvan maankäyttövyöhykkeen liikennöintiin eikä sen kehittämismahdollisuuksiin. Lisäksi Kirkkonummen kunta haluaa varmistaa ESA-radan jatkosuunnittelussa kaukojunaliikenteen asemapaikoiksi Leppävaaraa ja Espoon keskusta. Olisi erittäin myönteistä, että Espoon kaupungilla olisi sama tahtotila Kirkkonummen kunnan kanssa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Estlinkin-maakaapelin lisäksi Kirkkonummen Kolabackeniin suunnitteilla olevan datakeskuksen maakaapelilinjavarauksen Mankin muuntoasemalta Kirkkonummen suuntaan on syytä osoittaa liitekartalla, mikäli reittiä koskevat päätökset on tehty ennen yleiskaavan hyväksymiskäsittelyä. Maakaapelin linjaukseen on voitava vaikuttaa niin, että sen säteily- ja muut haittavaikutukset eivät kohdistu linjauksen lähialueen asukkaisiin kuntarajan kummallakaan puolella.</p>	<p>Koska linjauksen tarkasta sijainnista ei ole tehty päätöksiä, maakaapelin yhteystarve osoitetaan oikeusvaikutuksettomalla informatiivisella sähkönsiirron yhteystarve – merkinnällä liitekartassa.</p>

16. Kirkkonummen kunta 3/3

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavaehdotus mahdollistaa Espoon puolella merkittävän asukasmäärän sijoittumisen Kirkkonummen rajalle ulottuvalla Länsiradan kehityskäytävällä, mikä lisää nykytilanteeseen verrattuna merkittävästi ajoneuvoliikenteen pääväylien, Turunväylän ja Turuntien liikennettä huolimatta käynnistyvästä lähijunaliikenteestä. (Kirkkonummen kunta nosti asian esille yleiskaavan valmisteluaineistosta antamassaan lausunnossa, mutta sitä ei ole otettu huomioon ehdotuksessa.) Jatkosuunnittelussa ennustetun kasvun vaikutukset esimerkiksi Turunväylän ajoneuvoliikenteen toimivuuteen on selvitettävä nyt esitettyä paremmin.</p>	<p>Yleiskaavaselostuksessa on todettu Turunväylän lisäkaistojen tarve ja Nupurintien parantamistarpeet. Uudenmaan ELY-keskus on syksyllä 2020 aloittanut Turunväylän kehittämisselvityksen sisältäen toimivuustarkastelut välillä Tuomarila-Vt 2 sekä aluevaraussuunnitelman laatimisen Turunväylän kolmansille kaistoille välillä Tuomarila-Vt 2. Selostusta täydennetään tältä osin.</p>
<p>Ehdotuksen kaavaselostukseen on syytä kirjata laajemmin minkälaista rakennetta ja rakentamisen määrää tavoitellaan asuntovaltaisten alueiden eri luokkien alueilla.</p>	<p>Täydennetään selostusta</p>
<p>Kirkkonummen kunta edellyttää kuten valmisteluaineistosta antamassaan lausunnossakin, että kaavatyön yhteydessä on selvitettävä, miten Länsirataan tukeutumattomien alueiden bussiyhteyksistä muodostuisi ennen radan ja sen asemien toteutumista riittävän kilpailukykyiset henkilöautoliikenteelle, jottei merkittävä määrä alueiden maankäytön tuottamasta liikenteestä ohjautuisi henkilöautoliikenteeksi ajoittain hyvin ruuhkaiselle Turunväylälle. Selvitystä varten olisi laadittava arviot edellä kuvattujen alueiden asukas- ja työpaikkamääristä. Näiden tietojen pohjalta olisi selvitettävissä liikennemäärien vaikutukset Turunväylän liikenteen toimivuuteen tilanteessa, jossa Turunväylän kolmannet kaistat joko puuttuvat Tuomarilansolmun ja Kehä III:n väliltä sekä tilanteessa tai ne on toteutettu. Kaavaehdotuksen selostuksessa on lisäksi todettu, että Histan rakentuessa tarvitaan Turunväylällä kolmannet kaista Veikkolaan saakka (s. 46).</p>	<p>Yleiskaavaselostuksessa on todettu Turunväylän lisäkaistojen tarve ja Nupurintien parantamistarpeet. Uudenmaan ELY-keskus on syksyllä 2020 aloittanut Turunväylän kehittämisselvityksen sisältäen toimivuustarkastelut välillä Tuomarila-Vt 2 sekä aluevaraussuunnitelman laatimisen Turunväylän kolmansille kaistoille välillä Tuomarila-Vt 2. Selostusta täydennetään tältä osin.</p>

17. Vihdin kunta

Lausunnon pääkohta

Nykyistä Kalajärven paikalliskeskusta on tarkoitus vaiheittain kasvattaa noin 5000 asukkaalla. Vaiheittainen toteuttaminen on paikallaan erityisesti siinä tapauksessa jos pikaraitiotieyhteyden saaminen Espoon keskuksesta Viiskorven kautta viivästyy.

Kalajärven kasvavassa keskuksessa tulee erityisesti kiinnittää huomiota palvelujen saatavuuteen alueella sekä Vihdintien (seututie 120) toimivuuteen alueen asutuksen tihentyessä. Vihdintie on tärkeä työmatkaliikenteen väylä sekä rinnakkaistieyhteys valtatielle 2, ja täten sen toimivuutta ja liikenneturvallisuutta ei ole syytä heikentää.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

18. Fingrid OYJ 1/2

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Fingridin jännitetasoltaan 110 kV voimajohdot sekä Estlink-sähkökaapeli tulee esittää yleiskaavassa oikeusvaikutteisella kaavakartalla, sillä ne ovat olennainen osa kantaverkkoa ja 110 kV voimajohdot merkitään myös maakuntakaavoihin.</p>	<p>110 kV voimajohdot lisätään pääkartalle. Estlink-sähkökaapeli osoitetaan oikeusvaikutteisena liitekarttassa 6 (Yhdyskuntatekninen huolto ja ympäristöterveys 2050). Kaavan pääkartalla esitetään merkinnät, jotka rajoittavat yleiskaavatasoisesti maankäyttöä. Myös liitekartan oikeusvaikutteiset merkinnät ohjaavat kuitenkin sitovasti maankäytön jatkosuunnittelua.</p>
<p>Kantaverkon voimajohdon siirto edellyttää yhteistyössä kantaverkkoyhtiön kanssa tehtäviä teknistaloudellisia tarkasteluja ja tapauskohtaista arviointia sekä asiasta etukäteen sopimista. Erityisesti 400 kV voimajohtojen muutokset ovat aikaa vieviä, kalliita ja niiden toteuttamiseen liittyy monia teknisiä erityisrajoituksia. Lisäksi voimajohdon siirron kaikista kustannuksista ja uuden johtoreitin käyttöoikeuden hankkimisesta vastaa siirron aiheuttaja. Yleiskaavaehdotuksessa esitetyllä uudella 400 kV voimajohtoreitillä haasteita aiheuttaa erityisesti Blominmäen asutus.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.</p>
<p>400 kV voimajohdon yhteystarve kaavamerkinnässä ja siihen liittyvässä suosituksessa tulisi ottaa huomioon myös 110 kV voimajohdot, sillä Carunan 2x 110 kV voimajohdot sijoittuvat samalle johtoalueelle Fingridin 400 kV voimajohdon kanssa.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.</p>

18. Fingrid OYJ 2/2

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavaselostuksessa sivulla 53 voimajohtoja ja niihin liittyviä kaavaratkaisuja on avattu ja taustoitettu. Selostuksessa todetaan, että <i>paikallisen sähkönjakelun kannalta merkittäviä ovat 110 kV voimalinjat</i>. Tässä kohdin on hyvä selventää, että Fingridin voimajohdot ml. 110 kV voimajohdot ovat osa kantaverkkoa, joka on valtakunnallinen suurjänniteverkko. Fingridin voimajohdot ovat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 22 § tarkoittamia voimajohtoja, joilla maakunnallista laajempi merkitys.</p>	<p>Muokataan selostuksen tekstiä esitetyn mukaisesti.</p>
<p>Kaavaselostuksen tekstiin liittyen pohdimme myös, että onko sivun 53 Fingridiltä saatu voimajohdon poikkileikkauskuva tuotu selostukseen esimerkinomaisesti kuvitukseksi. Yleiskaava-alueella on useita erilaisia voimajohtojen poikkileikkauksia, mikä ei ole välttämättä selvää kaikille kaavaselostuksen lukijoille. Kuvan valinnan perusteita voisi selventää hieman (esimerkiksi kuvatekstissä).</p>	<p>Tarkennetaan selostusta esitetyn mukaisesti.</p>

19. Finavia 1/2

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Helsinki-Vantaan lentoaseman ennustetilanteen lentokonemelualue on esitetty kaavaehdotuksen liitekartassa 6. Finavia katsoo, että ratkaisu ei ole riittävä ja toistaa keväällä 2018 kaavan luonnosvaiheessa lausumansa, että Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristöluvan liitteenä esitetty Lden 55 dB ylittävä lentokonemelualue tulee esittää oikeusvaikutteisessa kaavakartassa ja sille asetetaan suunnittelumääräys, jolla alue osoitetaan muuhun kuin asuinrakentamiseen tai melulle herkkien toimintojen käyttöön.</p>	<p>Lden 55 dB ylittävä lentokonemelualue siirretään kaavakartan liitekartalta 6 kaavakartalle.</p>
<p>Elokuussa hyväksytyssä Uusimaa-kaavan liitekartassa L3 esitetyt Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeet tulee huomioida lausuttavassa kaavassa. Yleiskaavassa on todettava laskeutumisvyöhykkeiden ulottuminen kaavan alueelle ja arvioitava kiitoteiden linjalle alueen tarkemmassa kaavoituksessa maakuntakaavassa annetun uusien melulle herkkien rakennusten rakennusteknisen ääneneristävyyden suosituksen toteuttamista.</p>	<p>Kuvat kiitoteiden 22 R lentoonlähtöreitit 2019 ja Kiitoteiden 04L ja 04R laskeutumisreitit 2019, joihin on lisätty kaavarajaus päivitetään kaavaselostukseen. Lisäksi kuvista tehdään selostukseen liitekartta, jossa kuvat näkyvät suurempina.</p> <p>Selostusta täydennetään ääneneristävyyden suositusten osalta.</p>
<p>Yleiskaavaehdotuksessa on esitetty Kehä III:n pohjoispuolelle Viiskorpeen sijoittuvaan uuteen keskukseen noin 8000 uuden asukkaan keskittymää. Finavia esittää huolensa hankkeesta, jossa merkittävä määrä uutta asutusta sijoitetaan Helsinki-Vantaan lentoaseman tärkeimmän lentoonlähtöreitistön alle ja välittömään läheisyyteen. Lentoonlähtöreitit on suunniteltu huolellisesti olemassa olevia asutuskeskittymiä väistämällä, mutta tilankäytön tiivistyessä tämä ei ole enää jatkossa mahdollista. Finavia pitää huolestuttavana, että mahdollinen uuden asutuksen aiheuttama lentokonemelun vastustaminen voi aiheuttaa vakavaa haittaa lentoliikenteen järjestämiselle. Finavia toistaa tässä yhteydessä kaavan luonnosvaiheessa lausumansa uuden asutuksen informoimisesta lentokonemelun esiintymisestä alueella.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

19. Finavia 2/2

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kaavaselostuksessa on todettu, että uusia rakentamisen alueita ei ole osoitettu Lden 55 dB ylittävälle lentokonemelualueelle. Finavia pitää lentokonemelualueelle uudisrakentamisesta pidättäytymistä lähtökohtaisesti hyvänä, mutta katsoo, että koska lentokonemelualueita ei ole esitetty kaavakartalla ja ratkaisun perustelut eivät siten ole näkyvillä, ratkaisu saattaa häivyttää lentokonemelun merkitystä alueella ja siten mahdollisesti edesauttaa alueen rakentamista kaavamutosten Myötä.</p>	<p>Lden 55 dB ylittävä lentokonemelualue siirretään kaavakartan liitekartalta 6 kaavakartalle.</p>
<p>Kaavaselostuksessa on esitetty kuvat Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoonlähtöreiteistä, laskeutumisreiteistä ja ennustetilanteen Lden 50 ja 55 dB lentokonemelualueista. Finavia pitää näiden esittämistä erittäin tarpeellisena informaationa, mutta katsoo, että lentoonlähtöreittien ja laskeutumisreittien kuvat on esitetty liian pieninä, jotta niistä voisi tarkastella kaava-alueen eri kohteiden sijoittumista lentoreittien läheisyyteen. Finavia katsoo, että reittikuvat tulee esittää selkeämmin.</p>	<p>Kaavaselostukseen tehdään uusi liite, johon laitetaan kuvat vuoden 2019 lentoonlähtöreiteistä ja laskeutumisreiteistä kaavarajauksella. Selostuksen liitteessä kuvat voidaan esittää suurempina. Samat kuvat päivitetään myös kaavaselostukseen.</p>

20. Espoon kaupunki, sivistystoimi

Lausunnon pääkohta

Sivistystoimen lausunnossaan 37.5.2018 esittämän palvelutarpeen kasvu on huomioitu kaavaselostuksessa, mutta yleiskaavaehdotuksessa ei ole esitetty toimintojen sijoittumista kartalla.

Sivistystoimi edellyttää, että jatkosuunnittelussa esitetään näiden toimintojen sijoittaminen kartalle siten, että varmistetaan riittävät tilavaraukset kouluille ja päiväkodeille pihoineen, kulttuurin, liikunnan ja nuorison tiloille sekä ulkoliikunta-alueille. Kunnallisten päiväkotien tavoitteellinen yksikkökoko on tällä hetkellä 8 tai 10 lapsiryhmää. Espoon päiväkotien mallitilaohjelman mukainen tilantarve 8-ryhmäiselle päiväkodille on n. 2055 brm² ja 10-ryhmäiselle n. 2503 brm² sekä lasten aidatulle leikkipihalle n. 2520 m² ja 3750 m². Koulujen uudisrakentamisessa pyritään riittävän suureen yksikkökokoon, kuten nelisarjaisiin yhtenäiskouluihin (n. 900–1000 oppilasta, 11 000 brm²). Koulujen piha-alueisiin tulee liittää liikuntakenttävaraus, joka alakoululle on 50 m x 70 m ja yläkoululla 75 m x 110 m. Välituntialueen ohjeellinen koko on 7 m² per oppilas. Lähiliikuntapuiston koko on noin 2–3 ha ja urheilupuiston 10–20 ha.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

21. Espoon kaupunki, sosiaali- ja terveyslautakunta

Lausunnon pääkohta

Sosiaali- ja terveystilapalvelut tullaan tuottamaan keskeisiltä osin Espoon keskuksen alueelta ja Kalajärven Palvelutorilta nykyisistä toimitiloista ja suunnitteilla olevasta Espoo-talosta käsin. Nykyisten toimitilojen kunto ja tarvittavat peruskorjaukset ratkaistaan myöhemmin vuosina yhteistyössä Tilapalvelut – liikelaitoksen kanssa.

Tavoite on, että alueelta puuttuva Elä ja asu seniorikeskus on toteutettu vuoteen 2030 mennessä. Espoolaisten talosta annettavat sosiaali- ja terveystilapalvelut esitetään sosiaali- ja terveyslautakunnalle Tilapalvelut liikelaitoksen kanssa myöhemmin sovittavana ajankohtana. Mahdolliset maankäyttöön liittyvät varaukset valmistellaan asemakaavavaiheessa siten, että niissä on huomioitu tuleva yhteistyö Länsi - Uusimaan ja etenkin Kirkkonummen kanssa.

Vastine

Merkitään tiedoksi.

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 1/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Ympäristölautakunta esittää, että rakennustehokkuutta siirretään kaavassa A3-alueilta etenkin sinne, missä uusi rakentaminen tulee tukeutumaan olemassa oleviin keskuksiin. Alhaisilla rakennustehokkuuksilla ei saavuteta kestävän kehityksen tavoitteita, kaupunkirakenteen kasvu ei ole resurssiviisasta ja entistä enemmän menetetään luonnonympäristöä rakentamiselle ja saadaan vähemmän hyötyä ekosysteemipalveluista.</p>	<p>Kaavalla on useita tavoitteita ja Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavalle on hyväksytty esimerkiksi pientalopainotteisia tavoitteita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaupunkirakenteen toiminnallista eheyttä vahvistetaan täydennysrakentamisella ja palvelut keskitetään sitä tukeviksi. Tuetaan pientalorakentamisen kehittymistä. - Alueiden identiteettiä vahvistetaan korostamalla niiden ominaispiirteitä ja mahdollistamalla erilaiset asumisen muodot. Kehitetään monipuolista asuntokantaa sekä edistetään alueiden houkuttelevuutta ja viihtyisyyttä. - Kyläkokonaisuuksia ja maaseutumaisia kulttuurimiljöitä kehitetään niiden perinteisiä arvoja kunnioittaen. - Espoonkartanon kyläalueet tunnistetaan ja niiden elinkelpoisuutta vahvistetaan korostaen maisemallisesti ehjien kyläkokonaisuuksien ja maaseutumaisten kulttuurimiljöiden merkitystä. Tavoitteena on Espoonkartanon alueen toimintojen sekä niiden edellyttämien yhteyksien säilyttäminen ja kehittäminen. <p>Nämä tavoitteet on sovitettu yhteen kaavan muiden tavoitteiden kanssa. Kaava-alue käsittää lähes puolet Espoosta, minkä vuoksi on luonnollista, että myös kaavan tavoitteissa heijastuvat alueen eri osien erilaiset luonteet ja maankäytön tavoitteet.</p> <p>Yleiskaavassa on pyritty säilyttämään toteutuneet asumisen alueet ja tukemaan niiden kehittymistä. A3 alueet ovat monin paikoin jo lähteneet toteutumaan voimassa olevien yleiskaavojen pohjalta ja alueelle on muodostunut pientalomaista rakennetta. Huomattava osa kaavan A3-alueistat täydentää ja eheyttää olemassa olevaa kaupunkirakennetta (kuvat s.22).</p>

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 2/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa rakentamista ohjataan aiemmin luonnontilaisille alueille, jonka seurauksena ja metsien kokonaismäärä vähenee kaava-alueella noin 25% nykyisestä. Tämän vuoksi ympäristölautakunta edellyttää, että Luonnonsuojelun toimenpiteet - ohjelmassa esitettävät luonnonsuojeluverkoston täydennykset, ekologisten yhteydet sekä luonnon monimuotoisuutta turvaavat toimet suojelualueiden ulkopuolella huomioidaan myös yleiskaavassa.</p>	<p>Kaavan vaikutusten arvioinnin mukaan kaava-alueen metsien pinta-ala suppenee noin neljänneksen, jos nähtävillä olleen kaavaehdotuksen mukainen rakentaminen toteutuu kokonaisuudessaan. Todellinen vähenemä jää pienemmäksi, sillä kaavamääräykset ja kehittämissuosituksot edellyttävät riittävien lähivirkistysalueiden säilyttämisen rakentamiseen osoitetuilla alueilla ja koska tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee huomioida alueiden luontoarvot.</p> <p>Kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 osia yleiskaava-alueesta hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Metsien kokonaismäärän vähenemisen osuus koskee nähtävillä ollutta kaavaehdotusta. Rajatussa kaava-alueessa on noin 5% enemmän viheralueita (V, M, EV, AME) kuin nähtävillä olleessa suunnitelmassa, josta lausunto on annettu.</p> <p>Luonnonsuojelun toimenpiteet –ohjelman laadinta on ollut kesken yleiskaavaa valmisteltaessa, mutta ohjelmaa ja yleiskaavaa on yhteensovitettu suunnittelun aikana. Ohjelman teon yhteydessä kootut tiedot ovat käytettävissä kaavoituksen tukena ja ohjelmassa esitettävät toimenpiteet tulevat huomioitavaksi myös jatkosuunnittelussa ohjelmasta tehtävän poliittisen päätöksen mukaisesti. Yleiskaava ei vaikuta luonnonsuojelulain mukaisen suojelun toteuttamiseen.</p>

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 3/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Uusimaa-kaava 2050 maakuntakaavassa esitettyjen suojelualueiden merkitseminen S-merkinnällä yleiskaavaan on hyvä ja tärkeä lisäys riittävän suojeluverkoston edistämiseksi. Ympäristölautakunta esittää, että suojelualueiden kaavamääräystä täydennetään maakuntakaavassa olevalla lisämääräyksellä: ”Suojelualueeksi osoitetulle alueelle ei saa suunnitella toimenpiteitä, jotka vaarantavat tai heikentävät niitä luontoja ympäristöarvoja, joiden perusteella alueesta on muodostettu suojelualue tai tavoitteena on siitä perustaa sellainen.”</p>	<p>Kaavaehdotuksen suojelualuemerkintää (S) tarkistetaan erottamalla merkinnällä osoitetut alueet luonnonsuojelualueeksi (SL) tai suojelualueeksi (S). SL-merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltavaksi tarkoitetut alueet. S-merkinnällä osoitetaan luontoarvoiltaan huomionarvoisia alueita, jotka ovat luonnonsuojelulain nojalla tai muutoin suojeltavia alueita. Kaavaselostusta täydennetään luonnonsuojelu- ja suojelualuemerkintöjen osalta. Luonnonsuojelualueen (SL) kaavamääräystä täydennetään esityksen mukaisesti.</p>
<p>Luontoarvojen turvaamiseksi Oittaaan laajaa A3-aluetta tuleekin ympäristölautakunnan mielestä edelleen vähentää.</p>	<p>Strategisessa yleiskaavoituksessa pyritään keskittymään alueidenkäytön päälinjoihin ja se esitetään yleispiirteisesti. Maankäytön jatkosuunnittelussa tutkitaan tarkemmin rakentamisen alueiden rajautuminen huomioiden vierekkäisten alueiden pääkäyttötarkoitukset. Maankäytön jatkosuunnittelussa tullaan tekemään ajantasaiset luontoselvitykset, joiden pohjalta tehdään tarkemmat aluerajaukset.</p>

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 4/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Ympäristölautakunta esittää, että luontoarvojen säästämiseksi kaavaehdotuksen mukainen rakentaminen Myntinmäessä siirretään yleiskaavassa kokonaan arvokokonaisuuksien ulkopuolella ja arvoalueiden ympärille jätetään riittävä rakentamaton suojavyöhyke.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.</p>

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 5/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Ympäristölautakunta toteaa, että maininta tärkeiden viheryhteyksien ja niiden ekologisen toimivuuden turvaamisesta löytyy tällä hetkellä vain parista kaavamerkinnästä (AME), vaikka kaava osoittaa yhteyksiä usealle eri merkinnälle (mm. A2, A3).</p> <p>Ympäristölautakunta esittää vastaavaa maininta muillekin kaavamerkinnöille, varsinkin kun ekoyhteydet on muuten jätetty liitekarttaan. Ympäristölautakunta esittää kaavaehdotuksen liitekartan 3 määräyksen tekstiin (paikallinen yhteys) seuraavaa täydennystä: "Viheryhteyksien ominaispiirteet, jatkuvuus ja ekologinen kytkeytyvyys säilytettävä"</p>	<p>Yleismääräys "Viheralueverkoston jatkuvuus sekä ekologinen ja virkistysellinen toimivuus tulee turvata." on voimassa koko kaava-alueella. Lisäksi maakunnalliset ekologiset yhteydet on esitetty kaavakartalla. Luontoarvojen verkosto 2050 -liitekartan paikalliset ja virtavesien ekologiset yhteydet ovat myös oikeusvaikutteisia ja siten velvoittavia merkintöjä. AME alueilla on haluttu yleismääräyksen lisäksi korostaa ekologisten yhteyksien turvaamisen merkitystä määräyksellä, jotta puustoisetkin yhteydet tarvittavissa kohdin säilytetään alueella, jossa muuten kaavamerkintä osoittaa alueen säilyttämistä avoimena.</p> <p>Paikallisen ekologisen yhteyden määräystä täsmennetään esityksen mukaisesti.</p>
<p>Toimenpiderajoituksen puuttuminen voi johtaa siihen, että AME-alueille tulee esim. maisemaa haittaavia laajoja maantäyttöjä tai -läjityksiä, mukaan lukien kiviainesten varastointia, jotka eivät mahdollisesti tarvitse mitään viranomaislupia. Tämän vuoksi ympäristölautakunta esittää, että MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus palautetaan AME-alueiden kaavamääräyksiin.</p>	<p>Suurin osa AME-alueista sisältyy arvokas kulttuuriympäristö merkinnän sisälle, jonka kautta niihin liittyy MRL:n 128 §.</p>
<p>Ympäristölautakunnan katsoo, että virtavedet tulee palauttaa kaavakarttaan. Niiden sijainnin esittäminen on oleellista esimerkiksi vesihuollon suunnittelun kannalta.</p>	<p>Virtavedet on osoitettu liitekartalla oikeusvaikutteisella merkinnällä. Yleiskaavassa osoitetun alueidenkäytön kannalta puroilla ei ole sellaista merkitystä, että niitä olisi perusteltua esittää pääkartalla. Yleiskaavassa ei ratkaista alueiden vesihuoltoa, ja tarkemmassa vesihuollon suunnittelussa virtavedet otetaan soveltuvasti huomioon myös muihin aineistoihin pohjautuen.</p>

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 6/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
Vaikka Mynttilän keskuksen hulevesien hallintaa on tutkittu jo laajemmassa kaava-alueen hulevesiselvityksessä, tulee Mynttilän keskuksen rakentamisesta tehdä vielä erillinen vesistövaikutusten arviointi.	Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.
Ympäristölautakunta esittää huolensa joukkoliikenteen runkoyhteyden linjaamisesta Espoon Pitkäjärven eteläpään poikki.	Viiskorvesta etelään suuntautuvalla joukkoliikenteen runkoyhteydelle on useita reittivaihtoehtoja, joita tutkitaan jatkosuunnittelussa.
Ympäristölautakunta esittää Niipperin Myllypuroa lisättäväksi liitekarttaan muuksi tulvavaara-alueeksi. Tällä alueella tulvariskit on arvioitava tarkemmin sekä kiinnitettävä erityistä huomiota tulvareittien varmistamiseen, vesien viivytykseen ja alueelliseen hulevesien hallintaan.	Muu tulvavaara-alue –merkintä on osoitettu suurimpien järvien ranta-alueille ja se perustuu vedenkorkeustietojen mittaustietoihin ja siten tarkasti määritettyihin tulva-alueajauksiin. Alue lisätään liitekartalle Muu hallitun tulvimisen alue –merkinnällä.

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 7/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Ympäristölautakunta esittää kaavamääräyksiin lisättäväksi seuraavaa yleismääräystä: vesihuoltoverkoston ulkopuoliset uudet rakentamispaidat tulee sijoittaa jo olemassa olevia asuntovaltaisia alueita ja kyläalueita täydentäen ja tiivistäen siten, että tulevaisuudessa vesihuoltoverkosto voidaan laajentaa näille alueille kustannustehokkaasti.</p>	<p>Pääosa rakentamisesta on osoitettu olevaa rakentamista täydentäen. Asuntovaltaisten alueiden vesihuoltoratkaisuja tarkastellaan yksityiskohtaisemmin asemakaavoituksen yhteydessä. Kyläalueiden lisärakentuminen ratkaistaan asemakaavoituksessa tai tapauskohtaisella suunnittelutarveharkinnalla, jossa arvioidaan uuden rakentamispaikan sijainti suhteessa muuhun yhdyskuntarakenteeseen ja suositaan rakentamisen sijoittumista olevien kylien yhteyteen. Suunnittelutarveharkinnassa otetaan huomioon myös vesihuollon järjestämismahdollisuudet.</p>
<p>Kehittämissuosituksista ja kaavaselostuksesta tuleekin poistaa lause: ”Pientaloihin voidaan rakentaa yksittäisiä lämpökaivoja, jos hankkeesta ei aiheudu pohjaveden pilaantumista”.</p>	<p>Kyseinen kohta poistetaan kehittämissuosituksista. Kehittämissuosituksen maalämpökaivoja koskeva teksti muutetaan muotoon: Maalämmön hyödyntämiseen liittyviä porakaivoja ei saa rakentaa pohjavesialueille.</p>
<p>Pohjavesialueet on esitettävä liitekartassa tai kaavakartassa oikeusvaikutteisina.</p>	<p>Luokitellut pohjavesialueet lisätään pääkartalle oikeusvaikutteisina.</p>
<p>Elinkeinoelämän ja teollisuuden alue (TP/T) –merkinnän kaavamääräystä tulee muuttaa siten, että alueelle ei sijoiteta sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät raskaasta liikenteestä, melusta, pölystä, hajusta tai muusta päästöistä.</p>	<p>Muutetaan määräystä muotoon: ”Alueelle ei tule sijoittaa sellaisia toimintoja, jotka häiriintyvät ympäristöhäiriöistä, kuten raskaasta liikenteestä, melusta ja pölystä.”</p>

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 8/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Myös Kolmperän kaakkoispuolinen virkistysalue sijaitsee huomattavan lähellä meluvia toimintoja. Ympäristölautakunnan mielestä edellä mainitut virkistysalueet tulee muuttaa suojaviheralueiksi, maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi tai merkitä jollain muulla neutraalimmalla kaavamerkinnällä. Kaavamerkinnöillä tulee myös varmistaa, että Ämmässuo-Kulmakorven toimintojen aiheuttamalle yli 45 dB:n päiväaikaiselle melualueelle ei rakenneta uusia vapaa-ajan asuntoja ja yli 55 dB:n päiväaikaiselle melualueelle ei rakenneta uusia asuinrakennuksia.</p>	<p>Kulmakorven toimintojen vaikutusalueella ei ole kaavassa osoitettu loma-asumista yli 45 dB alueille ja asutusta yli 55 dB alueille. Muusta lainsäädännöstä tulevat vaatimukset on otettu kaavaratkaisussa huomioon. Tarkemmassa suunnittelussa asuntojen ja loma-asuntojen sijoittamista sitovat lakiin ja asetuksiin perustuvat ohjeavot. Kolmperän kaakkoispuolisesta virkistysalueesta on varattu suuri osa veneiden talvisäilytykselle. Tämä toiminta ei häiriinny melusta. Vain Kolmperän läheisin osa on osoitettu Virkistysverkosto 2050 –liitekartassa lähivirkistysalueeksi. Liitekarttaan on lisätty alueelle merkintä "muu virkistysalue".</p>
<p>Ympäristölautakunta esittää, että ampumaurheilun salliminen Kulmakorven alueella poistetaan yleiskaavasta.</p>	<p>Ampumaurheilun toimintaedellytykset ovat huonot Pääkaupunkiseudulla, ja on nähty tarpeelliseksi mahdollistaa se yleiskaavallisesti Kulmakorvessa. Ampumaurheilun todelliset toteuttamisedellytykset alueella ratkaistaan ympäristölupakäsittelyssä, jossa voidaan ottaa konkreettisemmin huomioon mahdollisen hankkeen ympäristöhaittojen ehkäisykeinot ja alueen muiden hankkeiden eteneminen ja vaikutukset.</p>
<p>Ämmässuolla kompostoidaan biojätteitä ja paalataan sekajätettä Vantaan jätevoimalan huoltoseisokkien aikana. Näitä toimintoja ei koskaan saada täysin hajuttomiksi. Histaan suunniteltu 15 000 asukkaan asuinalue tuo suuren määrän uusia ihmisiä potentiaaliselle hajualueelle. Ympäristölautakunta katsoo, että tätä ei ole riittävästi otettu kaavaehdotuksessa huomioon.</p>	<p>Yleiskaavalla ohjataan maankäyttöä pitkälle tulevaisuuteen ja Hista toteutunee pitkällä aikavälillä. Jätteenkäsittelykeskuksen toiminnassa ja laajemmin jätehuoltoratkaisuissa saattaa myös tapahtua muutoksia tulevaisuudessa. Kaavamääräyksellä on ohjattu ottamaan ympäröivä maankäyttö huomioon toiminnan kehittämisessä Ämmässuon alueella.</p>

22. Espoon kaupunki, ympäristölautakunta 9/9

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Ympäristölautakunnan mielestä Lahnuksen ampumaradan toiminnan turvaamiseksi kivääriradan länsipuolinen virkistysalue tulee merkitä suojaviheralueeksi tai merkitä jollain muulla neutraalimmalla merkinnällä. Kivääriradan itäpuolelle olevalle maa- ja metsätalousalueelle (E) tulee merkitä radan melualue tai tehdä jokin muu kaavamerkintä, joka varmistaa, että alueelle ei myönnetä uusia rakennuslupia asuin- tai vapaa-ajanrakennuksille.</p>	<p>Kaavaratkaisussa ei ole osoitettu asumista melualueelle. Informatiivinen meluvyöhyke-merkintä toimii herätteenä ottamaan lainsäädäntö huomioon tarkemmassa maankäytön suunnittelussa, jossa tulee noudattaa melusta annettuja ohjearvoja. Meluvyöhykkeen laajuus on todettu ympäristönkeskuksen edustajan kanssa lausunnon perusteella käydyissä keskusteluissa tarkempien aineistojen perusteella riittäväksi.</p> <p>Lahnuksen ampumaradan länsipuolinen virkistysalue palvelee ampumatoimintaa (ampumahiihtolatuverkosto). Virkistykseen liitekarttaa muokataan siten, että sekä Ämmäsmäki että Lahnuksen ampumaradan latuverkoston alue merkitään muuksi virkistysalueeksi erotuksena lähivirkistysalueista ja laajemmista ulkoilualueista.</p>
<p>Ympäristölautakunnan mielestä asuntovaltaisten ja loma-asuntoalueiden kaavamääräyksiin tulee sisällyttää merkintä riittävästä etäisyydestä asunnon ja tallin, lantalan ja ulkotarhan välisestä etäisyydestä.</p>	<p>Esitetty määräys on strategisen yleiskaavan ohjausvaikutuksen kannalta turhan yksityiskohtainen ja asia ratkaistaan maankäytön jatkosuunnittelussa.</p>
<p>Ympäristölautakunta esittää, että melua koskevaan yleismääräykseen lisätään maininta lentomelusta.</p>	<p>Yleismääräystä täydennetään ehdotetulla lisäyksellä.</p> <p>Maankäytön jatkosuunnittelussa on huomioitava lentoliikenteen, liikenteen ja muiden toimintojen melusta, päästöistä ja onnettomuusriskeistä johtuvat rajoitukset maankäytön sijoittumiselle sekä näihin liittyvät suojaustarpeet. Raideliikenteen läheisyydessä on lisäksi otettava huomioon mahdolliset runkomelu- ja tärinähaitat.</p>

23. Espoon kaupunki, Espoon seudun ympäristöterveys

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Yleis- ja yksityiskohtaisissa kaavoissa on otettava huomioon kaikkien osa-alueiden mahdolliset terveys- ja turvallisuusriskit. Haittojen yhteisvaikutusten arviointia tulee kehittää siten, että alueen asukkaat saava kokonaisvaltaisen käsityksen alueen elinympäristön mahdollisista riskeistä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

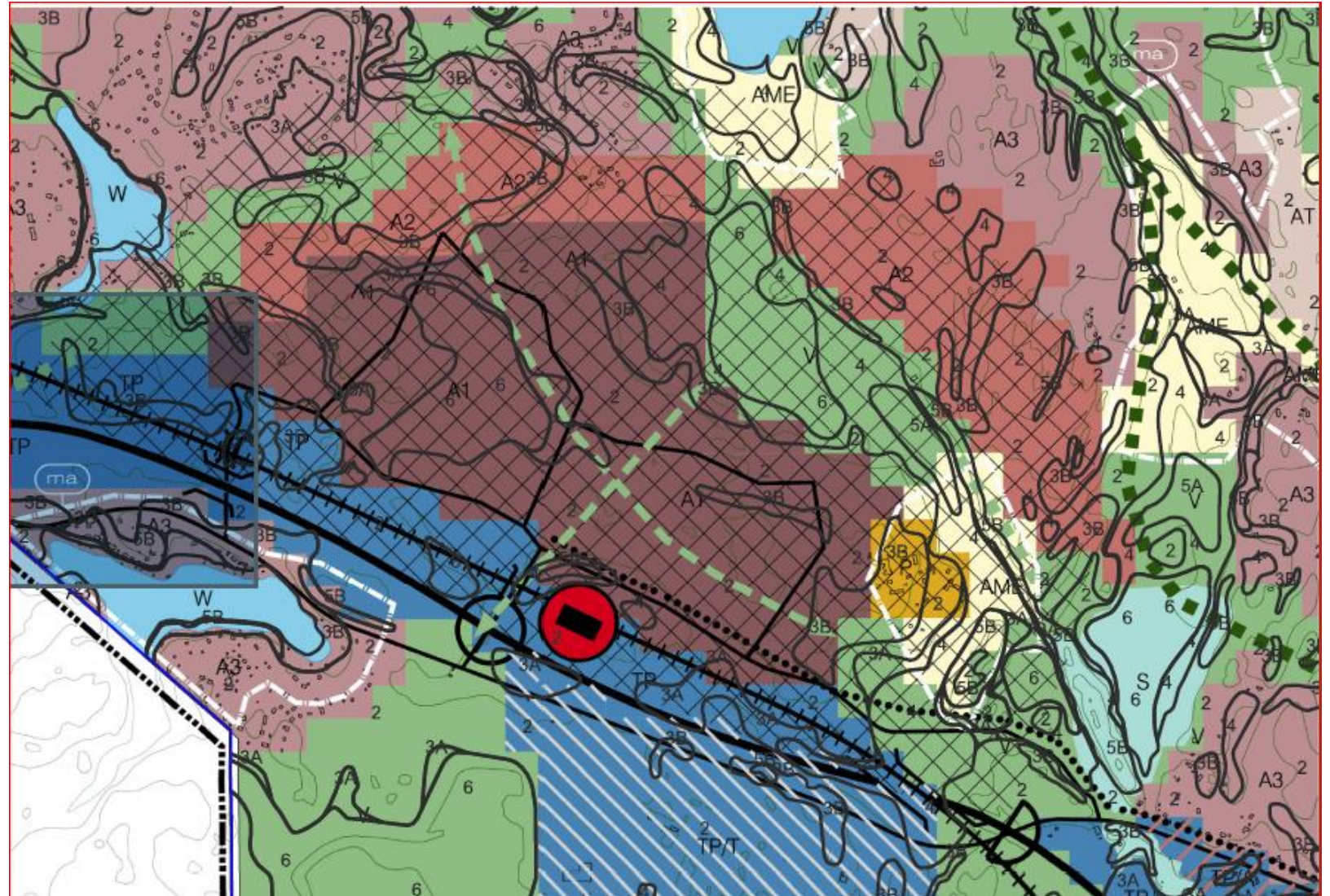
24. Espoon kaupunki, kaupunkitekniikan keskus 1/4

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Rakennettavuus. Merkittävä alue, jossa esitetään rakentamista rakennettavuusluokka 6 alueella on Histassa, jossa asuntovaltainen alue A1 on länsiosiltaan Kiimassuolla paksun turvesuon kohdalla. Vastaavasti ko. kohdasta itään Ruotinsuon kohdalla esitetty rakentaminen kiertää Ruotinsuon. Histan alueesta on esitetty liitteenä tarkempi osayleiskaavakarttaote, jonka yhteydessä on rakennettavuusluokitus. Kiimassuon osalta on myöhemmällä asemakaavoituksella haasteellista sijoittaa rakentamista ja yleisiä alueita paremman rakennettavuusluokan alueille. Turvetta ei voi jättää edes stabiloituna mm. hajuhaittojen johdosta asuinrakennusten alle, jolloin turve joudutaan kaivamaan pois ja tilalle tuomaan rakennusten paalutuksen mahdollistamaa kaupallista maainesta, yleensä hienoläpimittaista murskettä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Histan alueella on tarve jatkosuunnittelussa tarkastella alueen maankäyttöratkaisua kokonaisuutena ottaen huomioon muun muassa Kiimassuon rakennettavuus. Selostusta (kappale 3.6.7 Rakennettavuus ja maaperän pilaantuneisuus) täydennetään tältä osin.</p>

24. Espoon kaupunki, kaupunkitekniikan keskus 2/4

Rakennettavuus,
Hista

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava, Histan alueen rakennettavuuskartta. 1:10 000

24. Espoon kaupunki, kaupunkitekniikan keskus 3/4

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Pyöräreitit/Baanat. Pääreittien tunnistamisen ja kehittämisen tueksi voisi olla hyvä laatia ennusteet, joiden avulla tehtävien parannustoimenpiteiden oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuutta voitaisiin paremmin arvioida. Esimerkiksi Rantaradan baanantoteuttaminen on tämän yleiskaava-alueen pyöräliikenneyhteyksien kannalta erittäin keskeinen hanke. Tilavarausten tekeminen laadukkaille pyöräteille on joka tapauksessa kannatettavaa ja uusien rakennettavien katujen yhteydessä laadukkaiden pyöräliikenne- ja tieverkkojen toteuttaminen on tärkeää ja kustannustehokasta. Sen sijaan katu- ja tieverkon yhteydessä olevien pyöräteiden laatutason nostaminen baanatavoitteiden mukaiseksi on usein hyvin kallista, eikä yleiskaavassa esitettyjen baanareittien parantamistoimia ja niiden kustannuksia ole selvitetty.</p>	<p>Espoo pitää tärkeänä pyöräilyn edellytysten parantamista ja sen takia on katsottu tarpeelliseksi baanaverkon voimakkaampi kehittäminen. Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Viheryhteystarpeet. Virkistysyhteyksien (kaavamerkintä: Virkistysyhteyden viheryhteystarve) määrä voisi olla hiukan suurempi. Yleiskaava-tasoisessa kaavassa voisi olla enemmän eri suuntaisia yhteystarpeita osoitettu vähintäänkin ohjeellisena. Maakunnallinen ekologinen yhteys -merkityt käytävät palvelevat samaa tarkoitusta, mutta tämä kaavamerkintä selostuksineen painottaa enemmän luonnon monimuotoisuutta kuin viheryhteyksien toiminnallista suuntautumista ja sujuvuutta ulkoilureittinäkökulmasta.</p> <p>Keskeisimmät pitkän aikavälin viheryhteystarpeet on kaavassa hyvin otettu huomioon, kuten Pitkäjärven rannan suuntainen yhteys kaava-alueella. Aiempiin pääkaupunkiseudun seudullisiin ulkoilureittitavoitteisiin verrattuna kaavaehdotuksesta puuttuu kuitenkin esim. yhtenäinen viheryhteys Gumböle – Mynttilä - Espoonkartano.</p>	<p>Asuntovaltaisten alueilla (A1, A2, A3) on huomioitu asuinalueiden sisäisten viheryhteyksien kehittäminen määräyksellä: ”Alueella tulee turvata riittävät ja hyvin saavutettavat lähivirkistysalueet sekä laadukkaat virkistysyhteydet laajemmille viheralueille.” Näiden tarkempi sijainti määräytyy jatkosuunnittelussa. Virkistysyhteyden viheryhteystarve – merkinnän lisäksi on ”virkistysverkosto 2050” –liitekartassa osoitettu tavoitteellinen ulkoilureittien pääverkosto informatiivisin merkinnöin, jotka eivät ole oikeusvaikutteisia. Liitekartta täydentää viheryhteyksien kehittämissuuntaa virkistysyhteyden ja ulkoilureittiverkoston näkökulmasta. Reitistö ja niiden linjaukset tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Kaavaselostusta on täydennetty reitistön jatkosuunnittelun osalta.</p>

24. Espoon kaupunki, kaupunkitekniikan keskus 4/4

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Esitettyjen viheryhteyksien jatkuvuudessa joko toiseen viheryhteyteen /ekologiseen yhteyteen, tai liittymisessä tie- /katuverkkoon on jonkin verran puutteita. Näin esim. Bodom- järven pohjoispuolisen, tärkeän itä-länsisuuntaisen viheryhteyden jatkuvuudessa kohti Matalajärven sivuitse kulkevaa ekologista käytävää. Myöskään saman Bodomjärven pohjoispuolisen viheryhteyden yhtenäistä jatkumista Viiskorven suuntaan ei ole esitetty.</p> <p>Kaava-alueen eteläosassa on tiiviin Espoon Keskuksen alueella turvattu hyvin etelä-pohjoissuuntaisia viheryhteyksiä. Reittien jatkuvuus tulisi kuitenkin aina tarvittaessa merkitä kaava-alueen rajalle saakka osoittamaan reitin tai yhteystarpeen jatkuvuutta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi. Virkistyksellisiä viheryhteyksiä ei ole kaavakartassa merkitty virkistysalueille, sillä virkistysalueiden pääkäyttötarkoitus tukee sellaisenaan viheralueverkoston kytkeytyneisyyttä ja virkistyksellisten yhteyksien kehittämistä. Kaavassa osoitettuja virkistyksellisiä viheryhteyksiäkin on tarkoitus kehittää jatkosuunnittelussa pääosin viheralueina. Merkinnän määräystä ja kehittämissuosituksista tarkennetaan selkeämmäksi tältä osin. Virkistysyhteystarpeiden ja niiden sisäisten reittien tarkempi sijainti määräytyy jatkosuunnittelussa.</p> <p>Virkistysverkosto 2050 – liitekartta täydentää kaavaratkaisua virkistysreittien kehittämisen näkökulmasta. Liitekartassa esitetyt reitit ovat informatiivisia merkintöjä ja niiden tarkempi linjaus ratkaistaan jatkosuunnittelussa. Liitekartassa on osoitettu reittien jatkuvuus myös virkistysalueiden läpi, kuten esimerkiksi yhteydet Viiskorpeen ja kaava-alueen rajalle.</p>

25. Espoon kaupunki, tonttiyksikkö

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kehä kolmeen rajoittuvat alueet tulisi varata noin 150 – 200 metrin leveydeltä molemmin puolin elinkeinoalueeksi siltä osin, kun nykyinen asutus ja luonnonsuojelulliset näkökohdat suinkin sen sallivat. Alueet suunniteltaisiin muuntuviksi alueiksi siten, että Espoon kaupunki voisi hankkia niitä omistukseensa ja vuokrata 30 vuoden sopimuksin elinkeinokäyttöön. Alueen maankäyttöä voitaisiin tutkia uudelleen taas 30 vuoden päästä. Erityisesti tulisi keskittyä alueisiin, joiden läheisyydessä on kehä kolmoselta liittymäyhteys tai alikulkutunneli sekä huomioida kaupungin jo omistuksessa oleva Nepperinportin alue.</p> <p>Vastaavia alueita tulisi selvittää myös Vihdintien varrelta.</p>	<p>Kehä III varrelle on osoitettu elinkeinoelämän alueita Hepokorven, Kulloonsillan, Viiskorven ja Juvanmalmin kohdalle. Kaava on strateginen ja myös asumisen alueille on pääkäyttötarkoituksen lisäksi mahdollista sijoittaa esim. elinkeinotoimintoja, joista ei aiheudu ympäristöhäiriöitä.</p> <p>Kehä III varrella on olevan asutuksen ja luonnonsuojelullisten näkökohtien lisäksi myös virkistysverkostoon sekä maisemakuvaan ja kulttuurihistoriaan liittyviä arvoja, jotka rajoittavat maankäyttöä elinkeinoalueena.</p> <p>Huom! Kaupunginhallitus rajasi osia kaava-alueesta hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle päätöksellään 3.5.2021, ja osa näistä alueista on myös Kehä III:n varren elinkeinoalueita.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 1/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Pohjois-Espoon rakennuskulttuurin ja kulttuurimaiseman tuntemus nojaa pääosin edelleen 38 vuotta sitten tehtyyn selvitykseen, jota on osin täydennetty 30 ja 16 vuotta sitten. Selvitykset ovat siis vanhentuneet, lukuun ottamatta tiestön inventointia. Uudisrakentaminen on viime 15 vuoden aikana tuntuvasti lisääntynyt myös Pohjois-Espoossa, joten kattava tarkempi rakennusinventointi on tarpeen, jotta olemassa olevaa rakennuskantaa pystytään riittävästi ottamaan huomioon kaavoituksessa.</p>	<p>Kaavatyön yhteydessä on yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa tilattu yleiskaavatasoinen inventointi kulttuuriympäristöistä ja niiden arvoalueiden rajauksista (Yleiskaavatasoinen kulttuuriympäristöselvitys). Lisäksi kyläalueista on laadittu kyläkortit (Näkökulmia kylien ja maaseudun kehittymiseen 2019), joissa nostetaan esiin myös kohteita, jotka eivät esiinny yleiskaavatasoisessa kulttuuriympäristöselvityksessä. Pohjois-Espoon historiallisesta tiestöstä on tuore inventointi vuodelta 2017 (Moilanen 2017). Selvitykset muodostavat toisiaan täydentävän kokonaisuuden.</p> <p>Rakennusinventoiteja laaditaan tarvittaessa tarkemman suunnittelun yhteydessä. Kaupungilla on myös käynnistetty koko kunnan laajuinen yleiskaavatasoinen kulttuuriympäristöselvitys, jonka tulokset tulevat olemaan tarkemman suunnittelun käytössä selvityksen valmistuttua.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 2/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Kuten kaupunginmuseo on alusta asti korostanut, tulee kaava-alueella teettää kattava arkeologinen inventointi, johon sisältyy myös perusteellinen kenttätyöosuus.</p>	<p>Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava on strateginen ja merkintätavaltaan varsin yleispiirteinen yleiskaava. Alueiden pääkäyttötarkoituserkintöjen lisäksi esimerkiksi asuntovaltaisiin alueisiin sisältyy asuinalueiden sisäiset viheralueet. Tästä yleispiirteisyydestä johtuen pienialaiset arvokohteet ja alueet, kuten muinaisjäännökset tulee huomioida tarkemmassa suunnittelussa.</p> <p>Kuten lausunrossakin todetaan: ”Museoviraston ohjeistuksen mukaan arkeologista inventointia on syytä edellyttää alueilla, joiden inventointi on yli 10 vuotta vanha.” Koska yleiskaava-alueen asemakaavoitus tulee etenemään vähitellen 2050 asti, ehtisi nyt tehdyt inventoinnit monin paikoin vanheta ennen asemakaavojen laatimista. Siksi päädyttiin selvittämään vain inventointitarvetta.</p> <p>Arkeologisista inventoinneista on annettu yleismääräys: ”Maankäytön jatkosuunnittelussa ja muissa toimenpiteissä on otettava huomioon muinaisjäännösrekisterin mukaiset muinaismuistolain nojalla suojellut kiinteät muinaisjäännökset sekä arvokkaiden maisema- ja kulttuuriympäristöalueiden erityispiirteet. Maankäytön jatkosuunnittelussa ja muissa toimenpiteissä on arvioitava kulttuuriympäristöjä ja muinaismuistoja koskeva selvitystarve yhteistyössä museoviranomaisen kanssa.”</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 3/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Pääsääntöisesti kulttuuriympäristön kohteet on huomioitu liitekartassa hyvin muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Jotkin kiinteät muinaisjäännekohteet ovat laajuudeltaan liitekartassa käytettyä symbolia laajempia, ja nämä kohteet tulisi merkitä liitekarttaan muinaisjäännekohteiden mukaisella alumerkinnällä.</p>	<p>Lisätään liitekarttaan muinaisjäännekohteiden aluevarausmerkinnät ja täydennetään selostusta.</p>
<p>AME. Merkinnän tavoitteena on avoimen maisematilan säilyminen. Merkinnällä osoitetaan tällä hetkellä avoimia peltoalueita. Merkinnällä mahdollistetaan kuitenkin mm. asuinrakentaminen. Kaupunginmuseon mielestä merkinnän tulisi olla tiukemmin ohjaava. Lisäksi kaavamääräykseen tulee lisätä M-merkintää vastaava määräys: ”Maisemaa muuttava maanrakennustyö tai muu näihin verrattavissa oleva toimenpide on luvanvaraista siten kuin MRL 128 §:ssä on säädetty.” AME-alueet ovat lähes aina arvokkaita kulttuuriympäristöjä, joten luvanvaraisista toimenpiteistä tulee pyytää myös museoviranomaisen lausunto.</p>	<p>AME-alueen määräyksessä todetaan ”Rakentamisen on sijainniltaan liityttävä olemassa olevan asutuksen, tilakeskuksen ja tiestön läheisyyteen siten, että ranta-alueet ja avoimet maisematilat säilyvät vapaina rakentamiselta. Rakentaminen on sovitettava arvokkaaseen maisemakuvaan.” Määräys turvaa rakentamisen ohjausta kulttuuriympäristön arvot huomioiden.</p> <p>Arvokkaiden kulttuuriympäristöjen osalta AME-alueilla on voimassa MRL 128 §.</p> <p>Museoviranomaisten kuuleminen luvanvaraisissa toimenpiteissä on turvattu merkinnän ”arvokkaat kulttuuriympäristöt” määräyksellä: ” Alueita koskevista toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisen kanssa.”</p>
<p>TP/A Kaavamerkinnällä osoitetaan elinkeinoelämän ja asumisen alueita. Asuinrakentamisen tehokkuutta ei ole kaavamääräyksellä osoitettu. Tehokkuus olisi kuitenkin syytä määrittää yleiskaavassa, kuten on tehty A-merkintöjen kanssa, koska merkinnällä osoitetaan myös alueita, joihin ei ole lähiaikoina tulossa asemakaavaa.</p>	<p>TP/A alueilla on nyt olemassa olevaa asutusta sekä elinkeinoelämän toimintoja. Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa määritellään elinkeinoelämän ja asumisen alueiden suhde tarkemmin sekä asumisen tehokkuus ottaen huomioon kunkin alueen ominaispiirteet ja olemassa oleva kaupunkirakenne.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 4/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>EH Merkinnällä sallitaan hautausmaatoimintoja ja sitä tukevia kirkollisia toimintoja palvelevien rakennusten rakentaminen, mutta ei asuinrakentamista. Alueella on kuitenkin tällä hetkellä myös asumista. Kaavamääräyksessä tulee olla maininta tästä.</p>	<p>Kaavan merkintä osoittaa alueen pääkäyttötarkoituksen eikä suoraan rajoita mahdollisia muita toimintoja. Kaavassa on yleismääräys, joka turvaa olevat asuinrakennukset: ”Mikäli yleiskaavan voimaantullessa kiinteistöllä on asuin- tai lomarakennus, se säilyttää rakennusoikeutensa ja voidaan korvata uudella.” Tämä yleismääräyksen on katsottu turvaavan tämän hetkinen asuminen eikä kaavaratkaisussa ole nähty tarkoituksenmukaisena määräyksellä erikseen ohjata asumista EH-alueille.</p>
<p>C-alueet. Kaupunginmuseon katsoo, että Espoonjoen rantavyöhyke tulee turvata myös joen eteläpuolella siten, että tehokkaan rakentamisen mahdollistava C-merkintä poistetaan jokirannasta, Vanhan Lagstadintien ympäristöstä kulttuurihistoriallisesti arvokkaine rakennuksineen, sekä maisemallisesti tärkeästä Lakelankalliosta.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 5/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Joukkoliikenneyhteydet. Pitkäjärven yli esitettyyn yhteyteen kaupunginmuseo suhtautuu varauksellisesti.</p>	<p>Viiskorvesta etelään suuntautuvalle joukkoliikenteen runkoyhteydelle on useita reittivaihtoehtoja, joita tutkitaan jatkosuunnittelussa.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 6/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
Yleiskaavaehdotuksessa ehdotettu raideyhteys on nyt linjattu Lähderannan maakunnallisesti merkittävän alueen läpi. Vaikka yhteydet on esitetty suuntaa antavasti, se tulee tällä kohdalla linjata Lähderannan ulkopuolelle.	Joukkoliikenneyhteyksien linjaukset ovat ohjeellisia ja tarkentuvat jatkosuunnittelussa. Merkitään tiedoksi. Kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottaminen ja museoviranomaisten kuuleminen tarkemmassa suunnittelussa on turvattu merkinnän "arvokkaat kulttuuriympäristöt" määräyksillä. Lähderannan alueella on voimassa Espoon eteläosien yleiskaava.
Joukkoliikenneyhteydet. Espoon keskuksesta Jorviin esitetty yhteys Glomsin tilojen kautta ei ole myöskään kulttuuriympäristön suojelun näkökulmasta mahdollinen.	Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.
Raideyhteys on yleiskaavaehdotuksessa esitetty kulkevaksi halki tätä Espoon keskeisintä kulttuurimaisemaa, Espoon kirkonmäen RKY-alueen ja Espoonjoen maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön läpi, Suuren Rantatien ja Glomsin sillan maisemassa Nedre ja Övre Glomsin yli, 150-vuotiaan kaariholvisillan yli Bembölen kohdalla ja Karvasmäen kylän kahden jäljellä olevan talon, Ersin ja Glimsin ohitse Jorvin sairaalaan. Tällainen linjaus ei ole mahdollista toteuttaa kulttuuriympäristöarvoja vaalivalla tavalla.	Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 7/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine 1/2
<p>Kaupunginmuseon liitteet, 17 muutosehdotusta: Liite 1 kartta muutosehdotuksia Liite 2 lista muutosehdotuksista AT-, AME- ja P-alueet Kaupunginmuseo pitää kaavaehdotuksessa esitettyjä AT-, AME- ja P-alueita perusteluina, mutta esittää niiden lisäksi AT-, AME- ja P-alueiksi seuraavia kohteita. (17 kpl)</p>	<p>Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava on strateginen ja osoittaa maankäytön suunnittelun kannalta olennaisimmat kehityslinjat ja keskeiset painopisteet. Kaavaratkaisua tulkittaessa on hyvä ottaa huomioon, että kaavassa on esitetty kaikki alueiden pääkäyttötarkoitusta kuvaavat aluevaraukset vähintään 4 hehtaarin suuruisina. Ruutuja tuleekin tarkastella aluekokonaisuuksina, ei yksittäisinä ruutuina. Tarkemmat aluerajaukset ratkaistaan maankäytön jatkosuunnittelussa.</p> <p>Pääkäyttötarkoituksen ohella alueet sisältävät lisäksi, mikäli siitä ei aiheudu haittaa pääasialliselle käyttötarkoitukselle, virkistykseen, liikenteeseen, yhdyskuntatekniseen huoltoon, asumiseen sekä palveluihin liittyviä aluevarauksia. Esimerkiksi asumisen alueiden kehittämissuosituksen mukaan alueen pinta-alasta keskimäärin 60 % on korttelimaata. Prosenttiosuus voi vaihdella riippuen alueesta. Tarkemmassa suunnittelussa määritellään ja suunnitellaan yksityiskohtaisemmin alueiden sisäisiä tarpeita sekä otetaan huomioon kaupunkirakenteen jäsentelyssä esimerkiksi alueiden ominaispiirteet sekä alueella sijaitsevat luonnon – ja kulttuuriympäristön arvokohteet. Kaavan yleismääräykset velvoittavat huomioimaan arvokkaat kulttuuriympäristöt jatkosuunnittelussa.</p> <p><i>Jatkuu seuraavalla sivulla</i></p>

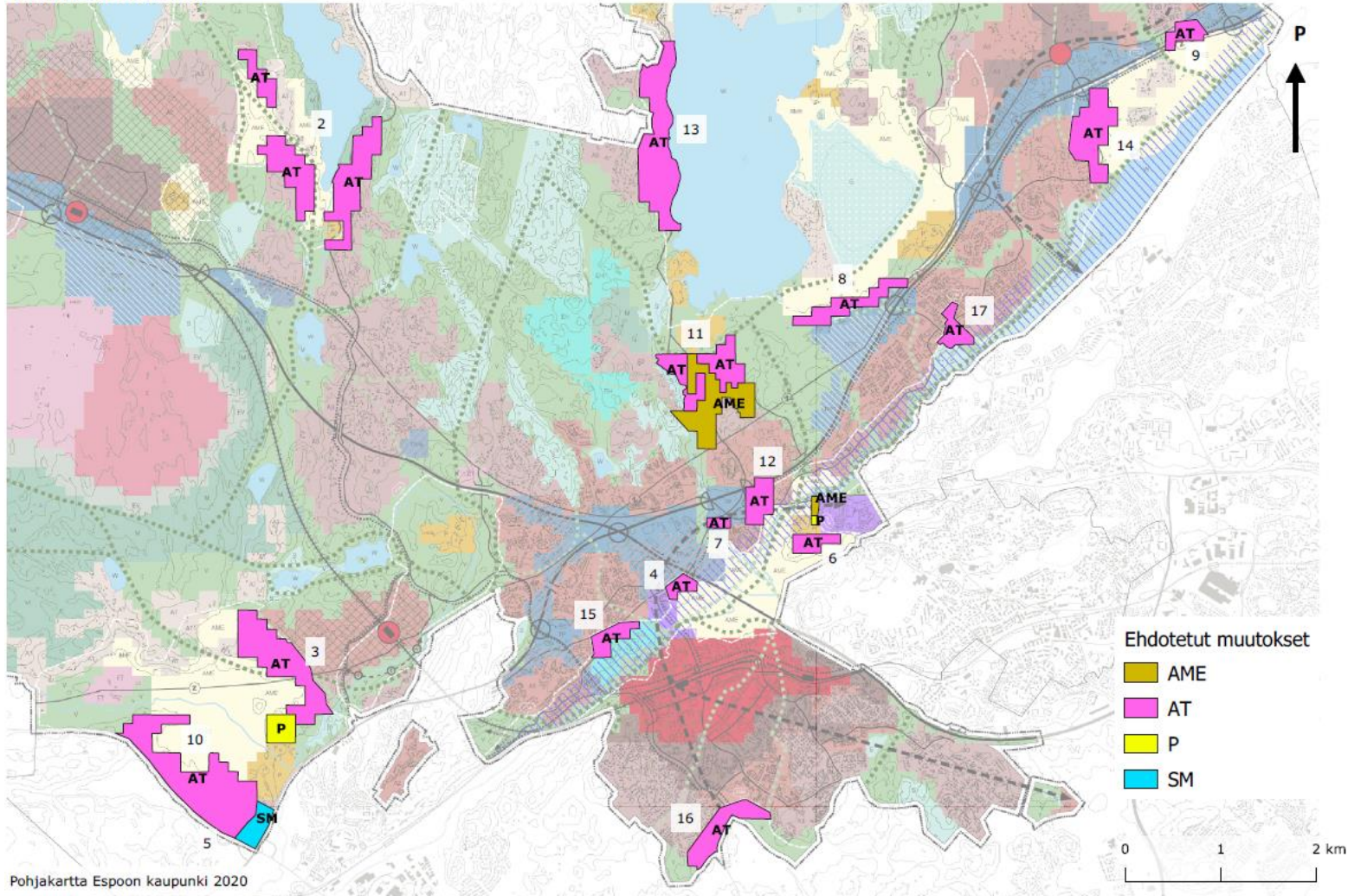
26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 8/15

Lausunnon pääkohdatt	Vastine 2/2
<p>Kaupunginmuseon liitteet, 17 muutosehdotusta: Liite 1 kartta muutosehdotuksia Liite 2 lista muutosehdotuksista AT-, AME- ja P-alueet Kaupunginmuseo pitää kaavaehdotuksessa esitettyjä AT-, AME- ja P-alueita perusteluina, mutta esittää niiden lisäksi AT-, AME- ja P-alueiksi seuraavia kohteita. (17 kpl)</p>	<p>Kaavaratkaisussa on lähtökohtaisesti pyritty ottamaan huomioon olemassa olevat asumisen alueet ja tukemaan niiden kehittymistä alueiden ominaispiirteet ja arvot huomioiden.</p> <p>Lausunnon huomioiden perusteella kaava-aineistoa täydennetään yksityiskohtaisemmaksi kulttuuriympäristön pienialaisten arvokohteiden osalta.</p> <p>Kaavaselistusta täydennetään muinaisjäännösalueiden, keskiaikaisten kylämäkien ja yleiskaavatasoisen selvityksen arvoalueiden osalta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kaavaselistukseen listataan sellaiset A3-alueet, joita tulee kehittää asemakaavoituksessa erityisesti alueen historiallisen luonteen lähtökohdista ja alueiden kehittämisen tavoitteena tulee olla vanhaan kylämaisemaan sopiva täydentäminen. - Kaavaselistukseen lisätään maininta, että pääkäyttötarkoituserkintöjen alueelle sijoittuu pääkäyttötarkoituksen lisäksi myös kulttuuriympäristön arvokohteita. - Lausunnossa esiin nostetuista kohteista suurin osa on keskiaikaisia kylämäkiä. Niiden huomioimisen varmistamiseksi jatkosuunnittelussa on kylämäet, sekä muut tunnetut kiinteät muinaisjäännökset, lisätty kulttuuriympäristöt 2050 – liitekartalle aluemerkinnoin ja selostukseen on täydennetty kartta ja lista keskiaikaisista kylämäistä kaava-alueella. Muinaisjäännökset on kokonaisuudessaan listattu luonnosvaiheen kulttuuriympäristöä koskevaan raporttiin. - Kulttuuriympäristöä koskevan yleismääräyksen kehittämissuosituksiin lisätään: Jatkosuunnittelussa tulee tarkistaa muinaisjäännösrekisterin ja muiden kulttuuriiperintöaineistojen ajantasainen tieto.

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo

Liite 1. Pohjois- ja keskiosien yleiskaava. Kartta Espoon kaupunginmuseon muutosehdotuksista.

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 9/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>1. Bembölen kylämäki Bembölen kylämäellä säilyneet rakennukset muodostavat niin ulkoasultaan kuin mittakaavaltaan yhtenäisen kylämäisen kokonaisuuden. Alueen A2 merkintä tulee muuttaa AT:ksi.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>
<p>2. Brobacka ja Vanha Nuksio Vanhan Nuksion maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön A3-merkinnät on syytä muuttaa AT-merkinnöiksi, joka paremmin tukee peltoalueiden AME-merkintää ja Brobackan kartanon P-merkintää, kuten myös osin keskiaikaan periytyvien tielinjojen tiemaisemaa.</p>	<p>Alue kuuluu Nuksio-Histan arvokkaan kulttuuriympäristön rajaukseen. Kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottaminen ja museoviranomaisten kuuleminen tarkemmassa suunnittelussa on turvattu merkinnän "arvokkaat kulttuuriympäristöt" määräyksillä. Liitekartalle lisättävät muinaisjäännösten aluemerkinnot koskevat osittain tätä aluetta. Alueen ominaispiirteiden huomioon ottamisesta lisätään maininta selostukseen. Lausunto kohdistuu osin alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta.</p>
<p>3. Espoonkartanon Parkskogen Espoonkartanon Parkskogenin päälle osoitettu merkintä A3 on muutettava P:ksi, kuten muu osa kartanon tilakeskusta. Alueella sijaitsee muinaisjäännös Esbobyyn keskiaikainen kylätontti (mijnro 1000001827), ja on ollut osa kartanon puistoa ainakin 250 vuotta. Alueelle ei voida osoittaa rakentamista. Espoonkartano on valtakunnallisesti arvokasta RKY-alueita.</p>	<p>Parkskogen on muutettu virkistysalueeksi voimassa olevan asemakaavan mukaan. Alue on osoitettu arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 10/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>4. Lövkullan kokonaisuus. Övre ja Nedre Lövkulla sijaitsevat Espoon kirkonmäen RKY-alueella. Övre Lövkullan PY-merkintä on nykyiselle käytölle sopiva, mutta Nedre Lövkullan kohdalla risteävät merkinnät PY, TP/A ja AME. Olisi harkittava AME-merkinnän laajentamista niin, että se kattaa myös Nedre Lövkullan tilakokonaisuuden.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>
<p>5. Finnsinmäki Finnsinmäellä on ollut pysyvää kyläasutusta keskiajalta saakka, ja sen alueella on myös useita kiinteitä muinaisjäänneksiä. Vanha Finnsintie on Hämeen meritien yksi päätepiste, jossa se yhtyy Suureen rantatiehen, joka täällä kulkee nimellä Finnsinmäki ja Finnsintie. Finnsinmäelle on vastikään vahvistettu asemakaava. Espoonkartanon RKY-alueella sijaitsevaa Finnsinmäkeä, jota yleiskaavaehdotuksessa on osoitettu merkinnällä A3, tulee osoittaa merkinnällä AT, joka paremmin turvaa alueen luonnetta. Se osa Finnsinmäkeä, jolla sijaitsee mm. Suomen toiseksi vanhimman kansanopiston alue, tulee osoittaa merkinnällä P.</p>	<p>Alue on osoitettu jo voimassa olevassa kaavassa asuntoalueeksi (A3) ja kaavaehdotuksen ratkaisu on sen kanssa yhteneväinen. Alue kuuluu Espoonkartanon arvokkaan kulttuuriympäristön rajaukseen. Kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottaminen ja museoviranomaisten kuuleminen tarkemmassa suunnittelussa on turvattu merkinnän "arvokkaat kulttuuriympäristöt" määräyksillä. Liitekartalle lisättävät muinaisjäänneysten aluemerkinnot koskevat osittain tätä aluetta. Alueen arvojen huomioon ottamisesta lisätään maininta selostukseen.</p>
<p>6. Glimsin ja Ersin tilan etelän puoleinen alue Glimsin ja Erin tilojen etelän puolelle on osoitettu rakentamisen mahdollistava A2-merkintä, joka on syytä muuttaa AT-merkinnäksi, mikä turvaa paremmin arvokkaan maaseutumaiseman säilymisen. Jorvin PY aluemerkinnot työntyy Glimsiin, Karvasmäentie länsipuolelle, se on muutettava AME ja P -alueiksi maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön rajauksen mukaisesti.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 11/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>7. Glomsin tilojen kokonaisuus Kuninkaantien varrella sijaitseva Glomsbyn kylä on yksi Espoon vanhimmista kyläpaikoista. Lisäksi Nedre Glomsin päärakennus on yksi Espoon harvoista 1700-luvun alkupuolelle ajoitetuista asuinrakennuksista, jota vuoden 1750 pitäjänkartassa on merkitty postitaloksi. Kaavakartassa esitetyn TP-merkinnän sijaan arvokkaan rakennuskokonaisuuden säilyminen on syytä turvata merkinnällä AT.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>
<p>8. Hanabäckin alue Högnäsissä ja Paciuksen huvila Bembölen Backaksen talo siirrettiin silloisen omistajansa Eva Stålhanen toimesta Hanabäckin alueelle vuonna 1801. Talo talousrakennuksineen on hyvin säilynyt, kuten myös Fredrik Paciukselle ja tämän vaimolle Ninalle (os. Martin) vuonna 1842 rakennettu talo. Paciuksen ”huvila” lienee vanhin kesämökki Espoossa. Hanabäckin pellot ovat edelleen viljelyksessä, ja jo sen perusteella on syytä vaihtaa A3-merkintä AT-merkinnäksi AME-alueen rajalla. Koko alue sijaitsee maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön rajauksen sisällä.</p>	<p>Alue kuuluu Bodomjärven ympäristön arvokkaan kulttuuriympäristön rajaukseen. Kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottaminen ja museoviranomaisten kuuleminen tarkemmassa suunnittelussa on turvattu merkinnän ”arvokkaat kulttuuriympäristöt” määräyksillä.</p> <p>Alueen tarkemmassa suunnittelussa huomioidaan alueen arvot ja alue voidaan toteuttaa tulevaisuudessa kyläalueen tehokkuudella. Selostusta täydennetään tältä osin.</p>
<p>9. Juvan kartanoalue Kartano kuuluu Gammelgårdin keskiaikaiseen Espoossa harvinaiseen rivikylään, joka on osa maakunnallisesti merkittävää Espoonjokilaakson kulttuuriympäristöä. Sen rakennuskanta on rakennushistoriallisesti arvokasta, ja muodostaa edelleen kokonaisuuden, johon kuuluu 1830-luvun asunsa säilyneen päärakennuksen ohella kaksi siipirakennusta, luhtiaitta 1700-luvulta ja sitä vastapäätä syytinkitupa ja miespihasta koilliseen mahdollisesti 1700-luvulta olevat työväenasunnot. Kokonaisuuden täydentää arvokas puisto. Juvan kartano on kaavakartassa merkitty TP-alueeksi. Merkintä tulee vaihtaa AT-ksi, joka paremmin turvaa kartanon kulttuurihistorialliset arvot.</p>	<p>Alue kuuluu Vanhakartanon arvokkaan kulttuuriympäristön rajaukseen. Kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottaminen ja museoviranomaisten kuuleminen tarkemmassa suunnittelussa on turvattu merkinnän ”arvokkaat kulttuuriympäristöt” määräyksillä. Liitekartalle lisättävät muinaisjäännösten aluemerkinnot koskevat aluetta. Alueen kehittämisestä ja huomioon ottamisesta lisätään maininta selostukseen.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 12/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>10. Järvikylä Träskbyn (Järvikylä) valtakunnallisesti merkittävä kylä- ja viljelysmaisema palautuu vähintään keskiaikaiseen asutukseen, ja talot sijaitsevat samoilla paikoilla kuin varhaisimmissa säilyneissä kartoissa. Rakennuskanta on osin 1700-luvun perua. Alueella on myös ollut asutusta kivikaudella ja varhaisella metallikaudella, mikä saattaa indikoida hyvin pitkää asutusjatkuvuutta. Maisemallisesti kylä sijaitsee harjanteella peltojen ympäröimänä joen vieressä. Joki on ilmeisesti joskus muodostanut järven kylän pohjoispuolella. Kylä on osoitettu A3-merkinnällä, mikä tulee muuttaa AT-merkinnäksi. Peltoalue on osoitettu AME-merkinnällä. Peltoalue Mankbyn jokilaaksossa kylän pohjoispuolella on osoitettu V-merkinnällä, joka tulee muuttaa AME- tai M-merkinnäksi.</p>	<p>Merkinnät ovat voimassa olevan kaavan mukaisia. Virkistysalueilla sallitaan myös maa- ja metsätalous ja kaavan virkistysalueilla sijaitseekin peltoja muuallakin kaava-alueella, kuten voimassa olevissa kaavoissakin. Liitekartalle lisättävät muinaisjäännösten aluemerkinnot koskevat aluetta. Alueen arvojen huomioon ottamisesta lisätään maininta selostukseen.</p>
<p>11. Korsbacka Kunnarlantie kulkee Vesirattaamäen ja Oittaa välillä halki pienimuotoista kylä- ja viljelysmaisemaa, joka muodostuu Glomsjoen ja Gåskärin välisistä pelloista ja Korsbackan kyläasutuksesta, joka pohjoisessa yhtyy Bodomjärven maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Maisema on säilyttänyt huomattavan samankaltaisena tunnistettavat ominaispiirteensä, jotka näkyvät jo alueen ensimmäisillä kartoilla vuodelta 1765. Kylä edustaa pohjois-Espoolle ja Nuuksion järviylängölle tyypillistä maisemaa historiallisen tien ja jokilaakson ympärillä. Koko alue on yleiskaavassa osoitettu merkinnällä A3, joka tulee peltoalueen kohdalla muuttaa AME:ksi ja kyläasutuksen kohdalla AT:ksi.</p>	<p>Selostukseen täydennetään Korsbackan kehittämisenäkökulmaa kylämainen luonne huomioiden.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 13/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>12. Kuninkaantien varsi Suuri Rantatie on Bembölen ja Kvarnbyn (Myllykylä) alueella nimeltään Kuninkaantie. Linjaus on sisällytetty RKY 2009 inventointiin. Kuninkaantien varren A2 merkintä tulee muuttaa AT:ksi. Tiemaiseman vaaliminen edellyttää puskurivyöhykettä, nyt esim. Kuninkaantien varren A-alueet mahdollistavat rakentamisen kiinni tiehen, mikä heikentää RKY-kohteen ominaispiirteitä.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>
<p>13. Kunnarlantien varsi Bodomin länsipuolella Kunnarlantie kuuluu Espoon todennäköisesti keskiaikaista perua oleviin kyläteihin, joka on säilyttänyt linjauksensa hyvin. Tie on yhdistänyt Pohjois-Espoon kylät kirkon seutuun, ja on siten ollut tärkeä väylä pitäjän sisällä. Tien varren kylistä muodostui 1800-luvulla kartanoita, ja 1900-luvulla rakennettiin sen varteen merkittäviä huviloita. Alue on maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä. A3-merkinnän muuttaminen AT-merkinnäksi turvaisi paremmin arvokkaan tieympäristön ja Bodomjärven länsirannan merkittävää kulttuuriympäristöä.</p>	<p>Alue on merkitty A3-merkinnällä, koska alueen olemassa oleva rakentaminen vastaa pientaloaluetta. Merkintä siis kuvastaa nykytilaa. Alueen arvojen huomioon ottamisesta lisätään maininta selostukseen.</p>
<p>14. Vanhankartanontien ja Nepperintien välinen alue, Neppersin tila ml. Vanhankartanontie on Suuren Rantatien vanhempi linjaus, ja sen kulttuurihistoriallinen arvo on näin ollen suuri. Tie kulkee Espoonjokilaakson maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön läpi. Kuljettuaan Vanhakartanon keskiaikaisen rivikylän läpi siihen yhtyy Nepperintie Skrobbin talon kohdalla. Pohjoiseen jää pientaloalue, jossa sijaitsee mm. seuratalo Carlberg. Etelään jää maisemallisesti hallitsevalla puistomaisella kukkulalla kulttuurihistoriallisesti arvokas Nepperin tilakokonaisuus. Maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön rajauksen sisälle jäävät tällä hetkellä A2 ja A3 merkinnöillä osoitetut alueet tulee merkitä AT-merkinnällä, joka paremmin turvaa alueen arvokas kulttuuriympäristö.</p>	<p>Alueen pohjoispuolella sijoittuva uusi Viiskorven paikalliskeskus parantaa alueen saavutettavuutta julkisilla ja kävellen, joten tällä vanhalle rakennuspaikalle on kaavassa osoitettu mahdollisuus uuden asuinrakentamisen suunnitteluun. Kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottaminen ja museoviranomaisten kuuleminen tarkemmassa suunnittelussa on turvattu merkinnän "arvokkaat kulttuuriympäristöt" määräyksillä. Alue kuuluu myös Espoonjokilaakson vyöhykkeeseen. Liitekartalle lisättävät muinaisjäännösalueet koskevat aluetta osittain. Alueen arvojen huomioon ottamisesta lisätään maininta selostukseen.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 14/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>15. Pappilanmäen ja Muuralantien kokonaisuus Espoon keskeisimmän arvokkaan kulttuuriympäristön muodostaa keskiaikaisen harmaakivikirkon ympäristö, joka kuuluu valtakunnalliseen RKY 2009-inventointiin, sen lisäksi, että alue sisältyy Espoonjokilaakson ylikunnalliseen maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön. Alueen läpi kulkee Suuri Rantatie. Arvot on tunnistettu vinoviivoituksella ja katkoviivarajauksella. Susihaankallio sijaitsee rajauksen sisällä Espoon pappilasta länteen. Puustoinen mäki on merkittävä maisemadominantti, joka ei kestä juurikaan täydennysrakentamista, varsinkaan Pitäjänristin kohdalla, jossa vanha kyläasutus on melko hyvin säilynyt. Pappilanmäen ja Muuralantien varsien ja niiden rajaaman Susihaankallion alueen merkintä A2 tulee muuttaa RKY-alueen ominaispiirteisiin paremmin sopivaksi AT-merkinnäksi.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>
<p>16. Söderskogin maakunnallisesti merkittävään alueeseen liittyvä osa Eteläisin kohta Espoon pohjois- ja keskialueiden yleiskaavassa ylettyy Söderskogin maakunnallisesti merkittävään alueeseen. Söderskog on Etelä-Espoon laajin yhtenäinen ja ainut merkittävä viljelysalue, kun nk. Suurpellon alue on rakennettu. Yleiskaavaehdotuksessa on Etelä-Espoon kirkkotien, myös Finnoontieksi kutsuttu, molemmin puolin osoitettu A2-merkinnällä. Tehokas rakentaminen historiallisen tien sekä Söderskogin tilakeskuksen ja torppien läheisyyteen on omiaan heikentämään maakunnallisesti merkittävän alueen ominaispiirteitä. A2-merkintä tulee muuttaa AME-merkinnäksi ja AT-merkinnäksi karttaliitteen mukaisesti.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>

26. Espoon kaupunki, kaupunginmuseo 15/15

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>17.Träskändan kartanon kokonaisuuteen kuuluvat rakennukset (meijeriryhmä, vanhat asuinrakennukset), jotka on nyt rajattu ulkopuolelle</p> <p>Träskändan kartanon luonnonsuojelualue on merkitty suojelumerkinnällä S. Kartanon kokonaisuuteen kuuluvat muut osat RKY-aluetta ja maakunnallisesti arvokkaan Espoon jokilaakson aluetta osoittavan rajauksen sisälle jäävä alue (mm. meijeriryhmä, pesutupa, vanhat asuinrakennukset, Norrkulla), jotka nyt on osoitettu A2-merkinnällä, tulee osoittaa merkinnällä AT, tai P, niin kuin useat muut yleiskaavan kartanoalueet.</p>	<p>Lausunto kohdistuu alueeseen, jonka kaupunginhallitus rajasi päätöksellään 3.5.2021 hyväksymiskäsittelyn ulkopuolelle. Näiltä osin lausuntoihin ei ole annettu vastinetta. Lausunto on merkitty tiedoksi jatkosuunnittelua varten.</p>

27. Gasgrid

Lausunnon pääkohdat	Vastine
<p>Gasgrid esittää, että yleiskaavamääräyksiin sisällytettäisiin maininta maakaasuputkistosta aiheutuvista rajoituksista, esimerkiksi ”Rakentaminen ja muu toiminta maakaasuputkiston läheisyydessä on rajoitettua asetuksen 551/2009 mukaisesti”.</p> <p>Maakaasuputkiston läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta aiheutuu haittaa tai vaaraa maakaasuputken pitämiselle.</p>	<p>Lausunnon ehdotettua viittausta maakaasuasetukseen ei lisätä kaavamääräyksiin. Asetus on joka tapauksessa voimassa ja se tulee siten ottaa huomioon muutoinkin maankäytön jatkosuunnittelussa. Asemakaavoituksessa otetaan tarkemmin huomioon Gasgridin esiin tuomat suojaetäisyydet. Selostusta (3.6.3. Energiahuolto) täydennetään maakaasuputkien aiheuttamia rajoituksia koskien asetuksen mukaisesti.</p>